

ave maria

**GLASILO SESTARA DOMINIKANKI
KONGREGACIJE SVETIH ANĐELA ČUVARA**

GOD. XXXIV., br. 1 (96) 2015.

SADRŽAJ

Riječ č. majke	3
Iz Uredništva AM	5
Glas Crkve: Papa Franjo dolazi u Sarajevo 6. lipnja.	6
Papa u Manili (sabrala s. S. Sente)	6
Marija Majka Crkve (Ž. Kustić)	7
Ozanina stranica: Pronađena ćelija Bl. Ozane (O. Ugrin)	9
Iz Tajništva Kongregacije (s. B. Rudić)	13
IDI – Čestitka s. M. Tereze za Dan posv. života (prij. S. Sl.)	14
Proslava Dana posvećenog života (sabrala s. S. Sente)	15
Drugi pohod Učitelja Reda OP obitelji u Hrvatskoj (s. S. Sente)	23
Hodočašće u svetu zemlju (s. R. Rukavina)	31
Sestre dominikanke u Koprivnici s. Sl. i A. N.)	33
s. Ivana Pavla održala predavanja na Peščenici	40
s. Ana Begić na svećeničkoj rekolekciji u Šibeniku	40
Blagoslov slike Bl. Ozane (OP)	41
Ostale vijesti iz OP obitelji (sabrala s. S. Sente)	42
Inauguracija nove predsjednice (s. Sl. Sente)	52
Sluga Božji o. Ante Gabrić (s. Sl. i s. M. Čulin)	55
Velikani OP reda: Bl. Bartol Longo (s. S. Sente)	59
Da se bolje upoznamo: s. Alfonza Ostrogonac	68
Što ima nova u kat. knjižarama: (sabrala s. Slavka S.)	74
Što kažu naše najmlađe: U nevolji se prijatelj poznaće (novicijat)	78
Povratak u Caleruegu (s. M. Puškarić)	79
Kaktus (s. M. Puškarić)	79
Stranice povijesti: Sestre dominikanke u Skopju (I. Armando)	80
Naši pokojnici: Nediljka Vuco	86
fr. Jure Beljan	90
Ana Maleš	91
Meditativni kutak: Moja pustinja (s. K. Maglica)	96
Zeleni kutić (s. M. K. Strižak)	98
Razbibriga	99
Križaljka	100

GLASILO SESTARA DOMINIKANKI
KONGREGACIJE SVETIH ANĐELA ČUVARA
Uređuje: s. Slavka Sente, Zagreb, Kruge 44/a
Tel. (01) 6129-210; e-mail: slavka.sente@gmail.com ili ssente@inet.hr

RIJEČ ČASNE MAJKE

Uskrs 2015.

Drage moje sestre,

Svako zvanje je dar, svaka osoba je dar, svaka naša zajednica je jedan veliki dar svijetu i Crkvi. Ostaje nam trajna zahvalnost Bogu za tolike darove kojima nas je obdario. Možda nismo uvijek zadovoljne darom sestre pored nas, možda nam ne odgovara učestala neusklađenost dara i Darovatelja. Na nama je da prepoznamo bogatstvo dara po kojoj možemo dotaknuti ljubav Darovatelja. Dijeljenjem svoga vremena, svojih darova, svoje milosrdne ljubavi i blizine, vlastitog iskustva Duha i Svijeta, svoje vjere i svojih sumnji, bolje se upoznajemo, podupiremo, ohrabrujemo, srčanije jedna za drugu molimo i pomaže- mo jedna drugoj nositi križeve svagdašnjice, rješavati pitanja koja se nameću, uklanjati sumnje koje nas muče i svesrdno se podupirati na putu prema cilju.

U zajednici su nam unaprijed oproštene nesavršenosti, ograničenosti, ljudske slabosti i neizgrađenosti. Iako smo darovi koji "slovkaju" o ljubavi i dobroti Darovatelja, prihvaćeni smo od drugih upravo takvima. Ipak, sestre, ne bismo trebale kušati strpljivost ni velikodušnost drugih, trudimo se da i same budemo graditelji svojih zajednica i našeg zajedništva. Sveti Otac nam je udijelio kompliment koji od nas zahtijeva rad na sebi, ne na drugome, trajni samoodgoj i uporno nastojanje da prestanemo biti

čoškasti, britki na jeziku i nepromišljeni u iznošenju prosudbi i stavova. Nazvao nas je "stručnjacima zajedništva", pozvao nas da od Crkve i zajednice učinimo "dom i školu zajedništva". (Govor na otvorenju Godine posvećenog života, Rim 30. studenog, 2014.) Svaka za sebe zna dokle je stigla u tom usavršavanju, ali i zajednica to dobro osjeća od ranog jutra do kasne večeri.

Ne mislimo da naša uvreda manje boli, da naša drskost prođe nezapaženo, da prebacivanje svojih obaveza drugima ne zahtijeva njihovu žrtvu i samoprijevor, da nezasitno hranjenje vlastitog Ega nitko ne plača.

U zajednici vježbamo i duboko doživljavamo snagu susreta, susreta s Bogom, s čovjekom i sa samim sobom. Ili ćemo tu Boga susresti ili kroz život idemo dostačni sami sebi. Odatile brojni problemi u zajednici, moderne bolesti koje podgrizaju osnove zajedništva i moćnu snagu zajednice. Nedavno sam se susrela s tekstrom božićne čestitke Pape Franje upućene Rimskoj Kuriji. Precizno je možemo primijeniti na svaku ljudsku zajednicu, pa tako i na naše zajednice. U

15 točaka je smjestio 15 poroka koji nas, u većoj ili manjoj mjeri, trajno oblikuju. Time ne govorim da Papa u svakom od nas vidi negativca kojeg treba staviti u red, već želim naglasiti da nam se boriti sa svim tim porocima, jer nismo na njih imuni. Nazvao ih je bolestima i pogredao ih je slijedećim redom: bolest po kojoj se osjećamo besmrtnima ili "nezamjenjivima"; bolest martalizma (sjetimo se Marte i Marije); bolest duhovnog i mentalnog otvrdnuka; bolest funkcionalizma; bolest loše komunikacije; bolest duhovnog Alzheimera; bolest rivalstva i taštine (gubi se kontakt s realnošću i s konkretnim osobama); bolest mrmljanja i ogovaranja; bolest pobožanstvenjanja poglavara; bolest indiferentnosti prema drugima; bolest sprovodnog lica; bolest nakupljanja; bolest zatvorenih krugova; bolest exibicionizma (bolest osoba koje nezasitno traže načine da umnože svoju moć ne birajući sredstva).

Ne kažem da svi ti poroci nama već vladaju iako ih se nađe u našim sredinama. Nabrojila sam ih da nam ponekad budu predmetom ispita savjesti. Pomoći će nam u jačanju našeg zajedništva, u odgajanju sebe za poželjnog člana naše redovničke obitelji.

Uvijek se pitajmo što dajemo i što bismo još od sebe mogli dati da naša redovnička obitelj može živjeti punim plućima, da može postati mjesto istinskog susreta, magnet za one koji Boga traže, rasadnici svetih članova i proročkog duha. Ne budimo uvijek na suprotnoj strani s uprtim prstom u ono što razgrađuje snagu zajedništva, uvjereni da su za to krivi oni neki drugi. Mi smo ti koji se u prsa trebamo udarati i kajati se za sve čime smo povrijedili jedinstvo naše obitelji.

Ustrajno i radosno se borimo za dobro i sveto u nama i u drugima, ne žaleći napora, znoja ni krvi. Krist je prošao tim putem, ali u grobu nije ostao. Uskrsnuo je! Moja želja je da s Kristom nosimo svoje križeve i da jednoga dana s njim uskrsnemo.

Svima vama, drage sestre i braće, prijatelji i dobročinitelji, želim sretan i veličanstven Uskrs!

Katarina Maglica, OP

Vaša sestra Katarina Maglica, OP
vrhovna poglavaričica
U Korčuli, 16. ožujka, 2015.

Godina je posvećenog života.

Što nam je činiti?

Što nam još nedostaje?

Možda i mi, poput mladića iz Evandelja, postavljamo Bogu, pa i ljudima, a i samima sebi ova pitanja. Najstariji Isusov učenik, Petar, nudi izvrstan odgovor: *kao što je svet Onaj koji vas pozva, i vi budite sveti u svemu življenju. Ta pisano je: Budite sveti, jer sam ja svet* (1pt 1,15-16).

Pa, tko to od nas grešnih ljudi može biti posvećen, posve svet? I to još, poput Boga, triput Svetog? Odgovor je jasan i nedvosmislen: Svi! To opet potvrđuje Apostolski prvak, i još dodaje precizne upute: *Vi ste rod izabrani, kraljevsko svećenstvo, sveti puk, narod steceni, da navijestate silna djela Onoga koji vas iz tame pozva k divnom svjetlu svojemu. ... Odložite dakle svaku zloću i svaku prijevaru, himbe i zavisti i sva klevetanja.* (1pt 2,1-3,9).

Program je doista velik, izazovan i neodgodiv.

Svi smo stvoreni na Božju sliku. Djelo smo Njegovih ruku. Za očekivati je da ćemo se, kao takvi, prepoznati u svakidašnjem životu. No, često puta sa žalošću i čuđenjem primjećujemo da je to djelo, ta njegova slika u nama nejasna, mutna, iskrivljena.

Očito smo je potisnuli negdje u sjenu, gdje ne dopire zraka Tvorčeva svjetla.

Tko zna kako bi dugo ta naša slika ležala ili hodala u tami da je, u ovoj Godini posvećenog života, ne ošinu zraka uskrsne zore: Na noge! Hrabro! Nema više mraka. Uskrslji obnavlja svoju sliku. Dopusti mu da je oblikuje sjajem svojih proslavljenih rana. Otkupljena si. Oslobođena si! Raduj se, klići i pjevaj. I još nešto: tom za-

hvalnom radošću 'zarazi' sve koje susretneš.

Na stranicama ovog broja AM brojne su poticajne misli i događaji koji ukazuju kako je zaživjela godina, nama posvećena. S tim u svezi govore brojni molitveni susreti redovnika diljem naše domovine, osobito na Mariji Bistrici, pa naše svjedočenje u Koprivnici. Imale smo milost da nas je po drugi put posjetio Učitelj Bruno u Zagrebu. Naše mlade sestre pomalo ostvaruju propovjedničko, dominikansko poslanje na raznim tribinama. U rubrici *Da se bolje upoznamo* saznat ćemo kako je to isto poslanje ostvarila s. Alfonza Ostrogonec. Isto su svjedočanstvo potvrdile i naše sestre u Skopju, što je istražio u arhivima Ivan Armanda i zabilježio u rubrici *Stranice povijesti*. U *Meditativnom kutku* časna majka ukazuje na nužnost pustinje, kroz koju se ulazi u oazu Života.

Neka u dušama svih koji budu listali i čitali ovaj broj AM, odzvanja veseli Aleluja, i neka preko njih svima uzvikuju: Sretan i blagoslovjen Uskrs!

Urednica

PAPA FRANJO 6. LIPNJA DOLAZI U SARAJEVO

“Želim objaviti da će u subotu 6. lipnja, ako Bog da, ići u Sarajevo, glavni grad Bosne i Hercegovine. Već od sada vas molim da molite da moj pohod tim dragim ljudima bude ohrabrenje za vjernike katolike, da probudi kvasce dobra i pridonese učvršćenju bratstva i mira, među-

religijskog dijaloga i prijateljstva”, rekao je papa Franjo nakon Angelusa u nedjelju 1. veljače. (ika / gk)

Predsjednik Hrvatske biskupske konferencije, zadarski nadbiskup Želimir Puljić, uputio je izjavu u povodu najave pape Franje da će 6. lipnja posjetiti Sarajevo. “Obradovala nas je vijest o nakani pape Franje da u lipnju pohodi Sarajevo. Njegova najava o tom pastirskom pohodu podsjeća nas one žive želje svetog Ivana Pavla II. koji je to htio učiniti u sklopu pohoda Hrvatskoj 1994. Dakle, prije punih dvadeset godina. Tada je, naime, u tijeku rata on htio svojim pohodom dati obol miru na ovim područjima. Imao je u planu posjetiti tri grada: Beograd, Zagreb i Sarajevo. Ali, nije išlo sve što je želio.“ (usp. ika / gk)

Papa Franjo u Manili (Filipini)

Ne trebaju nam “mladi muzeji”, već mladi sveci!

U sklopu svojeg apostolskog pohoda Filipini-ma, posebno je bio zanimljiv susret pape Franje s mladima, u nedjelju 18. siječnja 2015., na sveučilištu svetog Tome Akvinskoga, koje vodi dominikanci, u gradu Manili. Odgovarao je na mnoga njihova pitanja.

Najprije mu se obratio četrnaestogodišnjak, koji je svjedočio kako je živio na ulici. Govorio je o svojim teškim iskustvima: o borbi za ostatke hrane u smeću, o zlostavljanju i spolnom napastovanju. «Zašto djeca toliko pate?», pitala je jedna djevojčica, ne uspijevajući suzdržati suze. «Samo kad i mi postanemo sposobni zbog toga

zaplakati, možemo pokušati naći odgovor na to pitanje» - rekao je Sveti Otac i dodao: “Današnji svijet ne zna plakati i stoga ne razumijemo ljude u potrebi. Ako ne naučiš kako plakati, ne možeš biti dobar kršćanin. Budite hrabri, ne bojte se plakati” – odgovorio je papa Franjo.

Jedan ga je student civilnoga prava upitao znamo li mi danas, u doba društvenih medija, što znači ljubav? Odgovarajući na pitanje Papa je upozorio na opasnost da mladi postanu “muzeji” koji “imaju na raspolaganju sve, a ne znaju što bi s time napravili. „**Ne trebaju nam mladi muzeji, već nam trebaju mladi koji su sveti**”

- istaknuo je, dodajući kako najvažnija stvar koju u životu trebamo naučiti jest kako voljeti i biti voljen. Postoje tri jezika: jezik uma, srca i ruku. Važno je osjećati ono što misliš i činiš; činiti ono što misliš i osjećaš; te da to troje bude u skladu.

Na koncu je progovori o "Bogu iznenađenja. Ljubav iznenađuje jer ona je otvoreni dijalog: voljeti i dopustiti da budeš voljen. Bog je Bog iznenađenja jer nas je prvi zavolio. „Sve vas koje Isus toliko voli, pitam: dopuštate li drugi-

ma da vas obogate ili ne? Saduceji, učitelji zakona narodu su puno davali – učili su ih zakonu, ali nikada nisu dopuštali da narod njima nešto da. Postanite prosjaci - to znači, 'naučiti primati s poniznošću', dopustiti da nas evangeliziraju siromasi, oni kojima pomažemo – bolesni, siročad; oni nam imaju toliko toga za dati od svoje mudrosti.“ Papa je na kraju potaknuo mlade na razmišljanje koliko su spremni istinski voljeti i koliko dopuštaju da ih drugi istinski vole i svojom patnjom obogate. (RV)

MARIJA MAJKA CRKVE

Na Duhovski ponedjeljak Crkva slavi blagdan Marije Majke Crkve, koji nas posebno poziva na promišljanje o ulozi Marije u Crkvi

Štovanje Isusove Majke Marije proširilo se u kršćanstvu kao znak da je Crkva, ne samo zajednica Isusovih sljedbenika nego da je životno povezana kao velika obitelj. Majka u obitelji ima nezamjenjivu ulogu, ona znači život koji ne ovisi o ideologiji ni o dobroti i svijesti svakoga djeteta. Pripadati toj Crkvi je kao pripadati obitelji, živjeti njezinim životom, hraniti se za njezinim stolom, sudjelovati u zajedničkim pothvatima – ali ne kao zaposlenici nego kao članovi obitelji.

Prikladno je tako slaviti Mariju odmah uz

Duhove. Izvorno Crkva nije zajednica koja se složila oko jedne misli, nego obitelj koju prožimlje i okuplja Duh Sveti – Bog u zajednici. Članovi te zajednice zajedno žive, zajedno se zauzimaju, jedni se drugima raduju i jedni s drugima žaluju.

Drugi Vatikanski koncil u velikoj je dogmatskoj konstituciji "Lumen gentium" o Crkvi (21. studenog 1964.), posvetio Isusovoj Majci cijelu VIII. glavu pod naslovom "Blažena Djevica Marija Bogorodica u misteriju Krista i Crkve". Upozorava da je istina o Mariji razvidna iz cijelog Svetog pisma. Marija je na svoj način iskazala vječnu Božju dobrotu i majčinstvo koje je u njemu sadržano – jer Bog je zapravo ponajprije Ljubav, pa je u tom smislu i Otac i Majka. To iskonsko majčinstvo Boga Oca otkriva se i djeluje na očit način u liku i djelovanju Žene koju je Bog već u Knjizi postanka najavio kao Majku Spasiteljevu.

Osim toga što je Ona Isusova Majka, Ona je i Majka Crkve. Sveti Pavao otajstvo Crkve približava slikom tijela. Krist predstavlja Glavu toga Tijela, a svi mi ostali članovi Crkve smo udovi toga Tijela. Crkva je otajstveno Kristovo tijelo koje možemo na ovaj način bolje razumjeti. Crkva je zajednica koja je sa sobom najtešnje povezana.

Marija koja je rodila Isusa, na otajstven način rađa i Crkvu, te postaje Majkom Crkve. Ona je bila prisutna kada je Isus umirao na križu i kada je rekao apostolu Ivanu: "Sine, evo ti majke" i "Majko, evo ti sina".... Iz tih riječi blicisti i teolozi zaključuju da je Isus tu dao svima nama

Mariju za majku i da smo svi mi postali i njezina djeca.

Na Duhove smo proslavili događaj kad je Isus poslao obećanog Duha Svetoga na apostole, koji su bili okupljeni upravo oko Marije. Ona je bila prisutna u trenutku rađanja Crkve.

Molitva Majci Crkve

Mario, Majko Kristova i Majko Crkve, srce naše kliče od radosti što si naša Majka, a mi Tvoja djeca. Ti si postala naša Majka kada Te umirući Isus predao nama za Majku. Ujedinjena u molitvi s apostolima, Tvoje je duhovno majčinstvo sveto. Od tada pa do danas nastavljaš duhovno rađati i odgajati nove sinove i kćeri, koji se po sakramentima Tvoga Sina ugrađuju u svetu Crkvu – Hram Božji.

Čuvaj Majko cijelu Crkvu! Budi uvijek uz našeg svetog oca papu, biskupe i svećenike. Izmoli im jakost da neustrašivo navještaju i svjedoče Božju Istinu. Nastani se u našim obiteljima da u njima vlada ozračje nazaretskog doma: ljubav, radost, mir i odanost volji Očevoj.

Tebi povjeravamo našu mladež; vodi ih putem Svoga Sina da ne posrću kroz tolike pogibelji zemaljskog života. Zaprili nas Majčinskim rukama i čuvaj od tolikih neprijatelja koji žele uništiti svetu vjeru u ljudskim dušama.

U tolikim našim svakodnevnim tjeskobama, žalostima, duševnim i tjelesnim bolestima, utječemo se Tvojim Majčinskom Srcu koje najbolje pozna svu radost nadanja i sve muke stradanja.

Pomozi nam ustrajati u molitvi Crkve da se pokorom čistimo od grijeha, svakodnevno napredujemo u kreponom življenu, te da sveto umremo u Tvoj naručju, a u nebu se radujemo s Tobom i Sinom Tvojim, koji s Ocem i Duhom Svetim živi i kraljuje u vijeće vjekova. Amen!

(Živko Kustić /Bitno.net)

OZANINE STRANICE

Na internetskoj stranici, pod naslovom Pobjeda saznaje, iz pera Olivere Ugrin, objavljen je još 15. listopada 2009. članak o pronašlasku čelije Bl. Ozane u crkvi sv. Pavla u Kotoru. Ovaj članak prenosimo u cijelosti.

POBJEDA SAZNAJE: PRONAĐENA ĆELIJA BLAŽENE OZANE U ROMANIČKOJ CRKVI SV. PAVLA U KOTORU

Nakon restauracije monaške čelije predstoji tretman fresaka, koje predstavljaju jedini sačuvani primjerak fresko slikarstva 13. vijeka u Kotoru

Isposnica kotorske svetiteljke prevvorena u kapelu

Kotor – Monaška čelija - isposnica kotorske svetiteljke Blažene Ozane, pronađena je prilikom arhitektonskih i arheoloških istraživanja na romaničkoj crkvi Sv. Pavla u kotorskem Starom gradu. Na to ukazuju, do sada utvrđeni,

tragovi polukružnog srušenog svoda, položaj uz crkvu, vrata prema dvorištu. Prostor u jugoistočnom uglu uskog istočnog prolaza u crkvu pokazao je karakteristike manje monaške čelije, koja je izvorno mogla biti povezana sa prostorom bočne kapele.

- Potvrdu prepostavkama da se na mjestu postojeće srušene kapele, na bočnoj strani crkve, nalazila prostorija u kojoj je boravila kotorska svetiteljka, pružaju i podaci iz knjige don Nika Lukovića „Život Blažene Ozane Kotorske”, napisane 1928. godine. U njoj se navodi da je isposnica svetiteljke poslije njene smrti bila pretvorena u kapelu, koja je postojala do početka 19. vijeka, kada je samostan uz crkvu Sv. Pavla ugašen, kazala je Ružica Ivanović, direktor Regionalnog zavoda za zaštitu spomenika kulture u Kotoru, čiji stručnjaci učestvuju u istraživanjima.

U istraživanjima sjevernog kraka originalnog stepeništa uz arkosolijum (prostor uobličen lučnim svodom), sa sarkofagom ktitora, otkriveni su dobro očuvani njegovi kameni stepenici. Stručnjaci Zavoda ističu, da je tokom daljih istraživanja neophodno obraditi niže dijelove stepeničkog kraka i ukloniti sve postojeće fragmente zida, sa južne strane. Također, neophodna je i rekonstrukcija svoda arkosolijuma, a zatim i njegovog čelnog luka,

uz prethodnu preventivnu zaštitu fresko-slikarstva. Nakon završene restauracije arkosolijuma, stručna ekipa obavit će konzervatorsko - restauratorski tretman fresaka na njegovom svodu, koje potiču iz vremena gradnje ove romaničke crkve i predstavljaju jedini sačuvani primjerak fresko slikarstva 13. vijeka u Kotoru. - Tragat ćemo za novim materijalnim podacima o originalnom izgledu crkve, posebno dijelovima glavnog portala, kao i drugim originalnim elementima, poručila je Ružica Ivanović.

Crkva Sv. Pavla u kotorskom Starom gradu, koja je podignuta 1263. godine, već godinu dana je predmet sanacionih, konzervatorskih i restauratorskih radova, kojima će dobiti savremeniu namjenu. U dosadašnjim istraživanjima došlo se do novih dragocjenih podataka, o ovoj složenoj i slojevitoj građevini, radikalno pregrađenoj tokom 16. vijeka. Stručnu ekipu, koja se bavi istraživačkim radom na crkvi, čine: Zorica Čubrović, arhitekta konzervator Regionalnog zavoda iz Kotora i Slobodan Barišić, arhitekta konzervator u Republičkom zavodu za zaštitu spomenika kulture Srbije, koji je i autor projekta kozervatorsko - restauratorskih radova. Stručni nadzor nad sanacionim, odnosno cjelekupnim, radovima obavlja ekipa Regionalnog zavoda za zaštitu spomenika iz Kotora.

Kult Blažene Ozane

Kult kotorske svetiteljke je ubrzo poslije njenе smrti raširen i vrlo poštovan u Kotoru i u Boki. U današnje vrijeme kult Blažene Ozane prije svega ima ekumensko značenje. Svetiteljka je slavljena u Crnoj Gori i Dalmaciji. Riječ je o Crnogorki iz sela Releza (Lješanska nahija) rođenoj 25. novembra 1493. od roditelja, koji su, prema njenom prvom biografu Račiću bili pravoslavni hrišćani. Neki izvori navode da se zvala Katarina Kosić (pod tim imenom navodi je i kapitalni "Leksikon ikonografije, liturgike i simbolike Zapadnog kršćanstva"). Kao rekluzka (zatvorena u ćeliju, od lat. reclusio-tamnica) vodila je pobožne žene i djevojke u duhovnom i asketskom životu. Umrla je 27. travnja 1565.

Don Niko Luković, najpredaniji istraživač građe o Blaženoj Ozani, navodi da su o kultu Blažene Ozane pisali i holandski, njemački, talijanski, portugalski i francuski autori. Formalno i službeno njeno štovanje desilo se kasno - proces je započeo 1905. a okončan 1907. godine. Vatikan je odluku o njenoj beatifikaciji donio nakon više od tristo godina od Ozanine smrti, 20. decembra 1927. godine.

Olivera Ugrin

Nakon ovog, slijedi i drugi članak iz života naše Blaženice, na istoj Internetskoj stranici. No, nije jasno tko je autor toga članka. Evo tog članka.

Rođena u brdima iznad staroga grada Kotora, na krštenju dobila ime Katarina (iz obitelji Košić), živjela je kao pastirica uzorno odgajana od svoje pobožne majke. Molila je roditelje da je puste u Kotor, da bi mogla biti bolja Božja službenica živeći blizu Bogu posvećene katedrale sv. Tripuna i drugih crkava. Majka joj je udovoljila želji tek nakon očeve smrti. U Kotoru je pristupila prvoj sv. ispunjedi i pričesti. Radila je kao kućna pomoćnica u poznatoj obitelji Buća. Bila je uzorna djevojka i u slobodno vrijeme naučila čitati i pisati. Osim materinjskog jezika čitala je i na latinskom i na talijanskom duhovne knjige, a osobito Sveti Pismo. Kad je na Veliki petak 1513. u katedrali sv. Tripuna sudjelovala na sv. obredima i slušala zanosnu propovijed, odlučila se potpuno posvetiti promatranju Muke Kristove, molitvi, pokori i dobrim djelima

Najprije je živjela kao pokornica uz crkvu sv. Bartola, a onda je 25. siječnja 1515. postala dominikanska trećorednica, položila redovničke zavjete i nazvana se Ozanom u čast bl. Ozane iz Mantove, koja je 1505. g. umrla na glasu svetosti. Kad je potres srušio njezino siromašno prebivalište, preselila se 1521. g. uz crkvu sv. Pavla te tu počinje vrlo strogi pokornički način života. U maloj sobici provela je 44 godine u molitvi i pokori i doživjela mistično sjedinjenje s Kristom. Osjećajući da se približava kraj

njezina života, zamolila je da je prenesu u crkvu sv. Pavla i tu je primila svete sakramente od svoga ispovjednika fra Tome Basca, dominikanca. Zaželjela je da joj čitaju opis Kristove muke iz Ivanova evanđelja. Svetu je predala svoju dušu Bogu u 72. godini života, nakon 52 godine uzornoga pokorničkog života. Tijelo joj je neraspadnuto bilo u crkvi sv. Pavla do 1807. kada je francuska vojska crkvu pretvorila u skladište, pa je preneseno u crkvu sv. Marije

Narod ju je štovao kao sveticu i utjecao joj se u svojim potrebama. Postupak za proglašenje blaženom započeo je u Kotoru 1905. i sretno završen u Rimu, pa je 1927. g. papa Pio XI. odobrio njezinu štovanje. U svojoj sobici stalno je živjela u Božjoj prisutnosti. Inače je bila vješta vezilja. I danas se u kotorskoj katedrali čuva tjelesnik (korporal), koji je ona izvezla. Radila je za mnoge gospođe u Kotoru i okolici i sve što je dobivala za svoj rad dijelila je siromasima.

Njezinim nastojanjem djevojke koje su stupile u dominikanske trećorednice počele su živjeti zajedničkim životom u samostanu sv. Pavla, koji su im predali braća dominikanci. Samostan su dokinule francuske vlasti u početku XIX. stoljeća. Posebno je štovala Kristovu muku i o njoj uvijek razmišljala. Stalno je molila i žrtvovala se za duše u čistilištu. Primala je sv. Pričest tri puta tjedno, što je za ono doba bilo prečesto. U postu i u drugim pokorničkim djelima provodila je svoje dane. Kotorani su svoju veliku sugrađanku nazivali "trubljom Duha Svetoga" i "učiteljicom mistike". I pučani i plemići, gradski oci i biskupi dolazili su joj po savjete. Posebno se zalagala za mir u gradu i to među posvađanim velikaškim obiteljima, puča-

nima i vlastelom kao i među pojedinim građanima. Zato je nazvana "djevicom miriteljicom" i "anđelom mira". Uvijek je rado primala svoje seljane i poticala ih na pravi kršćanski život, pa je mnogi smatrali apostolom kršćanskog jedinstva i zaštitnicom ekumenskoga pokreta.

Uz sv. Tripunu građani Kotora je štuju kao svoju zaštitnicu, jer je za vrijeme potresa, kuge i drugih nepogoda spašavala grad, a posebno kad je Hajrudin Barbarosa, turski admiral, 9. kolovoza 1539. g. osvojio Herceg Novi i sa svojom mornaricom napao Kotor. Ona je hrabrla građane da se junački bore i da grad neće pasti u neprijateljske ruke. Nakon više dana opsade tursko brodovlje se moralo povući neobavljen posla. O toj pobradi svjedoči i danas natpis nad gradskim vratima, pisan latinskim jezikom.

...“*Que te vayas con el viento,
como siempre!*”

Milim rukama s križa

Svojom milošću,
tim milim rukama s križa,
obavij me danas Gospodine.
Podaj mi ono najvrjednije,
srce ponizno i čisto,
spremno prihvatići Tvoju riječ.

Svojom milošću,
tim milim rukama s križa,
obavij me danas Gospodine.
I oko, Gospodine,
neka mi je bistro,
sposobno prepoznati ljepotu Tvoje svjetlosti.

Svojom milošću,
tim milim rukama s križa,
obavij me danas Gospodine.
Podaj mi razboritost,
um koji neumorna traga za Tobom,
sposoban otkriti veličinu i značenje križa.

Svojom milošću,
tim milim rukama s križa,
obavij me danas Gospodine.
I daj da moje riječi, Gospodine,
budu jasne,
pretoči u njih iskre svog milosrđa, istine i ljepote.

Svojom milošću,
tim milim rukama s križa,
obavij me danas Gospodine.
I podaj i meni Gospodine,
neumorne ruke,
spretne i spremne donositi plodove života.

Svojom milošću,
tim milim rukama s križa,
obavij me danas Gospodine.

s. Ivana Pavla Novina, OP (2015.)

KRONOLOŠKE ZABILJEŠKE IZ TAJNIŠTVA KONGREGACIJE ☎

Kratki pregled događanja

Drage sestre, početak godine i prvo tromjesečje obilježeno je susretima vezanim za Godinu posvećenog života: Dan posvećenog života i Nacionalni susret Bogu posvećenih osoba u Mariji Bistrici. Nadam se da ova vanjska zbivanja prati i naša unutarnja želja i nastojanje za obnovom vlastitog posvećenja Gospodinu. Evo najkraćeg pregleda važnijih događaja, koje ste već mogli pratiti na našoj web stranici.

23. do 30.12. 2014. – Na hodočašću u Svetoj Zemlji bile su naše sestre jubilarke: s. Marcela Primorac, s. Edita Rogina, s. Ivica Jolić, s. Raheila Rukavina i s. Jakica Vuco.

3. do 8. siječnja 2015. – Duhovne vježbe u Korčuli održao fr. Ivan Mateljan, OP.

17. 01. – Sjednica vrhovnog vijeća održana u samostanu sv. Martina u Splitu.

19. 01. – S. Mihaela Viher u Splitu položila stručni ispit iz predškolskog odgoja.

21. 01. – Učitelj Reda fr. Bruno Cadore posjetio je sestre u samostanu bl. Hozane, slavio s njima euharistiju i podijelio zajednički stol.

28. 01. – 1. 03. – Časna majka sudjelovala na seminaru za vrhovne glavarice u Krku.

2.02. – S. Ana Begić održala predavanje u Varaždinu na proslavi Dana posvećenog života na temu: *Svjedočiti posvećeni život danas*.

3. do 10. 02. – S. Ana Begić imala predavanja novakinjama u Korčuli.

5. 02. – Sestre iz Trnja sudjelovale su jednu večer u devetnici bl. Alojziju Stepincu u Koprivnici.

19.02. – Održano županijsko natjecanje iz vjeronauka u Dubrovniku. Sudjelovale s. Anita i s. Tješimira sa svojim ekipama.

28. 02. – 1. 03. – Časna majka sudjelovala na seminaru za vrhovne glavarice u Krku.

2.03. – Časna majka sudjelovala u radu sjednice HVRPP u Zagrebu.

4.03. – S. Ivana Pavla imala predavanje na križmenoј tribini u župi bl. Augustina Kažotića na temu: *Redovnički poziv – izazov za slobodu*.

11.03. – S. Ana Begić imala predavanje svećenicima šibenske biskupije u okviru mjesečne rekolekcije na temu: *Evangeliskom radikalnošću živjeti poziv na svetost*.

14.03. – U Mariji Bistrici održan nacionalni susret Bogu posvećenih osoba. Naših sestara sudjelovalo 44 – pjevanjem, molitvom, svjedočenjem.

Premještaji

S. Severina Divković premještena je iz Korčule u Vela Luku.

Imenovanja

S. Aurelija Barišić imenovana je po drugi puta za starješicu u samostanu sv. Dominika u Splitu.

DUHOVNE VJEŽBE

U Korčuli:
od 26. (ujutro) do 31. kolovoza (navečer);
voditelj don Stjepan Bolkovac, salezijanac.

U Zagrebu:
I. turnus: od 31. svibnja do 6. lipnja.
Voditelj fr. Iko Mateljan OP
II. turnus: od 21. do 27. lipnja.
Voditelj fra Marinko Pejić, franjevac

Svima od srca želim da ovoga Uskrsa „upoznate Njega i snagu uskrsnuća Njegova i zajedništvo u patnjama Njegovim, ne bi li kako, suobličeni smrti njegovoj, prispjeli k uskrsnuću od mrtvih. (usp. Fil 3,10-11) Radostan vam i blagoslovjen bio Uskrs!

s. Blaženka Rudić, tajnica

Sabrala, prevela i priredila s. Slavka Sente

Molitva za jubilej 800. obljetnice Reda propovjednika

**Bože, Oče milosrđa,
koji si slugu svojega Dominika de Guzmána pozvao
da krene na put vjere
kao putujući hodočasnik i propovjednik milosti,
dok se pripremamo za proslavu jubileja Reda,
molimo te, ulij ponovno u naša srca Duha uskrsloga Krista,
kako bismo vjerno i radosno naviještali Evandelje mira,
po istom Kristu, Gospodinu našemu. Amen.**

Čestitka s. M. Therese Clement OP svim sestrama, za Dan posvećenog života

Sretna vam proslava dana, izdvojenog za slavljenje dara života posvećenoga Crkvi.

Neka naša revnost u poslanju Crkve i želja da kao dominikanke, zajedno promičemo solidarnost s najranjivijima, nađu milost kod Gospodina.

Hrabrimo i jačajmo se međusobno trenutima radosti koju doživljavamo zajedničkom suradnjom i nesuzdržanim angažmanom u molitvenom poslanju dominikanske obitelji.

Neka na sve Gospodin blagoslovi mirom, hrabrošću i dobrim zdravljem, kako bismo mogle pronalaziti uvijek nove načine zajedničkog svjedočenja evanđelja.

Sretan vam blagdan!

S. M. Therese Clement OP
međunarodna koordinatorica
sestara dominikanki

GODINA POSVEĆENOŽ ŽIVOTA

30. studenog 2014. – 2. veljače 2016.

Papa proglašio 2015. Godinom posvećenog života

PROSLAVLJEN DAN POSVEĆENOŽ ŽIVOTA

U Dubrovniku:

U subotu, 31. siječnja 2015. u Dubrovniku je proslavljen Dan posvećenog života u Dubrovačkoj biskupiji. Susret je započeo u dvorani Ivana Pavla II molitvom Trećega časa. Predavanje na temu: „Put prema drugačijoj prisutnosti redovništva u Crkvi“ održala je s. Nela Veronika Gašpar.

Ona je istaknula potrebu čitanja današnjih prilika u svijetu i u Crkvi, koje nisu jednake vremenu kada su nastale naše redovničke zajednice, osobito zajednice aktivnog života. Prema tim prilikama bi trebalo uz pomoć Duha Svetoga i svjetlo Božje Riječi promišljati budućnost redovništva. Uvijek, međutim, ostaje ona bitna okosnica – najprije osobni odnos s Bogom, a zatim pred Boga donijeti bližnjega i onda i njega obogaćena Bogom uputiti u služenje najpo-

trebnijima. S. Nela je istaknula bitne naglaske pape Franje i njegova očekivanja od redovnika u ovoj godini: radost, hrabrost i zajedništvo.

Nakon predavanja i kratke diskusije uslijedilo je euharistijsko slavlje u crkvi sv. Dominika koje je predslavio dubrovački biskup mons. Mate Uzinić. Na početku je bio blagoslov svjeća i obnova redovničkog predanja. Tumačevi evanđelje dana o smirivanju oluje na moru biskup je ohrabrio sve nazočne da se ne boje, nego vjeruju da Isus ne može zaspasti. Može zaspasti samo naša vjera. Uvijek iznova treba posjećivati da je Isus moćan utišati sve oluje ako mu se povjerimo. (www.dominikanke.org)

U Zagrebu:

Euharistijsko slavlje povodom proslave blagdana Svjećnice i Dana posvećenog života, u zagrebačkoj prvostolnici, u ponедјeljak 2. veljače, u zajedništvu s pomoćnim biskupom Mijom Gorskim, predsjednikom HKVRPP fra Jurom Šarčevićem, te tridesetak svećenika, među kojima je bilo i više provincijala, predvodio je pomoćni biskup Valentin Pozaić. Slavlje je počelo blagoslovom svjeća. U povorku s plamtećim

svijećama bili su uključeni svećenici, redovnici, redovnice i vjernici.

“Taj je znak pun simbolike. On očituje ljepotu i vrednotu posvećenog života, odsjaj Kristova svjetla”, rekao je biskup Pozaić ukazujući u homiliji na simboliku povorke s plamtećim svijećama.

Pritom je naglasio da je svaki vjernik po krštenju misionar i da se posebice to odnosi na osobe posvećenog života.

“Beskrajna ljubav prema Isusu, blago njegova prijateljstva, rađa beskrajinim zanosom navještati Spasitelja u svijetu, vlastitoj zajednici i u susretu s novim pozvanima na posvećen život. Beskrajni zanos obasjava smisao poziva, smisao života”, rekao je biskup Pozaić. Upozorio je i na prepreke i izazove s kojima se osobe posvećenog života svakodnevno susreću. Nije rijetkost da su, kako kaže biskup, prezrena manjina koje svijet ne razumije i na rub odbacuje, ali i dodoa da su, unatoč tome, pozvani živjeti i naviještati kulturu života u civilizaciji ljubavi.

Govoreći nadalje o blagdanu Prikazanja Gospodnjega, biskup Pozaić je naglasio kako se u hramu zbio susret koji “sabire u sebi sve čovječanstvo, u svim njegovim životnim dobi-ma: dijete Isus, mladi roditelji Marija i Josip, Šimun i Ana – oni iz mnogih godina hramskog, izdvojenog od redovitog života, oni iz posvećenog života: svi su oni puni radosti života jer su predani vodstvu Duha Svetoga. Svima koji su očekivali Isusa došao je čas radosti. Isus postaje čisti prinos sebedarja Bogu na čast: jer prinosi i žrtve ne mile ti se, osobni dar je prinos omiljeli. Otac uzvraća darom Isusa čovječanstvu, svome

narodu, svakome od nas na prosvjetljenje i na spas. Dolazimo prinijeti dar Bogu, a vraćamo se obdareni Sinom njegovim: milost i poslanje kao ‘Evangelje-Prorokovanje-Nada’”.

Biskup je istaknuo da se “tako stvara simfonija blagdana Svjećnice i blagdana posvećenog života: svi smo posvećeni temeljnim sakramen-tom krštenja, i drugim sakramentima, neki i po svetom redu, neki i po svetim obećanjima i zavjetima, i na taj način daju svjedočanstvo lje-pote isključive pripadnosti Bogu, Gospodaru i Ljubitelju života”.

“Uistinu, - zaključio je propovjednik - nije narav i poslanje svijeće upaljene na Svijeći uskr-sloga Krista, da se stavljaju pod posudu, nego da podje u tamu svijeta: obasjati svijet, zagrijati svijet, probuditi svijet svjedočanstvom ‘jednog drugog načina rada, djela, života’”.

(usp. IKA i Dalje)

U Varaždinu:

Povodom proslave Dana posvećenog života, u ponедјeljak 2. veljače u Varaždinu je održan već tradicionalan susret članova redovničkih zajed-nica s područja Varaždinske biskupije. Sudionici su se okupili na predavanju u dvorani Bi-skupskog ordinarijata, gdje je o temi *Svjedočiti posvećeni život danas* izlagala **dr. sc. s. Martina Ana Begić**.

U ime organizatora susreta, Ureda za pastoral duhovnih zvanja i ministranata Varaždinske biskupije, okupljene je pozdravio povjerenik vlč. Siniša Dudašek, koji je podsjetio kako se

nalaze u aktualnoj Godini posvećenog života. Kazao je kako je Varaždinska biskupija uistinu blagoslovljena s više redovničkih zajednica, čiji članovi zauzeto djeluju prožeti Duhom Svetim živeći svoje redovničke zavjete. Čestitao im je Dan posvećenog života zaželjevši da njihove molitve urode novim duhovnim zvanjima.

S. Martina Ana Begić u svome se izlaganju osvrnula na promatranje posvećenog života kroz pitanje duhovnih zvanja kazavši kako je redovništvo znak i izazov u današnjem društvu. Napomenula je kako život po zavjetima

treba uzdizati ljudsko dostojanstvo i životni smisao, a osobito se treba živjeti u istinskoj radoći. Upitavši se kako ojačati redovnički život u sekularnom društvu, naglasila je da je sva-kako moguće kroz svjedočenje prepoznatljive radosti zbog odabranog posvećenog života koji gori za Krista i gori za čovječanstvo.

U izlaganju je upozorila na rapidno stareњe u redovničkim zajednicama, koje je danas zabrinjavajuće i gotovo alarmantno, no ono je znak dublje i ozbiljnije krize i pred sve nas postavlja pitanja: Kakva je evanđeoska kvaliteta našeg života, jesmo li u skladu sa zahtjevnostima posvećenja, koliko revnosti imamo za Krista i čovječanstvo, kakvima nas se doživljava u suvremenom društvu? Kazavši da su ta pitanja odraz oslabljene duhovnosti, kako evanđeoske, tako i apostolske, istaknula je da upravo stoga papa Franjo poziva da se redovništvo živi s velikom ljubavlju.

Jasminka Bakoš-Kocijan/Susret.net

NACIONALNI SUSRET OSOBA POSVEĆENOG ŽIVOTA

MOLITVENO BDIJENJE 'JA IZABRAH VAS...!' U ZAGREBAČKOJ KATEDRALI

Kao neposredna priprava za Nacionalni susret hrvatskih redovnica i redovnika u Godini posvećenog života, u zagrebačkoj je katedrali u petak 13. ožujka 2015. održano bdijenje s molitvom za proglašenje svetim bl. kardinala Alojzija Stepinca.

Obraćajući se okupljenim redovnicama i redovnicima koji su u takvom broju, ali i sastavu prvi puta bili okupljeni u katedrali, predsjednik Hrvatske konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica (HKVRPP) fra Jure Šarčević, OFM Cap. rekao je: "Pozdravljam vas večeras u ovom posebnom slavlju molitve, pokorničke službe i zahvalne adoracije Gospodinu za brojne milosti koje nam nastavlja davati u ovoj Godini posvećenog života za koju želimo da uistinu bude godinom milosti Gospodnje za sve nas. Pozivam vas da upravo večeras obno-

vimo svoj osobni susret s Gospodinom našim Isusom Kristom; da obnovimo svoje predanje i posvećenje, upravo onako kako je to učinio On sam, kad su ga njegovi roditelji, još dok je bio sasvim malo dijete, donijeli u hram da ga prikažu Gospodinu”.

Bdijenje pod geslom “Ja izabrah vas...!” započelo je zazivom Duha Svetoga, te predstavljanjem muških i ženskih redovničkih zajednica koje djeluju u Republici Hrvatskoj. Svaka redovnička zajednica donijela je nešto što na specifičan način predstavlja upravo tu družbu, odnosno karizmu. Kao simbol naše dominikanske Kongregacije, nosila je s. Mirjam Peričić svijeću ukrašenu dominikanskim grbom, geslom i krunicom.

U drugom dijelu bdijenja pokorničko bogoslužje prevodio je dubrovački biskup i predsjednik Vijeća HBK za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života Mate Uzinić.

Pozdravljajući okupljene redovnice i redovnike s njihovim poglavarima, kao i imenovanog krčkog biskupa Ivicu Petanjka, biskup Uzinić im je izrekao i višestruku zahvalu. „Kažem vam hvala: hvala zbog toga što postojite, hvala zbog toga što ste se odazvali Gospodinovu pozivu, hvala zbog svega što činite, hvala što ste večeras sve vaše karizme, sva ona vaša nadahnuća u otvorenosti Duhu Svetome pri-

družili karizmi čovjeka po kojemu se zove ova katedrala, a ona se zove Stepinčeva katedrala, karizmi bl. Alojzija Stepinca koji nam je svima zajedno nadahnuće u ljubavi prema Bogu, prema Crkvi, osobito u vjernosti Petrovoj stolici. To nas danas ujedinjuje s Papinim danom, drugom godišnjicom službe našega Pape za kojega također večeras želimo moliti da mu Gospodin dade snage da može odgovoriti onome poslanju koje Bog ima s njim u ovom vremenu i Crkvi ovog našeg vremena“, rekao je biskup i nastavio.

„Htio bih, prije nego li se na neki način uputimo u drugu točku večerašnjeg bdijenja, a to je pokorničko slavlje, primijetiti nešto što se dogodilo u prvom dijelu, a što smatram da je veoma važno da bismo na pravi način nastaviti s našim slavljem. Dogodilo se naše međusobno upoznavanje. Svi ste vi posvećene osobe: poznajete svoje karizme, a večeras smo imali priliku upoznati karizme drugih. Ali imali smo priliku još nešto: ponovno sebi posvijestiti vlastitu karizmu. U ovim trenucima koji slijede trebamo se propitati “što je ostalo od te naše, moje karizme, koliko sam ja sam vjeran”, istaknuo je biskup Uzinić.

Podsjetio je kako Godina posvećenog života ima tri dijela. Ovo prisjećanje na karizme je zahvalno sjećanje na prošlost. U njemu vidimo također i nadu za budućnost. No, ono što je najvažnije za ovaj trenutak pokorničkog slavlja je pitanje “a što je sa sadašnjosti; živim li ja s ljubavlju svoju sadašnjost?”

Nakon Službe riječi, prigodni nagovor s ispitom savjesti prema evanđeoskom odlomku s blaženstvima održao je don Damir Stojić, SDB. U završnom dijelu bdijenja održano je klanjanje Isusu u Presvetom Oltarskom Sakramantu, koje je prevodio o. Ivan Mandurić, DI, sa suradnicima. Tijekom bdijenja bila je prigoda i za isповijed.

(usp.misija / ika)

SREDIŠNJE EUHARISTIJSKO SLAVLJE U MARIJI BISTRICI

“Vi ste blagoslov Crkvi i narodu u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini.
Bog s vama računa, a narod vas treba”, poručio je predvoditelj
euharistijskoga slavlja kardinal Bozanić.

Nacionalni susret redovnika, redovnica, Bogu posvećenih laika i laika povezanih s redovničkim zajednicama preko svjetovnih redova i bratstava u povodu proslave Godine posvećenog života održan je u subotu 14. ožujka u Hrvatskom nacionalnom svetištu Majke Božje Bistričke. Organizatori susreta s geslom “Ja izabrah vas” (Iv 15,16) bili su Hrvatska biskupska konferencija i Hrvatska konferencija viših redovničkih poglavara i poglavarica (HKVRPP).

Euharistijsko slavlje na prostoru Crkve na otvorenom bl. Alojzija Stepinca predvodio je zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić. U koncelebraciji su bili: apostolski nuncij u RH nadbiskup Alessandro D'Errico, predsjednik HBK zadarski nadbiskup Želimir Puljić, đakovo-vačko-osječki nadbiskup Đuro Hranić, predsjednik Vijeća HBK za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života dubrovački biskup Mate Uzinić, šibenski biskup Ante Ivas, varaždinski biskup Josip Mrzljak, križevački vladika Nikola Kekić, sisački biskup Vlado Košić, bjelovarsko-križevački biskup Vjekoslav Huzjak, porečko-pulski biskup Dražen Kutleša, zagrebački pomoćni biskupi Valentin Pozaić i Mijo Gorski, imenovani krčki biskup fra Ivica Petanjak, generalni tajnik HBK mons. Enco

Rodinis, kao i provincijali iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine, te dvjestotinjak svećenika-redovnika. U ulaznoj procesiji uz (nad)biskupe i provincijale, na prostor euharistijskog išle su u povorci i vrhovne poglavarice i provincijalke.

Prije početka mise, riječ dobrodošlice okupljenima, predvoditelju slavlja i nunciјu uputio je predsjednik HKVRPP fra Jure Šarčević, OFMCap.

Uz sve svoje Bogu zahvalne molitve za mnogobrojne darove koje nam On u svojoj neizmjernoj ljubavi daje, danas zahvaljujemo papi Franji za ovu Godinu posvećenoga života za koju molimo da uistinu postane godinom milosti Gospodnje za cijelu Crkvu u našem hrvatskom društvu. U isto vrijeme uzdižemo posebne molitve da što prije dočekamo trenutak proglašenja svetim bl. Alojziju Stepincu, koji je u teškim onodobnim prilikama cijeloj Crkvi i našem narodu bio oslonac i znak sigurne nade i slobode, rekao je o. Šarčević. Među prisutnima posebno je pozdravio redovnike i redovnice koji su organizirano autobusima stigli iz Sarajeva i Mostara, te obećao da će im redovnice i redovnici iz Hrvatske “uzvratiti” posjet 6. lipnja o pohodu pape Franje. Također je prisutne obavijestio, kako je za ovu prigodu papa Franjo

uputio poseban blagoslov. Pismo koje je u Papino ime potpisao državni tajnik kardinal Pietro Parolin pročitao je nuncij D'Errico. U pismu se, između ostaloga, ističe kako Sveti Otac od svega srca želi da to slavlje bude prilika za obnovu zanosa i ljubavi za Krista, kako bi sve Bogu posvećene osobe s nadahnućem Duha Svetoga mogle živjeti vlastitu karizmu na Božju slavu i dobro bližnjih.

U homiliji kardinal Bozanić istaknuo je kako je to hodočašće u Nacionalnom marijanskom svetištu u Mariji Bistrici zahvala Bogu za ljepotu dara posvećenog života u Crkvi. „S ovog mjeseca poseban pozdrav upućujem vama, dragi redovnici i redovnice, te svima vama, Bogu posvećene osobe. Zahvaljujem Bogu za ovaj milosni susret s vama, kao i za dar vašega života i zvanja te izričem radost što u Crkvi u Hrvatskoj možemo posvjedočiti bogatstvo različitih karizmi i zajednica posvećenog života. Neka vas pokrene Duh Sveti da, kao duhovni sinovi i kćeri svojih utemeljitelja i utemeljiteljica, nastavite održavati živima karizme te ih, snagom istoga Duha koji ih je probudio, obogaćujete i prilagođujete, kako biste se što više stavili u službu Crkvi u našem vremenu“, rekao je kardinal.

Podsjetio je kako papa Franjo naglašava da je posvećeni život dar Crkvi, rađa se u Crkvi, raste u Crkvi i sav je usmjeren na Crkvu, te stoga pripada crkvenom životu i svetosti Crkve. „Kad je riječ o vašem posvećenom životu, neovisno i prije bilo kojeg vašeg apostolata u Crkvi, treba naglasiti dar vašega života, te smisao i vrijednost vaše posvete Bogu, Otajstvu Trojstvene

Ljubavi, posvete koja je vezana zavjetima čistoće, siromaštva i poslušnosti. Posveta Bogu govori o vašem odnosu s Bogom koji se živi u konkretnosti i radikalnosti trostrukih zavjeta koji očituju radost i ljepotu življenja Evandželja i nasljedovanja Krista. Zavjet čistoće je vaša vjernost Bogu u Crkvi. Zavjet siromaštva je vaša nenavezanost da biste ostali slobodni za Boga u Crkvi. Zavjet poslušnosti je vaše potpuno predanje Bogu u Crkvi. To je evanđeoska radikalnost koja nije svojstvena samo redovnicima i redovnicama, ali u redovništvu se ona živi na proročki način“, posvijestio je kardinal.

Na poseban se način kardinal obratio redovničkim kandidatima i kandidaticama: „Vi ste sposobni za radikalnost života po Evandželu. Nemojte se zadovoljiti osrednjošću. Velikodušnošću svoga opredjeljenja i svježinom svog mlađenačkog zanosa tražite nove načine življenja Evandželja. Živite alternativu ponudama ovoga svijeta. Danas vas, u vremenu obilježenom brojnim teškoćama, treba i Crkva i hrvatski narod“. Također ih je podsjetio, kako bi hrvatska crkvena i nacionalna prošlost bila siromašnija na svim područjima bez redovništva u njoj. Stoga, „našoj sadašnjosti potrebni ste vi, vaša ljubav i maštovitost, da biste na poziv pape Franje prigrili budućnost s nadom, kao plod vjere u Gospodina povijesti koji nam nastavlja ponavljati: „Ne boj se, jer ja sam s tobom“ (Jr 1,8)“.

Uz misno evanđelje, kardinal je naglasio važnost molitve, te upitao, molimo li dovoljno? „U prvom redu, sam sebi postavljam pitanje, želeći da i svako od vas odgovori u dubini svoga srca. Lako se primijeti zauzetost, hrabrost, strastvenost u našem apostolatu. Međutim, isti je stav potrebno imati i u molitvi; zauzetost i postojanost. Zaređene i Bogu posvećene osobe ne smiju nezainteresirano promatrati život u svojoj sredini. Potrebno je moliti i posredovati. A to umara, molitveno posredovanje nije za slabe“, naglasio je kardinal Bozanić, te pozvao: „ne prepuštajmo se iluzijama. I danas je potrebno boriti se protiv sotone i grijeha. Nije nam se boriti protiv ljudskih moći, nego protiv sila tame (usp. Ef 6,12), jer „đavao, kao ričući lav obilazi, tražeći

koga da proždre” (1 Pt 5,9). Na tom je zadatku molitva najdjelotvornija. Nije ovo vrijeme skupljanja i žetve. Ovo je vrijeme zauzetog rada i ustrajne molitve. Možemo reći da molitva, iako donosi mir i pouzdanje, ona istodobno umara srce. To je umor onoga koji ne vara samog sebe, koji u apostolskoj odgovornosti iz dana u dan posreduje pred Bogom da spasi svoj narod”.

Na kraju homilije kardinal je potaknuo na molitvu Gospodinu Isusu “da nas sve učini još više ljudima molitve, kako je i On bio dok je hodao ovom zemljom. Ugledajmo se u Presvetu Bogorodicu Mariju, ženu molitve, te svetog Ivana Pavla II. i blaženog Alojzija Stepinca, koji su u svom apostolatu bili neprestano uronjeni u molitvu. Neka nas na tom putu zagovaraju pred prijestoljem Svevišnjega. Mjera našega apostolskog djelovanja neka bude: što se više umnaža posao, neka se još više pojačava molitva. Crkva i narod naš hrvatski treba i očekuje vašu, našu molitvu”.

Nakon popričesne molitve svi prisutni redovnici, redovnice i posvećeni vjernici laici izrekli su molitvu obnove zavjeta, a potom je dopredsjednica HKVRPP č. m. Miroslava Bradica zahvalila predvoditelju euharistijskoga slavlja kardinalu Bozaniću, kao i nunciju D'Erricu, nadbiskupima i biskupima, provinčijalima i provincijalkama te redovnicima i redovnicama na zajedništvu povodom središnje proslave Godine posvećenog života. Najveću zahvalu uputila je Nebeskom Ocu za ovaj dan i milosni trenutak u kojem se još jednom mogla prepoznati neizmjerna Božja ljubav i uzvišenost redovničkoga poziva. Živimo ga radosno i oduševljeno Bogu na slavu pod okriljem naše drage Nebeske Majke, rekla je Bradica.

Prije blagoslova, biskup Mate Uzinić pročitao je pismo zahvale papi Franji.

Redovnice, redovnici i Bogu posvećeni laici okupljeni na središnjoj proslavi Godine posvećenog života u svetištu Majke Božje Bistričke, 14. ožujka 2015.

Dragi papa Franjo, zahvalni za dar Božjeg poziva i poslanja u ovom svijetu i vremenu, kao i za dar utemeljitelja i utemeljiteljica naših Družbi

i redovničkih zajednica koji su nam trajno nadahnuće u autentičnom naslijedovanju Isusa Krista, mi, redovnice i redovnici i Bogu posvećeni laici u zajedništvu sa svojim pastirima, okupljeni na središnjoj proslavi Godine posvećenog života u hrvatskom nacionalnom svetištu Majke Božje Bistričke, zahvaljujemo Vam za Vašu poruku i Vaš očinski blagoslov.

Zajedničkim okupljanjem u Godini posvećenog života pod okriljem BDM Majke Božje Bistričke sa zahvalnošću smo se prisjetili svoje slavne prošlosti koja je na ovim našim prostorima bila bremenita velikim izazovima za život u ustrajnom svjedočenju evanđeoskih savjeta. Zahvaljujući međutim svijetlim primjerima mnogih osoba, od kojih posebno ističemo kardinala bl. Alojzija Stepinca koji je upravo na ovom mjestu 3. listopada 1998. proglašen blaženim, kao i mnogih redovnika i redovnica i Bogu posvećenih laika uspjeli smo u zgodno i nezgodno vrijeme sačuvati svoju vjernost Crkvi, ljubav i poštovanje prema Rimskom prvosvećeniku i ustrajnost u življenu vlastite karizme i vlastitog poslanja. Ovo okupljanje i naše zajedništvo poticaj nam je da s nadom i radošću gledamo u budućnost koja je ujedno i nova mogućnost našeg zajedničkog hoda za Isusom i svjedočenja njegove Radosne vijesti, ističe se u pismu Papi koje završava riječima “Sveti Oče u zahvalu za Vaše riječi ohra-brenja, rado izražavamo svoju odanost dok vam ponovno obećavamo svoju ustrajnu molitvu za Vaše služenje sveopćoj Crkvi. u molitvi za Vas i s Vama pozdravljamo Vas sa sinovskim poštova-njem i odanošću”.

Pismo su supotpisali predvoditelj slavlja kardinal Bozanić, predsjednik Vijeća HBK za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života biskup Uzinić, te predsjednik HKVRPP fra Jure Šarčević, a okupljeni su svoju podršku pismu izrazili pljeskom.

Pjevanje je tijekom euharistijskog slavlja animirao Redovnički band aid pod ravnateljem Vinka Karmelića, uz orguljsku pratnju don Ivana Urlića.

Po završetku euharistijskoga slavlja svi su zajedno otpjevali redovničku himnu, a potom se okupili na zajedničkom agape.

Neposredno prije mise održan je jednosatni program, prigoda za upoznavanje raznih družbi i to prvenstveno kroz riječi njihovih članova

i članica koji su rado posvjedočili što ih je privuklo u redovništvo, odnosno zašto su se odlučili za određenu karizmu. Među sugovornicima Tanje Popec bila je i naša s. Josipa Petrović, koja je svjedočila o svom redovničkom poslanju kao medicinska sestra u bolnici. Na kraju je zaključila kako je osim tjelesne pomoći bolesnicima, jednako tako važna i duhovna. „Kad gledam bolesnika kako pati, ne mogu mu pomoći, predam ga Isusovim ranama, njegovu milosrđu. Svaki put kad legnem u krevet, poput filma mi dođu na pamet svi pacijenti, zazivam na njih blagoslov i molim Boga da im pomogne.“

U glazbenom dijelu prije misnog slavlja sudjelovali su fra Ivan Matić i Filip Čeliković.

IKA|Bitno.net

**DRUGI POHOD UČITELJA REDA, O. BRUNE CADORÉA,
DOMINIKANSKOJ OBITELJI U HRVATSKOJ**
– od 17. do 24. veljače 2015. –

Učitelj Reda propovjednika, o. Bruno Cadoré, već je drugi put, u svom devet godišnjem mandatu, posjetio Hrvatsku dominikansku provinciju, od 17. do 24. siječnja 2015. Prvi put je to bilo 2011. (kod nas sestara 27. rujna). Povezanost cijele dominikanske obitelji, kao i skrb za sve njene grane, Učitelj pokazuje i time što u okviru posjeta Braći, neminovno dolazi i kod sestara. Zbog kratkoće vremena, nije, doduše, ovaj put posjetio sestre u kući matici, u Korčulu, ali je tu poslao svoga sociusa, o. Krzysztofa Popławskog, asistenta za zemlje istočne i srednje Europe.

Kratki kronološki zapisi Učiteljeva posjeta

Split

◊ U Splitsku zračnu luku stigao je Učitelj Bruno u ponедjeljak 17. siječnja 2015., u pratinji svoga zamjenika o. Viviana Bolanda i o. Krzysztofa Popławskog, asistenta za zemlje istočne i srednje Europe. Dočekao ga je provincial o. Anto Gavrić.

Svoj je pohod Učitelj započeo istoga dana, poslije podne, susretom sa samostanskim zajednicom u Splitu.

Bol

◊ Sutradan, u nedjelju 18. siječnja, posjetio je dominikanski samostan u Bolu na Braču te propovijedao na misi u samostanskoj crkvi. Misu je predvodio o. Gavrić, koji je s francuskoga prevodio propovijed o. Brune Cadoréa. Nakon mise Učitelj je razgledao kompleks dominikanskoga samostana. Po povratku iz Bola, u splitskoj je bolnici posjetio fr. Juru Buljana, člana splitskoga samostana, koji je već duže vrijeme bio teško bolestan.

◊ Prije odlaska u Dubrovnik, o. Bruno Cadoré se susreo s trojicom dominikanskih sje- meništaraca u Splitu.

Dubrovnik

◊ U pratinji o. Viviana Bolanda, Učiteljeva vi-kara i asistenta za početnu formaciju mladih dominikanaca, o. Bruno je u ponedjeljak, 19. siječnja, otputovao u Dubrovnik gdje se susreo s braćom u samostanu. Nakon zajedničke sive te mise susreo se posebno s novacima. Od njih je želio čuti, kako i zašto su se odlučili postati dominikanci. Novaci su, Učitelja i njegova vi-kara, upoznali također s aktivnostima i dnevnim redom u novicijatu. Učitelj ih je potaknuo na čitanje i proučavanje Svetog Pisma, kao i na važnost studija, kao bitne odlike dominikan-skoga reda. Svratio im je pozornost i na potrebu nošenja habita, kao vidljivog znaka posvećenja Bogu. Nakon susreta s novacima uslijedio je za-jednički objed na kojem je bio i mons. Mate Uzinić, biskup dubrovački.

❖ Cijelu dubrovačku zajednicu, nakon misnoga slavlja, Učitelj Reda je potaknuo da ne ugase apostolski žar kojim su stupili u Red. Njegova je vizija Reda, rekao im je također, ne samo propovijedanje onima koji žele slušati, već da su važniji ljudi koji ne žele slušati, koji ne znaju za Boga ni za Evanelje.

Rijeka

❖ U nastavku svoje vizitacije Hrvatskoj dominikanskoj provinciji, nakon samostana u Splitu, Bolu i Dubrovniku, vrhovni starješina dominikanskog reda o. Bruno Cadoré posjetio je u utorak 20. siječnja braću dominikance u Rijeci (Marijana Jurčevića i Josipa Šimića).

Braća su ga upoznala sa svojim apostolatom i s dominikanskom prisutnošću u samostanu sv. Jeronima u koji su dominikanci došli prije 65. godina. Učitelj Reda je zatim razgledao samostan i samostansku crkvu.

❖ Braći u samostanu u Rijeci pomažu i dvije sestre milosrdnice, Riječke provincije.

❖ Tijekom pohoda zajednici u Rijeci Učitelj Reda susreo se i s riječkim nadbiskupom mons. dr. Ivanom Devčićem, koji se pridružio braći na zajedničkom ručku.

Zagreb

❖ Istoga dana, uvečer, o. Bruno je propovijedao na misi u crkvi Kraljice svete krunice u Zagrebu. Nakon misnog slavlja, susreo se, zajedno s vikarom Reda i sociusom za početnu formaciju o. Vivianom Bolandom, s dominikanskim studentima.

❖ Inače, od ponедjeljka 19. siječnja, Učitelj Reda propovjednika o. Bruno Cadoré boravi u Zagrebu, u samostanu Kraljice sv. krunice. Tijekom ponedjeljka susreo se sa samostanskom zajednicom.

❖ Tijekom svoga boravka u Hrvatskoj, posjetio je i o. Peru Jurića, u župi Klopče, pokraj Zenice, u Bosni i Hercegovini.

Zagreb – Peščenica, dominikanska obitelj

❖ U okviru svoje redovite vizitacije Hrvatskoj dominikanskoj provinciji, Učitelj Reda o. Bruno Cadoré posjetio je samostansku i župnu zajednicu bl. Augustina Kažotića na Peščenici. Cilj posjete bio je susret s članovima dominikanske obitelji. Nakon kratkog predstavljanja zajednicâ koje djeluju u župi Kraljice svete krunice i našega Blaženika, Učitelj Reda je odgovarao na pitanja o smislu, svrsi i usmjerenu posvećenog života u okviru dominikanske obitelji. Između ostalog, rekao je da je uloga vjernika laika u suvremenom društvu jako velika.

Oni mogu djelovati i među onim ljudima koji uglavnom žive na margini vjere, do kojih svećenici često ne mogu doći. Stabilnost i snaga Crkve uvelike počiva na vjerničkoj snazi laika i njihovoј intenzivnoj uključenosti u navještaj poruke spasenja. Vjernici laici su bogatstvo i blagoslov dominikanskom Redu i cijeloj Crkvi.

POSJET UČITELJA REDA, O. BRUNE CADOREA, SESTRAMA DOMINIKANKAMA U TRNJU

❖ U zagrebački samostan Bl. Ozane Kotorske, došao je 21. siječnja, u pratnji provincijala o. Ante Gavrića i svoga vikara, o. Vivianda Bolanda. Stigli su u ranim jutarnjim satima da bi zajedno s nama, u našoj kapeli, slavili svetu misu u 7. sati. Misi je predsjedao o. Gavrić, a propovijedao je Učitelj Bruno. Govorio je na francuskom, a o. Gavrić je prevodio. Evo njegovih riječi koje nam je, na temelju biblijskih čitanja, tada uputio:

Propovijed na misi kod sestara u kapeli Bl. Ozane, 21. siječnja 2015.

(Evangelje Mk 3,1-6)

Dobro jutro, drage sestre. Hvala vam na prijemu! Postoji jedan izričaj na francuskom - "sačekati iza ugla" - kada se nekoga želi uhvatiti u zamku. Današnje Evangelje na neki način to ilustrira. U sinagogi se nalazi jedna skupina, a razlog im je da se mole Bogu. Čini se da se svi slažu. Ali ipak situacija je napeta, priprema se zamka. Ustvari, svi su zajedno, ali neki ne podnose ono što Isus čini. Ne podnose ga, puni su srdžbe prema njemu. I kao uvijek, strasti zasljepljuju.

Čini mi se da su farizeji koji se opiru Isusu u ovom evanđelju, slijepi na tri načina. To može biti pouka i za nas. Ponajprije, postali su slijepi ne uočavajući nevolju toga čovjeka. On je paraliziran, ruka mu je usahla. Ne može raditi. Prisiljen je prošiti. Vjerojatno je stajao u dnu sinagoge, do vrata. Oni koji se protive Isusu potpuno su zaboravili toga čovjeka.

Isus čini jednu gestu, poziva ga: "Dođi, stani ispred!" Nekada i mi znamo tako postupati sa svojim sljepoćama. Potrebno je staviti ispred ono što mislimo da smo zaboravili, sakrili. To je prva zasljepljenost u našim pogledima na svijet. No, oni su slijepi i što se tiče samoga predmeta, svoje prisutnosti u sinagogi te subote. I Isus im postavlja pitanje: „Je li dopušteno u dan subotnji činiti dobro ili činiti зло?“ Ozdravljajući čovjeka paralizirane ruke, Isus govori da se i u dan subotnji može slaviti oslobođenje čovjeka. Iskazivati štovanje Gospodaru života svakoga čovjeka. Štovati Boga koji želi da svaki čovjek djeluje u slobodi, da slobodno i zauzeto djeluje u Božjoj slobodi.

Sljepoća je, dakle, u tome što ne razumiju da je važnije više se angažirati u Božjem zau-

zmanju za dobro drugoga, nego da se slijepo držimo onoga što su ljudi napisali.

To je, dakle, druga sljepoća, ne angažirati se u Božjoj zauzetosti za dobro.

Treća sljepoća, sljepoća u odnosu na njih same i u pogledu njih samih. Oni govore: "Subotom činiš ono što ne bi trebalo činiti subotom." I spremni su ga zbog toga i ubiti, toga istoga dana subotnjega. Pripremaju mu zamku. Raspravljaju međusobno kako to napraviti uspješno. I misle da je dobro da se baš na dan subotnji mogu tako pripremiti i ubiti ga.

Ponekad smo i mi sami spremni optužiti drugoga i nastaviti činiti ono što ne bismo trebali činiti.

Isus se rasrdio zbog te tri zasljepljenosti. A u isto vrijeme one su izvor njegove duboke sućuti. Svoj život Isus angažira upravo u tom smjeru, da ozdravi od te sljepoće, od te zasljepljenosti. Neka Bog i nama udijeli milost obraćenja zauzimanjem Isusa, Sina njegova. Amen.

Učitelj Bruno sa sestrama u blagovaonici

❖ Nakon svete mise, sva su trojica bila s nama na doručku. Za vrijeme doručka priora (s. Marina) je predstavila sestre i naše djelovanje. Postavila mu je i neka pitanja, na koja je on odgovarao, a na neka i socius, o. Vivian Boland.

Pitanje: kako često ide u vizitacije?

Učitelj Bruno: Prema našim Konstitucija, učitelj Reda treba pohoditi dva puta cijeli Red, bilo on sam, bilo preko svojih izaslanika. Vizitacije su važne za učitelja Reda da i sam osjeti koliko propovijedanja Reda njega samoga obogaćuje. Učitelj Reda svjedoči o jedinstvu Reda propovjednika. Od Generalnoga kapitula u Rimu 2010. razmišljamo na koji način ostvariti te vizitacije.

Generalni kapitol iz Rima govori da se mogu učiniti dvije vizitacije, jednu učitelj Reda, a drugu njegov socius zadužen za to područje. U vizitacijama se ide posvuda po provinciji i razgovara sa svakim bratom.

U životu provincije, provincijal treba posjetiti svu braću dva puta za vrijeme četverogodišnjeg mandata.

Tako se događa da u četiri godine jedna zajednica treba primiti tri vizitacije. Imam dojam da je to previše! Jedno iskustvo u svezi vizitacija: braća vole da im dođe provincijal, i da im dođe u pohod učitelj Reda, vole primiti i njegovo pismo i onda ga lijepo stave u fasci-

klu, uredno pospreme među druge dokumente. I nakon devet godina opet ga prime i opet njegovo pismo na kraju vizitacije odlože u fascikle i uredno pospreme. Od 2010. i 2011. odlučili smo malo pomaknuti stvari i raditi na kontinuitetu. I osobno smatram važnim, - ne kažem da je to važno za druge, - da sam u polovici svoga mandata uspio pohoditi Red u cijelosti.

Pripremamo se za jubilej Reda. Važno je shvatiti koliko je Red ukorijenjen u pojedine kulture. U ožujku ću završiti prvi krug vizitacija. U popratnom pismu, koje slijedi na kraju vizitacije, ističemo točke gdje treba pojačati, osnažiti, gdje treba korigirati pojedine stvari kako bismo uvijek u cijelosti ostali jedinstveni. I onda, gledom na pojedinu provinciju, promatramo od slučaja do slučaja, gdje možemo pomoći i kako razvijati kreativnost. U drugoj vizitaciji usredotočujemo se na točke koje smo istaknuli u prvoj vizitaciji. Ne samo da vidimo je li se što učinilo od onoga što smo rekli u prvoj vizitaciji, nego i da razumijemo ako se nešto ne može ostvariti, zbog čega se ne može ostvariti. Nema smisla ponavljati i tražiti neke stvari, ako ih je nemoguće ostvariti. U nekim slučajevima tražim od svoga sociusa da ide redovitije u pojedinu provinciju, svakih šest mjeseci, i da pomaže tražiti način kako ostvariti ono što je određeno, na što smo se obvezali. U pojedinim entitetima, kada se događa da neki vikarijat postaje viceprovincija, onda socius ide svakih

šest mjeseci i promatra kako se razvija situacija, prati na svim razinama kako se ostvaruje prelazak i jednoga statusa u drugi.

Osobno me je obilježila filozofija života jednoga francuskoga filozofa i liječnika koji proučava kako je konstruiran živi organizam. U svakom je životom organizmu uočio nešto posebno, kreativnost, svojevrsni životni elan... životni elan koji ujedinjuje i pomaže u razvijanju i ostvarivanju. Smatram da je cilj kanonskih vizitacija identificirati u zajednicama i provincijama taj vlastiti elan i vidjeti kako promicati taj elan da se sveto propovijedanje ujedinjuje.

Pitanje: Mi sestre stalno molimo i za žive i za mrtve članove dominikanskoga reda, molimo za dominikanska zvanja. Evo, Bogu hvala, kod nas, ima zvanja, a zanima nas kako je u drugim zajednicama u svijetu?

Učitelj: Glede same braće govorim uvijek da imamo šanse. U svijetu nas je šest tisuća. Tisuću braće je u početnoj formaciji. Dakle, svaki šesti brat u Redu je ispod trideset godina. To je prva šansa, a druga: nova zvanja su prisutna u svim područjima Reda. U svim evropskim zemljama ima zvanja, negdje više negdje manje, zvanja ima i Hrvatska, Poljska, Italija. U Francuskoj također ima zvanja, ali i u Belgiji, Njemačkoj, Španjolskoj, Češkoj i Slovačkoj. U svijetu je vidljiv pokret za zvanja. Ima puno nove braće u SAD-u. Mislim da u svim provincijama u Americi ima barem 25 novaka. To je već tri godine tako. U Latinskoj Americi ima također puno novih zvanja, ali i u Aziji i Africi. U Aziji, novi je pokret u Mianmaru, ili Burmi. (*Mianmar je država u jugoistočnoj Aziji na obalama Bengalskog zaljeva i Andamanskog mora (dijelova Indijskog oceana). Od neovisnosti do 1989. službeno ime zemlje bilo je Unija Burma, op. ur.*)

Ima puno zvanja u Vijetnamu, zatim, puno je zvanja u Indiji i Pakistanu. Ima mladih i u Iraku koji žele stupiti u Red. Jedan je mladi Sirijac stupio u Red. Ima mladih Egipćana koji žele stupiti u Red. Ima zvanja u provincijama, a veću pozornost treba staviti na Zapadnu Europu. Globalno gledajući, uglavnom je dobro.

No, treba promicati zvanje sestara, monijalnih (klauzurnih) i apostolskih sestara. Bolje poznajem monijalne sestre, jer su izravno pod mojoj odgovornošću, ali se susrećemo trenutno s velikim promjenama. Stvara se nova raspodjela kod monijalnih sestara na razini Reda. Do sredine prošloga stoljeća monijalne sestre su uglavnom bile Talijanke i Španjolke. U Italiji je 35 samostana monijalnih sestara, u Španjolskoj 60-tak. Upravo se u tom pogledu stvari mijenaju i neke stvari nestaju. Kad kažem nestaju, ne mislim u smislu potpunoga nestajanja. U Italiji i Španjolskoj ima zvanja sestara, u obje zemlje oko 25. Nije loše, ali kad uzmete 25 novih sestara na 60 samostana, premalo je. Teškoća je u tome što su samostani autonomni. I ne može ih se regrupirati. Nije to provincija. Trebamo razmišljati na koji način promicati nova zvanja kod monijalnih sestara u Redu. I na jedan drugačiji način rasporediti zajednice. Ima dosta sestara u Latinskoj Americi, u Africi, u Aziji.

A što se tiče apostolskih sestara, stvari promatram diskretno. Smatram da postoji pravi izazov danas. Izazov je veliki kako promicati zvanje žene propovjednice, dominikanke, imajući u vidu izazove u svijetu i u Crkvi. Izazov je kako promicati zvanje žene propovjednice. Dvije su teškoće, jedna na razini društva a druga na razini Crkve. Dakle, crkvene i društvene promjene. S druge strane, i položaj žene se promijenio. Nekada se čini da se položaj žene promijenio više izvana, u društvu, nego u zajednicama pojedinih kongregacija. To je prva točka, a druga je da trebaju i same sestre promišljati o tome. I čini mi se, to je nekako moje uvjerenje nakon ovih vizitacija, da treba tražiti ponovnu ravnotežu.

Čini mi se da je za sestre važnije imati dobre odnose s braćom nego imati međusobno dobre odnose. Eto, vi ste me pitale, ja vam odgovaram. Ne mislim da sam u pravu, nego vam iznosim teškoće na koje nailazim.

Susrećem se s kongregacijama koje će sa svim sigurno nestati. Sestre razgovaraju s braćom. Rijetko sam video Kongregaciju sestara koje imaju škole da će te sestre poći vidjeti i

razgovarati s drugom Kongregacijom koja ima također škole, i da u slučaju da moraju napustiti školu, kažu: umjesto da napustimo škole, darovat ćemo ih vama. Radije će reći: Naš utemeljitelj ili utemeljiteljica nije mislio, mislila kao utemeljitelj te Kongregacije. Sanjam da će jednoga dana doći do reorganizacije tih odnosa. Ako se to ostvari, to bi bio jedan od kriterija za pridruživanje Redu. Nisam fanatick niti zagovornik samo jedne Kongregacije Reda, ali mislim da je kriterij zajedništva jedan od kriterija pojedinih Kongregacija za pridruživanju Redu. To je druga točka gledišta.

Treće, evo, u jednom smo novom vremenu u Crkvi, u vremenu kada se ne smijemo zadovoljavati samo s onima koji su katolici, s onima koji dolaze u naše Crkve, s onima koji dolaze slušati prekrasne propovijedi propovjednika. Mislim da smo u novom vremenu kada ponovo treba poći privlačiti nove vjernike. Poći pronaći one koji još nisu čuli za Evandelje. Dakle, proći od navještaja koji je uglavnom bio organiziran oko sakramentalnih slavlja, od te evangelizacije poći do nove evangelizacije i ponuditi riječ koja će možda jednoga dana ljude dovesti do sakramenata. Zato su nam potrebni novi ljudi. Što budemo više izlazili, dobivat ćemo više

ljudi, ali s nužnim obraćenjem. Za nas braću će to predstavljati promjenu mentaliteta. Znamo kako formirati braću koja su već katolici, ali ako su tek novopridošli, kao Andrija, Petar i druge, koji sve trebaju naučiti, koji još nisu naučili niti katekizam. S njima će biti i drugih žena i djevojaka i treba stvarati nove zajednice propovijedanja Evandelja. Dakle, to gibanje novoga obraćenja donosi nove vrste zvanja. Zato imam sociusa koji se brine o toj formaciji i pripremit će novi program. To je moj san, da se nadiže sadašnji tip formacije i da se pronađe novi način upravo s tom novom braćom koja dolaze iz drugih okruženja. Bojim se da smo u jednom sustavu i tražimo samo ona zvanja koja mogu ući u taj sustav. A nove prilike traže i promjenu sustava.

Pitanje: Koja je uloga sociusa?

SOCIUS Vivian Boland: Zanimljivo je da se Generalno vijeće Reda ne bira. Nedavno smo proучavali Konstitucije nove Kongregacije sestara. Imale su samo jedne izbore, biranje članova za Generalno vijeće. Nemaju izbore na provincialnim razinama. Kod nas postoje izbori na lokalnim i provincialskim razinama, a jedini brat izabran na generalnoj razini je učitelj Reda. I

on određuje Generalno vijeće na način da on ima više slobode. Tako je socius, zapravo, sluga Učitelju u njegovu služenju cijelome Redu. Na razini regija socius će savjetovati Učitelja o toj regiji. Najčešće su u pitanju trojica braće koji imaju univerzalnu odgovornost na razini cijelog Reda: Socius za intelektualni život i socius za apostolski život. A Učitelj Reda konzultira sve druge u Redu.

Zadaća sociusa za početnu formaciju zapravo je ideja učitelja Reda koji je uvidio stvarne potrebe. Zašto? Zato što od 6000 braće tisuću ih se nalazi u formaciji. Ta se briga pojavljuje pod nekoliko aspekata Reda. Nije samo stvar statistike: Aha, imamo puno braće u formaciji i trebamo sociusa učitelja Reda, nego ima nekih točaka o kojima, neovisno o broju, treba porudit. Zapravo jedna je od ideja baciti novo svjetlo na formaciju, razvoj čovjeka. Možemo biti jako dobri u intelektualnoj formaciji, a često smo manje dobri u onoj ljudskoj dimenziji čovjeka u međuljudskim odnosima.

Druga briga na koju Red stavlja naglasak jest formacija onih koji formiraju. Lako je krititi učitelje za sve što podje krivo, ali učitelji nisu odgovorni baš za sve što podje krivo. Ali je isto tako važno razmišljati o njihovoj pripremi, od-

nosno spremnosti za takvo djelovanje (odgoj drugih).

Učitelj: Vivian je socius za trajnu formaciju. To govorim, jer tijekom prošloga zasjedanja Vi-jeća za posvećeni život, pokazalo se da je trajna formacija jedna od slabijih točaka u redovništву. Kao što je i Vivian rekao, ne samo u smislu studija novih knjiga koje treba pročitati, nego trajna formacija na ljudskoj razini: Kako stariamo kao redovnici? Što činiti kad smo umorni od molitve? Kako prenijeti na nove naraštaje što sami nismo... u vlastitome tijelu? Čini se kao neka banalna pitanja, nešto što ne uočavamo dobro, ali može biti bolno u zajednicama. Dirnulo me to jer sam uočio da je to nešto općenito kod svih redovničkih zajednica. Zamolio sam sociusa Dominica Izza, koji je socius za SAD, da se pobrine u tome vidu. I nadam se da ćemo uspjeti poći dalje i u tom pogledu.

Našim dragim gostima: Učitelju Reda, o. Bruni Cadoreu i njegovu vikaru o. Vivianu Bolandu, kao i provincijalu o. Anti Gavriću, prioru s. Marina Pavlović je poklonila hrvatske delicije, što je učitelj, u šali definirao kao „antidepresivi“.

Na koncu smo se svi fotografirali, kao trajni spomen na ovaj važan događaj za našu zajednicu.

s. Slavka Sente

Tko je učitelj Reda?

Učitelj Reda, nasljednik je sv. Dominika i stup je jedinstva Reda. On je onaj kome, izravno ili preko provincijala ili delegata, dominikanska braća polazu zavjet posluha i stoga je učitelj Reda vlastiti i neposredni predstojnik sve braće, samostana i provincija.

Tko može biti izabran i kako se bira učitelj Reda?

Općenito, da bi u Redu netko uživao pasivno pravo glasa (tj. da bi mogao biti izabran za određenu službu), ako drukčije nije predviđeno, traži se da već ima aktivno pravo glasa, uz to da bi netko mogao biti izabran za učitelja Reda, mora ispuniti ove uvjete:

- trideset i pet godina života
- deset godina od prve profesije (jednostavnih zavjeta).

Također mora ispunjavati i uvjete koji se traže za starješine u Redu općenito:

- da bude svećenik
- da je prošlo tri godine od njegove svećane profesije (doživotnog zavjetovanja)
- da je u tom vremenu u Redu odobren za ispovjedanje

Povrh svega **mora biti razborit, pun ljubavi, pun revnosti za samostansko opsluživanje i za apostolat.** (*Knjiga konstitucija i naredbi braće Reda propovjednika*)

Učitelja Reda bira se na općoj skupštini posebno za to sazvanoj, a izboru se pristupa petog dana od otvaranja skupštine. Na dan izbora, ili dan prije, u svim samostanima Reda treba se slaviti misa na čast Duha Svetoga. Izbor učitelja Reda ne treba nitko potvrditi, za razliku od izbora priora (starješine samostana) kojega potvrđuje provincijal, ili izbora provincijala kojeg potvrđuje učitelj Reda.

O izboru treba odmah obavijestiti onoga tko je izabran, a on je, ako nema važne razloge da to ne učini, dužan prihvati izbor. Ako ga uz pristanak članova skupštine ne bi prihvatio, pristupa se novom glasovanju.

Izabrani učitelj Reda, prije nego učini bilo što u službi učitelja Reda, treba pred skupštinom položiti isповijest vjere. Služba mu traje devet godina.

Službe učitelja Reda

Iz dugačkog niza odgovornosti i prava koja spadaju u službu učitelja Reda izdvajamo samo

neke: sazivanje, pripremanje i predsjedanje općoj skupštini, podnošenje izvještaja skupštini o stanju Reda, postavljanje svojih asistenata. Učitelj reda ima pravo, sa svojim vijećem, osnivati provincije. On potvrđuje izbor provincijala, a u izvanrednom slučaju može smjeniti ili postaviti provincijala. Na njega spada i osnivanje ili dokidanje nekog samostana. Također može obaviti oblačenje sve braće i valjano primiti njihovu profesiju, asignirati (učiniti članom samostanske zajednice) braću bilo gdje u Redu, a tijekom svoje službe dužan je barem dvaput, osobno ili po asistentima ili drugima, pohoditi čitav Red, sve provincije i sve samostane.

Sadašnji Učitelj Reda

Sadašnji vrhovni starješina Reda, **fr. Bruno Cadoré**, 86. je nasljednik sv. Dominika, odnosno **87. učitelj Reda.**

Rođen je 14. travnja 1954. u **Le Creusotu**, gradu u francuskoj pokrajini Bourgogne (Burgundija). U novicijat Francuske dominikanske provincije stupio je po završetku **studija medicine** 1979., a svoje **prve zavjete položio je 28. rujna 1980.** Za svećenika je zaređen 1986. u Lilleu. Odmah je imenovan **učiteljem studenata.** Tu službu vršio je 7 godina. 1992. postigao je doktorat iz moralne teologije, te je **predavao biomedičsku etiku** i vodio centar za medicinsku etiku na Katoličkom sveučilištu u Lilleu. Prije nego što je izabran za **provincijala Francuske dominikanske provincije** 2002., bio je **prior samostana u Lilleu.** Pred kraj drugoga mandata provincijala, izabran je **5. rujna 2010. za učitelja Reda.**

(www.dominikanci.hr – tragom istine)

HODOČAŠĆE U SVETU ZEMLJU

Većini od nas ostvario se san- ići u SVETU ZEMLJU. Na put krenusmo 23. 12. nas pet sestara; s. Ivica Jolić, s. Marcela Primorac, s. Edita Rogina, s. Jaka Vuco, s. Rahela Rukavina, prof. Ante Vučković duhovnik, voditeljica i tumač po Svetoj Zemlji Nataša Bulić te još sedam suputnika. Nas četrnaesteru uputismo se put Izraela preko Istambula. Prvi susret sa Svetom Zemljom vjerujem da je u nama svima pobudio različite osjećaje od divljenja, do strahopštovanja jer je ovom zemljom Isus nekada hodio, naučavao, svoj život za nas dao.

Prvo odredište bilo je Betlehem. Pomalo nestvaran, daleko od onoga što smo zamišljale! Kuće kamene, sve bez krovova, veliki grad, koji se danas gotovo spojio s Jeruzalemom. Stanovništvo vrlo raznoliko, raznih vjeroispovijesti... Na sam Badnjak kao da su svi izašli na ulice slaviti Kristovo rođenje.

U jutarnjim satima pohodili smo Ain Karim: crkvu Marijinog pohoda Elizabeti. U crkvi sv. Ivana Krstitelja slavili smo sv. Misu. Odvezli se do Betanije vidjeti mjesto gdje je Isus Lazara vratio u život. Poslijepodne, kroz niska vrata, ušle smo u baziliku Isusova rođenja koja je u skelama i temeljitoj restauraciji. U špilju Isusova rođenja nije bilo jednostavno ući zbog gužve, ali domišljatošću naše voditeljice pustili su nas s druge strane, tako da smo se mogli pokloniti Isusu na mjestu njegova rođenja. Na pastirskim poljima, pod vedrim nebom osutim zvijezdama u špiljama koje su uređene za prostor molitve, gdje su se pastiri skrivali od lošeg vremena, pokušale smo se uživjeti u događaje koji su se tu zbili. Oko 23 sata izašle smo na Trg jaslica kako bi bar izvana doživjele ugođaj Božića, ali i ovaj puta kao da su nas naši nebeski zaštitnici pratili i usmjeravali nam korake. Dok smo se probijale kroz masu ljudi koji su se natiskivali oko postavljenih ograda i pomalo na hladnoći drhtale kao da nas je neka nevidljiva ruka odvela ravno u crkvu gdje je započela polnoćka. Blijenje i sama polnoćka bila je u crkvi sv. Katarine Alek-

sandrijske koju je predslavio Latinski patrijarh. Vratile smo se radosne zbog onog što smo doživjele, premda nam je još samo dva i po sata preostalo za spavanje.

Rano ujutro nakon sv. Mise koju smo imali u špilji sv. Jeronima i nakon doručka, uputili smo se put Mrtvoga mora. Zaustavili smo se u pustinji vidjeti manastir – lavru sv. Save u kojem žive pravoslavni redovnici, te vidjeti špilje u stijenama gdje su živjeli pustinjski oci, eremiti. Već ovdje je bilo prelijepo vrijeme i poprilično toplo, a na Mrtvom moru, hrabri i spremni oku-paše se! Zaista je jako slano!!! Put koji je trajao dugo nekih 160 km do Nazareta, odveo nas je kroz Samariju do Jakovljevog zdenca, gdje smo se napili iste vode koju je Samarijanka zahvatila Isusu...

P. Ante Vučković bi nam na svakom mjestu gdje smo došli pročitao tekst Evanđelja o događaju koji se tu zbio, protumačio bi nam tekst, povezao ga sa našim životom i potaknuo nas na razmišljanje i molitvu, tako nam je bilo lako uživjeti se i posadašnjiti stvarni događaj. Naša Nataša, prepuna znanja i iskustva, vrlo stručno nam je opisala svako mjesto gdje god smo bili. Kao mala skupina imali smo mnoge prednosti i bilo nam je predivno.

Bazilika Marijina Navještenja u Nazaretu oduzimala je dah! Uz baziliku nalazi sa franjevački samostan i škola. Naš hrvatski fra Siniša, nakon sv. Mise koju smo imali u kapelici sv.

Ane i Joakima, pustio nas je u špilju Marijina Navještenja, jer je godina posvećenog života, a to je mjesto Marijinog predanja Bogu i našega, po zavjetima u kojima izričemo svoj DA. Bilo je vrlo dirljivo za svaku od nas. Tu smo posebno molile za sve naše sestre, za našu Kongregaciju, za sve one koji nam leže na srcu i sve koji su nam se preporučili u molitve prije nego smo pošle na put. Bilo je posebno iskustvo i kada je djevojka Lidija, naša suputnica, izrekla svoje privatne zavjete u toj špilji. Između mnoštva slika koje smo vidjeli u i oko Bazilike, pronašle smo i Gospu Bistričku koju je naš kardinal Alojzije Stepinac poklonio kao dar Hrvata.

Vožnja do Kafarnauma, uz predivne krajolike, pune zelenila i cvijeća, bila je pomalo nestvarna! Tu je i Genezaretsko jezero koje ovom čitavom području Galileje daje život. Toliko različit krajolik od onoga što smo do tada vidjele.

U Kafarnaumu, „susrele smo sv. Petra koji dovodi Isusa u svoju kuću da mu izlječi punicu od ognjice, pa Isusa koji propovijeda u židovskoj Sinagogi, gdje je istjerao zloduha“. Isusu je ovo područje bilo dragoo i ovdje je proveo većinu svoga javnog djelovanja. Kušale smo i Petrovu ribu, bile u crkvi Petrova prvenstva, te „gledale“ Petra kako lovi ribu, hoda po vodi, kako govori Isusu: „Ti sve znaš, Tebi je poznato da te volim!“

Poseban je bio doživljaj biti na Brdu blaženstava, polako se spuštati, zastati, moliti, meditirati, promatrati mlade koji sjede po razasu-

tim kamenjima uronjeni u molitvu, do nogu Isusovih osluškujući što im ima reći.

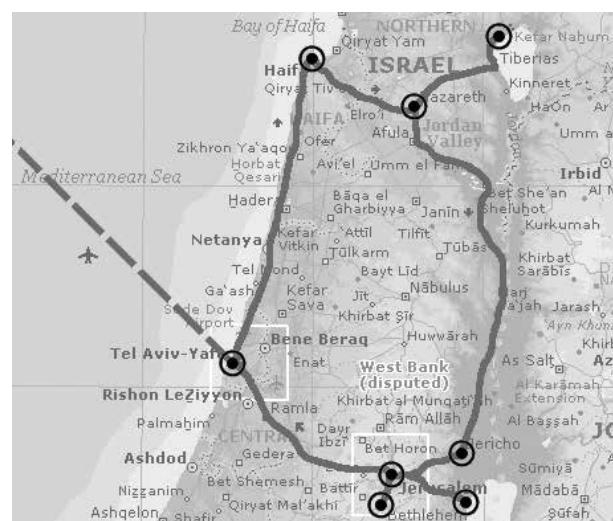
Uspeli smo se sa trojicom učenika na mjesto Kristova preobraženja. Lijepo svetište, sa prekrasnim mozaicima. Gotovo sva svetišta koja smo posjetili čuvaju i o njima se briju franjevci, pa tako i ovo.

Na vožnju brodom po Galilejskom jezeru/ moru otisnuli smo se iz Tiberijade kao i učenici, ali njima sigurno na brodu nije svirala „Košulja plava“ od Novih fosila kao nama, ha ,ha...

Ponovno se dajemo na daleki put povratka do Jeruzalema. Svatili smo u Jerihon, grad u pustinjskoj oazi. Vidjeli smo i malog pastira koji goni stado ovaca. Mogle smo i jahati na devi, ali nitko nije bio toliko odvažan.“ Susrele smo i Zakeja koji se popeo na smokvu da vidi Isusa“. Probale smo banane, malo djeluju zeleno, ali imaju dobar okus.

Na Jordanu smo obnovile svoja krsna obećanja i u mnoštvu onih koji su dolazili Ivanu da ih krsti „vidjeli“ i Isusa. Uživale smo u lijepoj melodiji pjesme koju su pjevali mladi Francuzi dok su jedan po jedan ulazili i izlazili iz rijeke Jordan!

Evo nas u predivnom Jeruzalemu koji je podijeljen na četiri dijela: židovsku četvrt, armensku, kršćansku i muslimansku. Grad opasan zidom

dinama iz doba sultana Sulejmana Veličanstvenog, s toliko različitosti onih koji u njemu žive, mnoštvom turista, doima se veličanstveno; što zbog svoje arhitekture, što zbog svetišta koja su nama kršćanima toliko važna i sveta. Biti dio toga svijeta, oživjeti sva ona događanja iz posljednjih dana Isusova života i uroniti duhom u njih, ispunja dušu posebnom milošću. Uspeti se na Maslinsku goru nije bilo baš lako, u Getsemanski vrt, u najljepšoj bazilici koju smo vidjele, bazilici Isusove agonije, „zajedno“ s Isusom moliti prije njegove muke, kako uopće izreći i opisati taj doživljaj!!! Pratiti Isusa Križnim putem ulicama Jeruzalema, do Kalvarije u bazilici Isusova groba, dotaknuti mjesto gdje je razapet, biti u grobu Isusova uskrsnuća u molitvu smo uključile sve koji su nam na srcu / ne samo ovde već na svakom mjestu/: našu kongregaciju, svaku sestru posebno, nova zvanja, naše roditelje, braću i sestre, braću dominikance, sve one s kojima radimo, koji su s nama povezani, koji su nam se posebno preporučili u molitvu! Vje-

rujem da nam je molitva sama izvirala iz srca i nas same ispunjala svetošću! Vidjele smo još mnogo toga: crkvu Gospina groba, crkvu Očenaša, dvoranu posljednje večere, Židovsku četvrt i Zid plača, Stjepanova vrata, crkvu sv. Ane, ribnjak s pet trjemova, kapelu bičevanja, mjesto gdje je Isus bio zatvoren prije osude, Davidov grob, crkvu Gospina usnica... Puno je toga što smo još doživjele, a to čemo još dugo prebirati u svojim srcima!

Sretno se vratimo u Hrvatsku 30.12., gdje nas je dočekao snijeg i velik hladnoća, ali to nas nije smetalo jer nam je srce „gorjelo“ iznutra!

Zahvaljujemo Bogu za dar lijepog vremena, za sretno putovanje, za predivno iskustvo i doživljaje, za sve one s kojima smo hodočastile. Posebno zahvaljujemo č. Majci i č. Priori što su nam omogućile ovo hodočašće, svim sestrama koje su nas u duhu pratile i onima koje su nas mijenjale na našim dužnostima. Neka se i vama dogodi Sveta Zemlja!

Zahvalne hodočasnice, s. Rahela

SESTRE DOMINIKANKE NA „STEPINČVIM DANIMA“ U KOPRIVNICI

U okviru devetnice povodom spomendan Bl. Alojzija Stepinca, što se održava u istoimenoj župi u Koprivnici, zvani „Stepinčevi dani“, od 1. 10. veljače, jedan dan (peti) ove devetnice obilježile su i sestre dominikanke iz Trnja, na poziv župnika vlč. Krunoslava Pačalata. Te dane on voli nazvati duhovnim vježbama svoje župe. U svojoj domišljatosti, ove godine, koja je proglašena Godinom Bogu posvećenih osoba, svakoga je dana pozvao jednu redovničku zajednicu da se predstavi njegovoj brojnoj župskoj zajednici. Sestre dominikanke, kao što rekoh, došle su na red petoga dana devetnice, u četvrtak, 5. veljače 2015. Kako je dobro organizirana ta župska zajednica govori i njihova internetska stranica, koju uređuje župsko vijeće. Jedna od tih vijećnica je i Anja Novak, koja detaljno opi-

suje događaje svakog pojedinog dana. O nastupu sestara dominikanki je zabilježila sljedeće.

Župnik i njegovi župljani iznenadili su nas i oduševili svojom zainteresiranošću, pažljivošću.

„Petog ‘Stepinčevog dana’ dominikanke pripremile predivan molitveno-duhovni program“

Petog dana devetnice bl. Alojziju Stepincu, 5. veljače 2015. godine, duhovni program prije mise svojim su prisustvom upotpunile časne sestre dominikanke. Devetero sestara, sedmero iz Zagreba, a dvije sestre iz obližnjeg nam Virja, došle su u našu župu s nama moliti, svjedočiti i predstaviti nam svoj red.

Predvođene sestrom Ivanom Pavlom, mlađom dominikankom, nakon župnikovog pozdrava, sestre su počele sa svojim programom.

Na početku programa sestra Ivana Pavla kroz kratku je prezentaciju okupljenim vjernicima predstavila dominikanski red sestara, karizmu i molitveno-duhovni život. Red je osnovao sv. Dominik uz kojega se veže legenda o snu koji je usnula njegova majka, a u kojem se pojavljuje pas koji u zubima nosi zapaljenu baklju.

Tako je sv. Dominik još prije okupljanja braće, okupio žene i djevojke koje su molitvom i drugim djelima pomoći pratile 'sveto propovijedanje'. To je bilo u Prouilleu 1206. god. Tako je nastao ženski ogrank dominikanskog reda, koji se kroz povijest odlikovao raznim oblicima svjedočenja i služenja, a može se ukratko opisati kao kontemplativno molitveni i apostolski način djelovanja. Karizmu ovoga reda odlikuje molitva krunice, svakodnevno sestre mole svih dvadeset otajstava, a imaju uza se posebnu krunicu sa svih dvadeset otajstava. Isto tako molitva im je vrlo važna i iz nje proizlaze sva njihova djelovanja. Pretpostavlja se da su dominikanke došle u hrvatske krajeve već u prvoj polovici 13. st. Njihove samostane nalazimo u Ninu, Zadru, Splitu, Dubrovniku, Starom Gradu na Hvaru, u Šibeniku. Danas se samostani sestara nalaze na Korčuli i u Zagrebu. Sestre se bave različitim djelatnostima, rade u školama, bolnicama, vrtićima uvijek njegujući dominikansku, posebnu karizmu.

Nakon kratkog predstavljanja reda, sestra Slavka je govorila o vezanosti dominikanskog reda s našim blaženim Alojzijem Stepincom, a

ostale su nam sestre čitale ulomke koji su nam još više dočarali lik i djelo našega blaženika, njegovu duboku svetost i molitveni život.

Tako je pročitano svjedočanstvo kako je bl. Alojzije pomogao dominikankama da dođu u Zagreb, ali i svjedočanstvo koje nam je ocrtalo kako je naš blaženik izuzetno volio moliti molitvu krunice, a isto tako posebno je bio vezan uz jednu krunicu koju su mu poklonile dominikanke. Između toga, sestra Ivana Pavla čitala je pokoju meditaciju koja je svakoga vjernika navela da promisli o Božjoj Providnosti i ljubavi u svojem životu. Sestre su nam otpjevale i dvije pjesme, pjesmu posvećenu sv. Dominiku i pjesmu posvećenu bl. Ozani Kotorskoj. Bl. Ozana prva je hrvatska blaženica, osobiti ponos reda sestara dominikanki i sviju Hrvata. Svima su nam ostavile za zadatak da molimo za što skoriće proglašenje bl. Ozane svetom.

Molitveni dio programa sestre su zamislile kao molitvu desetice radosne krunice koju one tako rado mole, uz prigodno meditativno razmišljanje bl. Alojzija Stepinca. Prije molitve krunice sestra Slavka posvjedočila je o molitvi žive krunice, kada nekoliko ljudi zajedno svakodnevno moli, svaki svoje otajstvo krunice, kako bi čitava krunica bila izmoljena. Posvjedočila je vjernicima kako, osim što je krunica izrazito marijanska molitva, ona je i duboko kristološka, jer nas uvodi u otajstva Kristova života. Svi zajedno potom smo molili deseticu radosne krunice. Nakon desetice krunice, koju je predmolila s. Marina, prigodnu je duhovnu meditaciju pročitala sestra Ivana Pavla, a poslužila je kao priprema za svetu misu. Meditacija je

uputila srce svakoga vjernika prema Svetohraništu, izvoru života, euharistijskom Isusu, koji će se za nas predati, koji se za nas potpuno i uvijek iznova daje. Ovom meditacijom časne dominikanke zaokružile su ovaj duboki molitveno-meditativni duhovni program.

Na kraju svete mise, župnik Krunoslav Pačalat, zahvalio se sestrama dominikankama na održanom programu, radosnom odazivu i velikom svjedočanstvu. Posvjedočio je kako je i sam osobno jako vezan uz sestre dominikanke. U znak zahvalnosti za njihovo sudjelovanje na Stepinčevim danima, župnik im je uručio prigodan poklon, fotografiju na platnu naše oltarne slike bl. Alojzije Stepinca, rad umjetnika Zvonka Sigetića. Časne sestra Marina s osmijehom se obratila velikom broju okupljenih vjernika i posvjedočila kako je ovaj susret svima pred-

stavljaо veliko bogatstvo i kako nas sve nose u svojim molitvama. I mi stavljamo časne sestre u svoje molitve, osobito sve njihove nakane, a na poseban način nakanu za proglašenje svetom bl. Ozane Kotorske.

Anja Novak

Nakon ove "male misije" i mi smo sestre duboko zahvalne za sve milosti, iskazanu radost i velikodušnost te zahvaljujemo župniku vlč. Krunoslavu Pačalatu na pozivu što nam je uputio za sudjelovanje na ovim Stepinčevim danima. Župniku i svim revnim i dragim župljanima veliko hvala na predivnom gostoprimgstvu, ali ponajviše na svjedočanstvu življenja vjere, brižnu uključenost u život župne zajednice na koju je nebeski zaštitnik župe, bl. Alojzije Stepinac zasigurno ponosan. Trud i napore uložene u susrete s Gospodinom , u osluškivanje Božjih riječi i traganje za pravim vrijednostima na kojima ćemo graditi naše životne pute Gospodin uvijek blagoslovilja. Stepinčevi dani, kojima su se pridružile i sestre dominikanke, velik su zalog blagoslovljene, u vjeri utemeljene i radošću ispunjene budućnosti našeg naroda.

s. Ivana Pavla Novina, OP

POVEZANOST KARDINALA STEPINCA SA SESTRAMA DOMINIKANKAMA (izlaganje s. Slavke)

Kratki izvadci iz pojedinih izvora

❖ Budući da su ovi dani upriličeni u čast bl. kardinala Stepinca, želimo i mi, sestre dominikanke, posvjedočiti svoju povezanost s njim, odnosno njegovu očinsku skrb za redovničke zajednice i otvaranje novih župa.

Povodom proslave desete obljetnice biskupskog služenja Alojzija Stepinca, *Katolički List* je 22. lipnja 1944. objavio članak o redovničkim zajednicama, koje je nadbiskup Stepinac doveo u Zagreb i povjerio im apostolsko djelovanje u svojoj nadbiskupiji. Spomenuti list o sestrama dominikankama piše slijedeće:

■ *Časne sestre Dominikanke sv. Andjela Čuvara duguju odlučnom i očinskom zauzimanju preuzvišenoga Svečara, što je pred 10 godina napokon i vrlo povoljno bilo riješeno pitanje gradilišta u Trnu, te su na njemu mogle sagraditi svoj prvi samostan u Zagrebu. On ga je 1938. krstio imenom svetice domorotke, bl. Ozane Kotorke. Dok su još od 1928. vodile u Zagrebu gradsku kuhinju, svih ostalih šest kuća, što ih u Zagrebu na korist pučanstva vode, dobine su za vrijeme njegova pontifikata, kao što i četiri kuće u dijecezi: (Biškupec, Sisak, Virje, Kostel). Zahvaljujući Bogu, koji je u tolikoj mjeri tako brzo razgranao*

njihov rad, one naročito ističu Nadbiskupovu pomoć i očinsku brigu, koju su uvijek uživale.

❖ Ovu činjenicu potvrđuje i s. Andjela Milinković, tada vrhovna glavarica sestara dominikanki, koja je, između ostalog, zabilježila sljedeće:

■ *Ali trebalo je dobiti obećano zemljište od župe sv. Marka. Pet godina hodočastih u župni ured sv. Marka i moljakah za to zemljište, ali uvijek bila neka zapreka. Presvjetli se nije mogao odlučiti koje zemljište (gradilište) da nam dade. Ali zadnju odluku dao preuzv. g. nadbiskup zagrebački dr. Alojzije Stepinac, današnji kardinal - da nam se dade zemljište i to odmah da započnemo s gradnjom. I tako bi. Dobili smo gradilište (ral 1216 hvati) naravno uz neke uvjete. Ti uvjeti su ovi:*

1. *Naša kapela služi za župnu crkvu Krista Kralja.*
2. *Uzdržavamo župnika, tj. dademo stan i koštu dok on sagradi župni dvor.*
3. *Morali smo graditi samostan po planu cijelog trga (Meštrovićev plan) sa arkadama. (završen citat).*

❖ S. Ignacija Bojanić, dominikanka, u jednom članku *Sjećanje na kardinala Stepinca* u glasilu Ave Maria 1-98, piše:

■ *„U više sam navrata dočekivala zajedno s drugim sestrama uzoritog nadbiskupa Alojzija Stepinca kad bi dolazio u Bosutsku ulicu gdje je budo pratio gradnju samostana i nove župe Krista Kralja. Konačno je 3. srpnja godine 1938. svećano blagoslovio naš samostan i otvorio službeno župu Krista Kralja. I kasnije je Preuzvišeni često dolazio k nama da nas ohrabri u našem radu i blagoslovi siromašnu djecu za koju smo se brinule.“*

U nastavku istoga članka s. Ignacija opisuje susret s kardinalom Stepincom u Krašiću, gdje je išla, sa skupinom sestara dominikanki, tra-

žiti kardinalov blagoslov prije odlaska u daleku Kanadu. Ona piše:

■ „Nikada neću zaboraviti dan 6. prosinca 1951. kad smo se uputile nas pet sestara dominikanki iz Zagreba u Krašić da pozdravimo i zamolimo blagoslov Preuzvišenog nadbiskupa, koji je upravo, dan ranije, 5. prosinca premješten iz Lepoglave u Krašić. (nota bene: Već drugi dan, 7. prosinca vlasti su zabranile svaki posjet našem mučeniku.)

... Neopisiva je bila za sve nas sreća što smo imale tu mogućnost posjetiti dragog nam kardinala i zagrebačkog nadbiskupa u tim njegovim patničkim danima. Zadržale smo se s njim u razgovoru oko 90 minuta u predsoblu župnog stana. Č. Majka je iskoristila prigodu da zamoli kardinala blagoslov za naše nove planove. Suočene, naime, teškim materijalnim stanjem u domovini neke su sestre morale napustiti rodnu grudu i krenuti u Kanadu, u Montreal gdje smo trebale otvoriti novo polje rada: skrb za siročad, bolesnu, napuštenu i umno zaostalu djecu. Nadbiskup je očinskom brigom prihvatio naš prijedlog i svakoj sestri podijelio svoj natpastirski blagoslov, uz svoj moto: U tebe se Gospodine uzdam. Ove su nam riječi davale snagu i vjeru da je s Gospodinom sve moguće.

Nisam mogla suzdržati suze dok sam primaла blagoslov i riječi poticaja od onoga kojega smo duboko poštivale, voljele i vjerovale u njegovu nevinost u svemu za što je bio optužen.“

s. Ignacija završava: „Mi sestre dominikanke u dalekoj Kanadi, a vjerujem i svi domoljubi u zemlji i inozemstvu, upirali smo pogled u zgaženog patnika i mučenika kardinala Stepinca, koji je, vjerujemo, poput Isusa trpio za sve nas, hrabro, strpljivo, praštajući svakome, a ne nanoseći uvredu nikome. Mislim da dijelim mišljenje svekolikog vjerničkog hrvatskog naroda da je naš kardinal Stepinac svetac, i da će ga uskoro cijela Crkva kao takvog priznati, štovati i utjecati se u njegov zagovor.“

❖ Ako želimo govoriti o našoj dominikanskoj karizmi, čini mi se da je ona najbolje izražena u riječima sv. Tome Akvinskoga, dominikanca: *Contemplata aliis tradere – Razmatrati i drugima dati plodove svoga razmatranja*. Drugim riječima, onim čime sam napunila svoju dušu želim obogatići, odnosno, dodirnuti i druge. A svi mi imamo iskustva da je duša sretna jedino ako je nahranjena Božjom riječju, koja rađa nove ljude; spremne, poput Isusa, darovati i vlastiti život za spasenje čovjeka.

Sestre dominikanke to čine na razne načine: odgajaju i poučavaju u vjeri djecu i mlade, brinu se za siromašne i bolesne, na raspolaganje su svima kojima treba duhovna pomoći i utjeha.

To bi bio pravi odgovor onima koji nas pitanju: koji je smisao redovništva?

To isto vrijedi za sestre dominikanke, čije smo i mi članice.

❖ I na kraju, mislim da ćemo sebe i svoju dominikansku zajednicu predstaviti najbolje ako vam pokažemo krunicu, od petnaest, a sada od dvadeset otajstava.

Kao što vidite, krunica je velika, sadrži svih dvadeset otajstava. I braća dominikanci i sestre dominikanke smatraju ugodnom dužnošću da, po mogućnosti, svaki dan izmole cijelu krunicu. Molitvom Marijine krunice na najbolji način raspoložimo i otvorimo svoju dušu za razmatranje Isusova života. Teolozi s pravom kažu da je krunica kristološka molitva, jer u njoj, prebirajući zrnca i nižuci Zdravo Marije, u svakom pojedinom otajstvu promatramo detalje iz Isusova života, od njegova začeća do slavnog uzašašća na nebo, odnosno poslanja Duha Svetoga.

❖ Kad je riječ o krunici, i o dominikankama, imamo također predivno svjedočanstvo samog kardinala Stepinaca.

U knjizi *Alojzije Stepinac, hrvatski kardinal*, autor, Aleksa Benigar je zabilježio i ovaj detalj: Jednom je kardinal putovao vlakom u Split, zajedno s tajnikom nuncijature u Beogradu, mons. Pavlom Bertoli. Nakon duljeg razgovora, kardinal izvadi svoju veliku krunicu i reče:

▪ *Don Pavle, prošlih dana darovale su mi sestre dominikanke ovu krunicu od 15 otajstava, jer su znale, da dnevice izmolim cijelu krunicu.*

Prekine razgovor, iznenada se duboko sabere i sav preobražen počne predmoliti krunicu.

Poznato je kako je Stepinac, kao zagrebački nadbiskup, u svibnju i listopadu dnevno obilazio zagrebačke crkve, i klečeći na podnožju oltara, zajedno s pukom molio sva tri dijela sv. krunice.

Zaključak

❖ Čuvajući uspomenu na kardinalovu očinsku skrb da se Božja slava širi u najsiromajnjim četvrtima grada, kao i za povjerenje koje nam je iskazao da u našoj samostanskoj kapeli započne život župe Krista Kralja, zahvalna ga srca molimo da pred prijestoljem Krista Kralja, gdje zacijelo sada uživa, zagovara ovo svoje djelo, i moli Ga da iz ove župe, kao i iz drugih mjesta, pozove djevojke koje će velikodušno nastaviti poslanje koje nam je Bog, u redu sv. Dominika, namijenio. Neka i ta nova zvanja budu zalog za njegovo proglašenje svetim.

Provincijal, o. Ante Gavrić, predvodio misno slavlje petog Stepinčevog dana

Misno slavlje, istoga, petog Stepinčevog dana, uz spomendan sv. Agate mučenice, 5. veljače 2015. predvodio je provincijal Hrvatske dominikanske provincije, o. Anto Gavrić iz Zagreba, samostana Kraljice sv. Krunice.

Liturgijsko slavlje uzveličao je pjevanjem filijalni mješoviti zbog „sv. Cecilija“.

Nakon navještaja evandeoskog ulomaka, o. Anto je imao zadatak protumačiti što je to grijeh zavisti i kako ga se možemo osloboditi. Mjesni je župnik, naime, htio da propovjednici, u ovoj devetnici, obrade sedam glavnih grijeha, kako bi se vjernici lakše protiv njih borili. O. Gavrić je odmah na početku naglasio kako mnogi danas ne znaju ili ne priznaju da je zavist jedan od sedam glavnih grijeha. I rijetko kada netko govori o zavisti.

Jesmo li zavidni, najbolje ćemo znati ako vidimo koliko posjedujemo krepot, koja je suprotna zavisti, a to je radost zbog dobra drugoga.

Htjeli mi to priznati ili ne, zavist je zaista prisutna u našem životu. Ona ne pozna dobne granice, naglasio je o. Anto i naveo primjer djevojčice Elizabete, koja je bila tako zavidna svoje malom bolesnom bratu, kojemu su, naravno, roditelji iskazivali ljubav, da je ona poželjela biti bolesna. Sveti oci, nastavio je Gavrić, kada go-

re o zavisti, onda je više spominju kao žalost. Jer zavist je jedna duboka žalost. Žalost što nemam ja ono što drugi ima. Glavni simptom zavisti jest unutarnja patnja kroz koju čovjek prolazi. U knjizi Mudrih izreka stoji da zavidnom čovjeku trunu kosti, raspadaju se njegove kosti. Tako zavist djeluje. Propovjednik je nadalje citirao mnoga mjesta u Bibliji koja govore o razarajućem djelovanju zavisti. No, on je također naglasio da zavist može izazvati i pozitivne emocije. „Kada možda promatrate sebe i uspoređujete se s nekim drugim onda to može biti jedan poticaj vama da i vi postignete ono što je druga osoba postigla. Ako je moj brat ili sestra završila fakultet, biti će poticaj meni da i ja napravim sve da završim taj fakultet. Vidjeti vjernike, kao vas ovde, kojima je stalo do zajedništva, to je izazov i poticaj i nama, zašto ne bismo mogli i mi.“

Jedan od načina kako se boriti protiv zavisti je da budemo zahvalni za darove koje imamo. „Sve što imamo, sve što jesmo dužnici smo drugima. Toma Akvinski će reći da smo ponajprije dužni Bogu, roditeljima, domovini. Odnosno, iz toga se rađa zahvalnost prema roditeljima, prema domovini i prema Bogu.“

Drugi način kako ćemo se oslobođiti grijeha, kako ćemo se najlakše oslobođiti zavisti, jest molitva, istaknuo je nadalje o. Gavrić. Molitva je najsnažnije sredstvo da se naš pogled mijenja. Prekrasno je kada možete moliti jedni za druge, za onoga koji vam zavidi, koji je ljubomoran na vas. Onda ta molitva pročišćava vaš pogled.

Upućujući završne riječi o. Gavrić je dodao: „U ovoj devetnici molimo upravo i zagovor bl. Alojzija Stepinca da naš pogled bude sve čišći, da ne bude sebičan, nego pogled onoga vjernika koji pozorno gleda na potrebu svojega brata i sestre. Blaženi je Alojzije Stepinac doveo u Zagreb redovnike različitih redovničkih zajednica, bez imalo zavisti, upravo se radujući uspjehu tih redovničkih zajednica. Svjestan da samo zajedništvo različitih osoba koje povezuje molitva, da to zajedništvo čisti pogled i da takav pogled može urođiti velikim plodom. I zato se bl. Alojzije Stepinac darovao svima.

Stepinac je to mogao jer je bio čovjek dubo-

ke vjere i molitve - rekao je nadalje propovjednik i nastavio. - Znamo da je danomice molio sve tri krunice za svoju biskupiju, za svoj narod, i da on sam može kročiti ovom domovinom vodeći Crkvu uspravne glave, unatoč svim osudama. On i nas poziva da naš život bude život molitve. U toj molitvi se rađa radost i zajedništvo, a iz te radosti i toga zajedništva naš pogled, poput bl. Alojzija Stepinca, postaje pun ljubavi prema svim ljudima, prema Bogu i Crkvi. - zaključio je o. Ante Gavrić.

Zahvaljujući o. Gavriću, na kraju mise, župnik Pačalat je rekao kako mu je drago da su nas današnji gosti tako živo potaknuli na molitvu krunice, svih otajstava, pa se našalio kako bi i on želio moliti, ali ne zna gdje može nabaviti jednu veliku, dominikansku krunicu, sa svim otajstvima. Na to mu je o. Anto brzo skinuo svoju krunicu i darovao je našemu župniku, što su vjernici popratili burnim pljeskom. Bio je ovo još jedan Stepinčev dan ispunjen divnim mislima i duhovnim osjećajima. Bogu hvala!

A. N. i s. Sl.

ZAGREB: s. Ivana Pavla govorila na temu "Redovnički poziv -izazov za slobodu"

Na drugoj korizmenoj tribini, 04. ožujka 2015. u sklopu 10. korizmenih tribina u župi blaže-nog Augustina Kažotića na Peščenici u Zagrebu govorila je s. Ivana Pavla Novina na temu: "Redovnički poziv - izazov za slobodu". Nakon polusatnog izlaganja na navedenu temu uslijedila su pitanja uistinu brojnih slušatelja, a večer je završena zajedničkim druženjem.

Na samom početku izlaganja s. Ivana Pavla je istaknula da je pri prvom susretu s temom pomislila kako svi mi znamo što su sloboda i redovništvo i da je zapravo jednostavno pokazati nekontradiktornost redovničkog poziva i slobode iako to ne znači da redovnički poziv nije izazov slobodi. I uistinu to jest tako kad je sve jasno, no često se čovjeku na životnim putima dogodi da izgubi jasnoću ili još gore da se trčeći prema ostvarenju sreće i punine sve više od nje udaljava i biva sve prazniji unatoč pažljivo posloženoj ljestvici vrijednosti ne znajući ni sam zašto. Stoga je važno uvidjeti razliku između onoga što iz nekih razloga smatramo redovničkim pozivom i slobodom od onoga što redovnički poziv i sloboda zapravo jesu. Naime upravo je to točka susreta s Istinom ispisanim i malim i velikim slovom bez koje redovništvo gubi smisao, a sloboda ne postoji.

Navodeći primjere najčešćih stavova suvremenog čovjeka u odnosu na slobodu i redov-

nički poziv s. Ivana Pavla je pažnju prisutnih usmjerila na problematiku koja se pojavljuje zbog iskrivljenog ili nedostatnog razumijevanja slobode istovremeno nudeći za svaki problem smjernice na rješenja koja za dotični problem nudi Crkveno učiteljstvo. U tom smislu kršćanska se perspektiva poimanja slobode pokazuje kao rješenje brojnih problema suvremenog čovjeka iz koje se u pravom svijetu može vidjeti značenje i uloga posvećena života u Crkvi i svijetu. Naime, ispravno shvaćena sloboda, kao temeljna odlika čovjeka neodvojiva je od istine i morala te je preduvjet uživanja plodova slobode.

Konačno, možemo zaključiti da redovnički poziv, redovnički život, posvećeni život uistinu jest izazov, on je trajni zov čovjeku kao biću slobode da u svojoj slobodi raste do participacije u punini koja mu je obećana. Poziv je iz srca Crkve na istinsko razumijevanje i svjedočenje slobode koje se sa svjetlošću Istine susreće u tri-ma zavjetima. Redovnički poziv trajni je znak i zov slobodi da se odluci u svijetu uprisutni-mi milosrdno Božje lice te postane živa predaja Spasiteljeva života i poruke.

ŠIBENIK: Evanđeoskom radikalnošću živjeti poziv na svetost

PREDAVANJE S. ANE BEGIĆ NA SVEĆENIČKOJ REKOLEKCIJI U ŠIBENIKU

Redovita mjeseca rekolekcija svećenika Šiben-ske biskupije održana je u srijedu 11. ožujka u zgradbi „Sjemeništa“ u Šibeniku. Izlaganje na temu „Evanđeoskom radikalnošću živjeti poziv na svetost“ predvodila je viša asistentica na katedri moralne teologije na KBF – u Zagrebu s. Martina Ana Begić OP.

S. Martina Ana Begić u svome je izlaganju ukazala kako evanđeoska radikalnost nije samo za redovnike: ona se traži od svih. Ali redovnici slijede Gospodina na poseban proročki način. Između ostalog istaknula je kako je redovnicima danas potrebna askeza koja bi trebala biti neophodni sastavni dio redovničkog života. Po-

svećenje se ne može ostvariti u potpunosti ako redovnički život u sebi ne uključuje dimenziju odricanja. Bez askeze nema autentičnog svjedočenja siromašnog, poslušnog i čistog Krista, naglasila je s. Martina Ana Begić.

Potom je ukazala kako zavjetovani život treba uzdizati ljudsko dostojanstvo i životni smisao, a osobito se treba živjeti u istinskoj radosti. Redovnici i redovnice pozvani su svjedočiti redovničku radost zbog odabranog posvećenog života koji je u službi Krista i čovjeka.

Izvor: Šibenska biskupija

Blagoslov slike i predstavljanje laičkog bratstva Bl. Ozane

Članovi dominikanskoga laičkog bratstva blažene Ozane Kotorske predstavili su se u utorak, 3. veljače u dvorani „Kažotić“ zagrebačkoga dominikanskog samostana na Koloniji. Govorili su o tome što znači biti posvećeni laik, te su najavili i sljedeći susret, u nedjelju, 22. veljače u dvorani „Kažotić“, a gosti susreta biti će predstavnici molitvene inicijative „40 dana za život“.

Predstavljanju dominikanskoga laičkog bratstva prisustvovali su provincijal Hrvatske dominikanske provincije fr. Anto Gavrić, voditelj bratstva koje na području župe Kraljice Svete

Krunice djeluje već dugi niz godina fr. Alojz Čubelić, voditelj bratstva iz susjedne dominikanske župe bl. Augustina Kažotića fr. Dominik Kristijan Gerbic, sestre dominikanke, dominikanska braća studenti i brojni zainteresirani.

Predstavljanju je prethodilo euharistijsko slavlje koje je predslavio promicatelj kauze za proglašenje svetom blažene Ozane Kotorske fr. Marijan Biškup. Homiliju je održao đakon fr. Mirko Irenej Vlk, voditelj bratstva bl. Ozane, koji je istaknuo poveznici između mučenika sv. Blaža, čiji je spomendan 3. veljače i blaženice Ozane. Kao što je sv. Blaž liječio tjelesne bolesti, tako je bl. Ozana liječila duše, i to na neuobičajen način: davala je savjete ljudima i za njih molila kroz rešetke na prozorčiću svoje ćelije u kojoj je provela većinu života u isposništvu.

Prije završetka mise i blagoslova grla, fr. Marijan Biškup je svećano blagoslovio sliku bl. Ozane Kotorske, za javno štovanje. Laičko bratstvo koje je za svoju zaštitnicu odabralo blaženu

Ozalu time je željelo dati doprinos širenju po-božnosti prema blaženoj Ozani.

Bratstvo je, prije nekoliko mjeseci, dalo izraditi ovu sliku obiteljskom obrtu 'Sono Rijato' obitelji Čibarić, koji se bave izradom slika svetaca na drvu.

Predstavljanje laičkoga bratstva, osnovanog u svibnju 2013. godine započelo je u dvorani „Kažotić“ uvodnom molitvom i prinošenjem upaljenih svijeća pred sliku blažene Ozane Kotorske. Prije mjesec dana članovi bratstva na društvenim mrežama su otvorili mogućnost postavljanja pitanja, na koja su sada odgovorili. Neka od pitanja su: što je dominikansko laičko bratstvo, smiju li se članovi bratstva ženiti i udavati, što je škapular, kakve zavjete polažu laici i koja je misija bratstva u kontekstu poslanja dominikanskog reda. Jedan od najvažnijih ciljeva bratstva je ostvarivanje suradnje sa svim sastavnicama župne zajednice. U svrhu ostvarivanja tog cilja, istaknuto je da je održani susret prvi u nizu zajedničkih susreta dominikanske obitelji i svih zainteresiranih za aktualne teme koje će bratstvo u budućnosti na različite načine obrađivati.

Među okupljenima su bili brojni članovi ostalih laičkih bratstava svetoga Dominika, kojima se prigodno obratio provincijal Anto Gavrić. Naglasio je da dominikanci u svome djelovanju računaju na laike iz dominikanske obitelji i izrazio radost zbog sve većeg broja laika koji se nadahnjuju dominikanskom karizmom. Provincijal je poručio da treba raditi na međusobnom povezivanju bratstava koja djeluju u Hrvatskoj dominikanskoj provinciji.

usp. Ana Dagelić LOP
(www.dominikanci.hr, Tragom istine)

ZAGREB: Susret animatora za pastoral duhovnih zvanja

U utorak, 27. siječnja, u poslijepodnevnim satima, u prostorijama Hrvatske biskupske konferencije, okupili su se nadbiskupijski i biskupijski odgojitelji, rektori bogoslovija te animatori za pastoral duhovnih zvanja redovničkih zajednica iz cijele Hrvatske na redoviti godišnji susret sa splitsko-makarskim nadbiskupom i predsjednikom vijeća HBK-a za sjemeništa i duhovna zvanja mons. Marinom Barišićem.

Nakon uvodnih riječi i pozdrava nadbiskupa Marina, sudionici su se osvrnuli na prošlogodišnji susret animatora za pastoral duhovnih zvanja koji je održan u Novigradu Istarskom u rujnu, te ukazali na još neke mogućnosti nadopune i korekcija za naredne susrete. Glavni naglasak ovakvih godišnjih susreta jest međusobno obogaćivanje redovnika, redovnica, klerika, kao i vjernika u župnim zajednicama određenih biskupija gdje se susreti događaju. Susreti ovakvog tipa, naglasio je nadbiskup, uvijek u sebi imaju dimenziju svojevrsnih duhovnih vježbi kao i onog radnog i kreativnog dijela.

Za narednu godinu predviđeno je da bi se sljedeći susret održao na otoku Košljunu, također u rujnu, a voditelj bi bio o. Mihaly Szentmartoni.

Daljnji tijek rasprave odvijao se u dogovoru oko realizacije Svjetskog molitvenog dana za duhovna zvanja, te obilježavanja Nedjelje Dobrog Pastira. Iako svaka od biskupija i nadbiskupija već ima za te događaje neke predviđene programe, Vijeće se usuglasilo kako bi bilo dobro da se izradi jedna prigodna knjižica sa poticajnim molitvenim tekstovima i prijedlozima za Nedjelju Dobrog Pastira, kao i prigodni plakat, a što će uskoro biti stavljeno u izradu.

Susret je otac nadbiskup započeo i završio molitvom, a na kraju je poželio svima koji rade u animaciji i pastoralu duhovnih zvanja Božji blagoslov i uspjeh na tom plodnom polju.

s. Ana Begić, OP, /Susret.net

ZAGREB: Sastanak mješovitog povjerenstva za pastoral duhovnih zvanja pri HKVRPP i KVRPP BiH

Dana 30. siječnja 2015. godine u prostorijama Hrvatske konferencije viših poglavara i poglavarica u Zagrebu održao se sastanak mješovitog povjerenstva za pastoral duhovnih zvanja pri HKVRPP i KVRPP BiH. Predstavnici KVRPP BiH koji su prisustvovali sastanku bili su voditeljica povjerenstva za pastoral duhovnih zvanja pri KVRPP BiH s. Samuela Klaić ŠSF i član istog povjerenstva fra. Danijel Raić. U ime HKVRPP sastanku su prisustvovali o. Antonio Čirko i s. Ana Begić, OP voditeljica mješovitog povjerenstva za pastoral duhovnih zvanja pri HKVRR i KVRPP BiH.

Na sastanku se raspravljalo o mogućnosti i uključenju u aktivnosti na zajedničkom planu. Dogovorila se zajednička suradnja u časopisu Susret kao i na istoimenoj Internetskoj te Facebook stranici. U daljnjoj budućnosti dogovarat će se prema potrebama zajednički duhovni susreti, te izrada promotivnih materijala u svrhu što boljeg rada u pastoralu za duhovna zvanja.

s. Ana Begić, OP /Susret.net

ZAGREB: „Hrvatski sveci i blaženici u našem narodu” - otvorenje izložbe

Izložba akademskog slikara Matka Antolčića „Hrvatski sveci i blaženici u našem narodu” otvorena je u organizaciji Galerije hrvatske sakralne umjetnosti „Laudato” na početku jubilarne desete dominikanske „Korizme na Peščenici” u srijedu 18. veljače u dominikanskom samostanu i župi bl. Augustina Kažotića na zagrebačkoj Peščenici. Suvremeni likovni prikaz najvećih hrvatskih svetaca i blaženika autora Matka Antolčića otvoren je za zagrebačku publiku na Pepelnicu, istoga datuma kada se Crkva spominje sveca zaštitnika svih umjetnika Beata Angelica.

Pozdravnu riječ okupljenima je na otvorenju na Peščenici uputio prior samostana bl. Augustina Kažotića fr. Zvonko Džankić. Otvorenju izložbe prisustvovala je vlasnica galerije

“Laudato” Ksenija Abramović, koja je u govoru istaknula da izložba Matka Antolčića suvremenim likovnim jezikom progovara o dubokim duhovnim stvarnostima i potiče na naslijedovanje svetaca. O izložbi je govorio likovni kritičar Stanko Špoljarić. Podsjetio je na autorovu likovnu osebujnost i umjetničku zrelost koja se između ostalog očituje u tome što je prikazu svakog sveca i blaženika pristupio na jedinstven način, kreativnim rješenjima približivši njihove osobnosti i one karakteristike po kojima su prepoznatljivi. “Razgledavajući izložbu uočava se da je svaki od svetaca likovno promišljen i duhovno doživljen.”, zaključio je Špoljarić.

Autor Matko Antolčić zahvalio je organizatorima na suradnji i posvjedočio da rad na likovnom prikazu svetaca uključuje odgovornost jer umjetnost često pruža prvi dojam o svecu i sliku o njegovoj osobnosti. Izrazio je želju da se posjetitelji izložbe osjete dotaknutima primjerima svetaca preko likovnih prikaza te da se u njima pronađu. Dominikanski red od svojih početaka njeguje umjetničku tradiciju, a dominikanski samostani su u službi propovijedanja tijekom povijesti bili svojevrsne male galerije, podsjetio je provincijal Hrvatske dominikanske provincije fr. Anto Gavrić, koji je otvorio izložbu. U glazbenom dijelu otvorenja nastupila je klapa “Slavić” s korizmenim napjevima u vlastitoj obradi, a kroz program je vodila predsjednica Udruge za promicanje znamenitih Križevčana “Dr. Stjepan Kranjčić” Tanja Baran. Izložba “Hrvatski sveci i blaženici u našem narodu” moći će se razgledati do Uskrsa. (www.dominikanc.hr)

A. D./kazotic.org

RIM: Papa započeo Korizmu u crkvi Svete Sabine

Prema već drevnom običaju, papa Franjo je i ove godine započeo korizmeni hod na Aventinu, u Rimu, u bazilici Svetе Sabine, koja se nalazi u sklopu generalne kuće dominikanskoga reda.

Govoreći o tom događaju za Radio Vatikan, fr. Vivian Boland, generalni vikar dominikanske kurije, dodao je kako je bazilika Svetе Sabine povjerena dominikanskome Redu još od početka trinaestoga stoljeća.

Braća dominikanci, nastavio je fr. Vivian, započeli su ovo korizmeno vrijeme s posebnim molitvenim nakanama. Posebno žele moliti za dominikansku braću i sestre u Iraku koji su trenutno u vrlo teškoj situaciji. Isto tako za zajednicu u Ukrajini i Africi, kao i u drugim dijelovima svijeta gdje vlada smrt i nasilje.

Sljedeća nakana je za što bolju duhovnu pripremu proslave 800. obljetnice osnutka Reda, kojega je papa Honorije potvrdio 1216. Jubilej je vrijeme obnove, nastavio je o. Vivian, kada ponizno ispitujemo svoj život i rad, s iskrenom željom za obnovom u duhu Dominikova poslanja.

Na kraju je fr. Boland otkrio kako je upravo objavljen novi svezak kritičkog izdanja propovijedi sv. Tome Akvinskoga. „Mi držimo da su ove homilije sv. Tome veoma važne i zbog toga što u njima otkrivamo osobnost sv. Tome s jednog drugog stanovišta, čak više nego iz njegovih filozofskih ili teoloških spisa, tko je on bio kao osoba.“

Dominikanci su ovo djelo poklonili Papi prigodom njegova posjeta Svetoj Sabini.

DUBROVNIK: OŠ Cavtat pobjednica Vjeronaučne olimpijade

Ekipa OŠ Cavtat pobjedila je na biskupijskom/županijskom natjecanju uz vjeronauka koje se održalo u četvrtak 19. veljače u Biskupijskoj klasičnoj gimnaziji Ruđera Boškovića u Dubrovniku.

Drugo mjesto osvojili su učenici OŠ Župe Dubrovačka. Treće mjesto osvojili su učenici OŠ Petra Kanavelića – Korčula: Petar Šegedin, Iva Fabris, Andjelo – Grgo Fabris i Lucija Vidajić, s mentoricom s. Anitom Sučić.

Osim njih, natjecali su se i učenici OŠ Vela Luka (mentorica s. Tješimira Bešlić), kao i druge Osnovne škole. Njihovo znanje i vještine ocjenjivalo je povjerenstvo u sastavu: predsjednica Romana Alemani – Đuka i članovi Krešimir Marković i Željana Lučić. Članica državnog povjerenstva bila je vjeroučiteljica Simona Gavrić.

Natjecanje organiziraju Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, Agencija za odgoj i obrazovanje, Nacionalni katehetski ured HBK i Glas Koncila.

usp. Šime Zupčić, /Int. Dubr. bisk/

Krizmanici iz Remetinca posjetili dominikanke u Trnju

U subotu, na dan sv. Valentina, 14.02.2015., veselo društvo iz župe Blažene Djevice Marije Remetinec - Blato posjetilo je sestre dominikanke Kongregacije svetih Andjela Čuvara u Zagrebu na Krugama.

Tri katehistice: Marina Mulić, Jelena Orešković i Ana Boras, svaka sa svojom grupom krizmanika koje vodimo do sv. Potvrde, nas dva desetaka zajedno sa župnikom mr. sc. Stjepanom Rusanom, uputili smo se na Kruge. U samostanu nas je srdačno dočekala s. Antonija, koja nas provela kroz samostan i pokazala unutrašnjost samostana. Nakon kratke turneje samostanom kratko smo se okrijepili i vrtičkoj blagovaonici sokovima, kolačima i grickalicama.

Zatim nam je s. Ivana Pavla, uz prezentaciju, progovorila o povijesti Reda, o dominikanskoj duhovnosti i karizmi, o povijesti sestara dominikanki u Hrvatskoj i o njihovom djelovanju danas. Odgovorila nam je na naša pitanja i posvjedočila nam svoj put od osluškivanja Božjeg poziva do ulaska u samostan.

Pred kraj našeg posjeta, kao vrhunac našeg druženja, posjetili smo samostansku kapelicu bl. Ozane Kotorske, gdje smo svi zajedno izmolili jednu deseticu krunice. Molitvu je predvodila sestra s. Slavka koja nas je ukratko upoznala sa životom bl. Ozane prve Hrvatske blaženice i sv. Katarine Sijenske velike dominikanske svetice.

Na kraju možemo reći i to da smo upoznali način života i rada naših sestara dominikanki, njihove dnevne obaveze i djelovanje Božanskog milosrđa koje se prenosi na svakodnevni rad sa djecom, učenje, kuhanje, rad s ljudima i naravno molitvu. Uz dogovor da se vidimo ponovno, sretni i zadovoljni uz srdačne pozdrave napustili smo samostan i sestre. Svi smo zajedno otišli obogaćeni za jedno novo iskustvo i poznanstva.

Zahvalni smo što su nas sestre srdačno dočekale i otvorile svoja samostanska vrata.

Krizmanici i vjeroučiteljice župe Blažene Djevice Marije Remetinec - Blato

Molitvena inicijativa "40 dana za život"

Spašeni životi: 726 tijekom prošle godine, a više od 9600 tijekom deset godina: to su plodovi miroljubive, međunarodne, ekumenske molitvene inicijative "40 dana za život", predstavljene u nedjelju 22. veljače u župi Kraljice svete krunice na zagrebačkoj Koloniji.

Dominikansko laičko bratstvo bl. Ozane Kotorske ugostilo je nacionalnog voditelja inicijative teologa Antu Čaljkušića i bend "Cobus" koji je za inicijativu napisao dvije pjesme: "Anđeli svijeta" i "Tiha revolucija".

Na početku predstavljanja nacionalni voditelj inicijative Ante Čaljkušić posvjedočio je na koji način se on počeo zanimati za inicijativu te kako je došlo do osnivanja hrvatskoga ogranka ovoga međunarodnoga molitvenog bdjenja za život. "Tražio sam u molitvi odgovor od Gospodina, htio sam da mi kaže gdje me još, uz moje dotadašnje aktivnosti, treba i kako da doprinesem širenju Kraljevstva Božjega ovdje na zemlji", prisjetio se Ante Čaljkušić i rekao da mu je odgovor na molitvu došao u obliku poticaja na angažman oko "40 dana za život".

Uskoro nakon odluke, svjedoči Čaljkušić, započeo je ozbiljan rad na osnivanju hrvatskoga ogranka inicijative. Razlog osnivanja inicijative

je činjenica da se u Hrvatskoj, prema službenim podacima godišnje izvrši 10 000 pobačaja, a stvaran broj je još i veći, istaknuo je i naglasio da tu informaciju potvrđuju brojni ginekolozi s kojima je u kontaktu. U svijetu se godišnje izvrši 42 milijuna pobačaja.

Temelji inicijative "40 dana za život" su post i molitva, osvjećivanje lokalne zajednice i miroljubivo bdjenje. Ante Čaljkušić istaknuo je da molitelji nisu samo oni koji stoje ispred bolnica, nego i brojni redovnici i redovnice, te vjernici koji mole iz svojih domova ili u svojim župama.

Upozorio je na važnost i potrebu molitve za život: "Svakoga dana prolazimo kraj bolnica, a ne mislimo o tome što se događa iza tih zidina. Stoeći ispred bolnica u molitvi, mi smo posljednji znak nade onima koji su se odlučili na pobačaj. Ne osuđujemo, nego nudimo moralnu, duhovnu i materijalnu pomoć."

U inicijativu se na originalan način uključio mladi hrvatski rock bend "Cobus" i time pokazao da se doprinos inicijativi može pružiti i putem glazbe, na originalan i kreativan način.

Potaknuti vrijednostima koje štiti inicijativa "40 dana za život" članovi "Cobusa" posvetili su inicijativi dvije pjesme: "Anđeli svijeta" i "Tiha revolucija", koje su izveli u glazbenom dijelu predstavljanja u župi Kraljice svete krunice.

Tijekom korizme moli se u 10 hrvatskih gradova, u Zagrebu ispred Vinogradske svake dana od 6.30 do 18.30, a od petka u 6.30 do nedjelje u 18.30 sati non stop. (www.dominikanci.hr (3))

Ana Dagelić

ZAGREB: Red propovjednika privlači

U samostanu Kraljice svete krunice u Zagrebu od 6. do 8. ožujka 2015. upriličen je prvi zajednički susret onih koji se zanimaju za dominikanski red, a koji su već duže vrijeme u kontaktu s o. Petrom Galicem (iz samostana u Splitu) promicateljem zvanja, učiteljem sjemeništaraca i postulanata, koji je i vodio prigodnu duhovnu obnovu. Okupilo se je devet mladića iz Murtera, Makarske, Splita, Opatije, Virja, Novog Travnika, Ljubljane i dvojica iz Vinkovaca. Dvojica su maturanti, dvojica apsolventi (studiraju pravo i međunarodne odnose), jedan je magistar struke ekonomist; petorica su zaposleni. Njima su se pridružili i naši sjemeništarci iz Splita. Dvojica braće dominikanaca iz zagrebačkog samostana razgovarala su sa svakim od devet sudionika ove duhovne obnove.

Ovim susretom u Zagrebu započeo je ovo-godišnji ciklus pripreme na kraju kojeg će Povjerenstvo za pripuštanje u novicijat, nakon proučavanja dokumentacije i razgovorom sa svakim kandidatom, odlučivati o pripuštanju kandidata u dominikanski novicijat u samostanu sv. Dominika u Dubrovniku.

Sljedeći susret je za mjesec dana, u travnju, u dominikanskom samostanu Gospe Svete u Petrovču, u Sloveniji, koja je dio Hrvatske dominikanske provincije. (www.dominikanci.hr)

KORČULA: Edukacija za odgojitelje u vrtiću

U srijedu 04. 03. 2015. u našem vrtiću Anđeli čuvari započela je edukacija „Terapija igrom za odgojitelje“. Edukaciju provode terapeutkinje igrom Tea Knežević mag. psych. i Maja Bonacić, mag. psych. koje djeluju u udruzi Centar Proventus u Zagrebu.

Projekt edukacije „Terapija igrom za odgojitelje“, kojeg provodi Centar Proventus dok je naš vrtić Anđeli čuvari partner u ostvarivanju projekta, financiran je od strane Ministarstva znanosti, odgoja i obrazovanja na temelju natječaja za dodjelu bespovratnih sredstava projek-

timu udruga u području izvaninstitucionalnog odgoja i obrazovanja djece i mladih. Lokalna koordinatorica provođenja projekta je gospođa Irena Rončević, dok je glavna nositeljica i ko-autorka programa Tatjana Gjurković, magistra prihologije i terapeutkinja igrom te predsjednica udruge Centar Proventus.

Edukacija se odvija kroz deset modula u tri ciklusa. Prvi ciklus završio je u subotu 7. 3. 2015. na njemu su sudjelovale odgojiteljice našeg vrtića, zatim odgojiteljice DV Korčula te vrtića u Orebiću. Ciljevi ove edukacije su pružanje znanja o terapeutskoj igri odgojiteljima,

poticanje usvajanja i korištenja vještina terapije igrom koje se mogu primjenjivati u vrtičkom kontekstu te stručna pomoć i podrška odgojiteljima u radu s djecom s izraženim socioemocijonalnim poteškoćama.

Edukacija se odvija kroz rad u velikoj skupini, rad u paru te iskustveni rad s kreativnim materijalima, a teme modula su: terapija igrom, razvoj privrženosti, dinamika obitelji, utjecaj stresnih obiteljskih situacija na dijete, vještine nedirektivne terapije igrom, agresivnost, anksioznost kod djeteta, poremećaji iz autističnog spektra, dijete s elementima ADHD-a, problemi senzorne integracije. U veoma opuštenoj, radnoj i toploj atmosferi odgojiteljice su kroz ovaj ciklus radionica mogle usvojiti nova znanja i vještine u odgoju predškolske djece čemu su svakako najviše pridonjele voditeljice edukacije prof. Tea i prof. Maja koje su kroz veoma zanimljiva predavanja, kreativno osmišljene i interesantne radionice i samim pristupom i sadržaju i sudionicama edukacije, poticale odgojiteljice na predanost u radu s djecom, samoizgradnju i usavršavanje.

s. Sara Tkalčec

Sestre dominikanke u Iraku – svjedočka Crkva (8. veljače 2015.)

Izaslanstvo američkih sestara dominikanki, na čelu sa s. Arlene Flaherty, iz Jerseyja, posjetilo je izbjegličke logore u Iraku u kojima djeluju iračke sestre dominikanke. O tim svojim iskustvima žele upoznati cijelu dominikansku obitelj i pozivaju sve da se barem u molitvama sjete svoje braće i sestara koji se nalaze u materijalnoj krizi i životnoj opasnosti.

S tim u svezi s. Flaherty izvješćuje kako sestre dominikanke, kongregacije svete Katarine Sijenske, u Iraku, unatoč strahu i neizvjesnosti za vlastite živote, stavljaju se svakodnevno na raspolaganje brojnim izbjeglicama u njihovim improviziranim šatorima, u napuštenim trgo-

vačkim centrima i na nedovršenim gradilištima u Erbilu, glavnom gradu iračkog Kurdistana. Nakon zajedničke jutarnje molitve, ostatak dana sestre provode pomažući izbjeglicama.

Željele bi otvoriti školu, ali za sada nisu u mogućnosti, pa su u jednom stanu otvorile dječji vrtić, u kojem rade po Montessori programu.

Ljudi u logorima prepoznaju i cijene njihov rad, sretni su kad ih vide, guraju se da ih barem dotaknu, jer u njima vide duhovnu snagu koja liječi njihove duševne i tjelesne rane. Sestre su postale vidljivom Crkvom za ljude koji su izgubili sve, - zabilježila je, između ostalog sr. Arlene Flaherty.

Iračke su sestre mnogo pretrpjele. Zajednica postoji od 1877. godine, i to je bila prva kongregacija katoličkih redovnica u suvremenom Iraku. Ostale su privržene svojoj domovini tijekom cijele njezine povijesti obilježene sukobima. Nisu željele napustiti Irak niti za vrijeme Zaljevskog rata 1990., niti kasnije tijekom invazije na Irak koju je predvodio SAD. Čak i kada je 2003. godine projektil pogodio i uništo njihov glavni samostan, one su ostale. Sestre su namjeravale nadživjeti i "Islamsku državu Iraka i Sirije" (IDIS), ali su, kao i desetci tisuća ostalih, ipak bile prisiljene pobjeći na sjever, u irački Kurdistan.

U početku se nije točno znalo odakle zapravo dolaze te organizirane islamističke skupine. Malo pomalo oni su počeli dolaziti sa svih strana, počeli su pustošiti i sijati strah po cijelom Iraku. Kasnije se saznalo da je iznikla iz opustošenog, sektaškog iračkog tla, kao odmazda nakon invazije. Dobro organizirani i naoružani u samom početku, islamisti su se pokazali svijetu u lipnju 2014. serijom napada na visoke ciljeve. Najprije su nasilno preuzeли kontrolu nad Mosulom, drugim, po veličini, iračkim gradom, tada su zauzeli Qaraqosh, gdje su mosulske izbjeglice našle utočište.

Kršćanima, kojih je bilo puno u oba grada, prijetili su da se obrate na islam ili će umrijeti. Tada su mnogi kršćani bili podvrgnuti groznim

mukama, a nekima su, praveći sebi reklamu, pred kamerama, beščutno odsijecali glave.

Svjetski su mediji stalno izvješčivali kako su samo kršćani na stalnoj meti terorista, međutim, poznato je da su užasnom teroru izvrgnute i druge religije i sve etničke manjine koje su bile izvan ISIS-a. Na taj je način ISIL, Daesh ili Islamska država, utirala sebi krvavi put zloglasnosti svjetskih razmjera.

Po riječima militanata, oni su htjeli uspostaviti svoju verziju islamske države – kalifat – u Iraku, koja uopće ne prizna ni kršćane, ni jezide ni šijske muslimane. Njihove su žene i djevojke prisilili da se preobrate na islam i prodavali ih kao seksualno robinje.

Krajem 2014. godine IDIS bi imao svoj samoproglašeni kalifat i kontrolirao blok Iraka i Sirije za koji su novine The Wall Street Journal procijenile da bi bio veličine Belgije. U međuvremenu su ispraznjene povjesno kršćanske regije u Iraku, a neki braniteljski stručnjaci priznaju da ne znaju kako se nositi s ISIS -ovim posebnim tipom terora.

Kršćanske izbjeglice nisu sigurne u sjevernom Iraku. Baš tijekom devet dana, dok je ondje bilo izaslanstvo američkih sestara, sr. Flaherty je rekla da je ISIS dva puta pokušao ući u Erbil. No bez obzira na njihovu prijetnju, uvjeti

života u logorima su katastrofalni. Većina izbjeglica živi u veoma skučenim prostorima ili neizoliranim aluminijskim kontejnerima. Pristup vodi je neredovit, a grijanje u studenim sjevernim noćima prava je rijetkost. S. Flaherty nadalje svjedoči da u svom tridesetogodišnjem radu s izbjeglicama, ovi uvjeti u Erbilu su najgori koje je ikada vidjela. „Vidjela sam mnoge stvari u svome životu, vjerujte mi,“ rekla je u razgovoru putem Skypea dok je još bila u toj regiji. „Živjela sam na Karibima, bila sam na Haitiju, bila sam i u Siriji i Damasku, gledala sam druge izbjegličke situacije, ali ovako nešto još nisam nikada vidjela. Šokirana sam.“ S. Flaherty dodaje da inače ne plače lako, no, u Erbilu je bila ganuta do suza – ne samo zbog onoga o čemu se osvjedočila u izbjegličkim logorima, već i zbog onoga u što se pretvara njezina zemlja i što je dovelo do te situacije. ISIS je možda u konačnici istjerao kršćane iz njihovih domova, rekla je, no njihova patnja nije počela tek 2014.

Već je 2003. invazija razorila iračku infrastrukturu, a ono malo što je obnovljeno, nije učinjeno na odgovarajući način. Kad je započeo rat u Iraku, irački su dominikanci i dominikanke, koji vode škole, bolnice i sirotišta u Mosulu i oko njega, bili prisiljeni, poput svih drugih, zatvoriti većinu svojih institucija. Nadalje, kada je pao režim Saddama Huseina, to je stvorilo vakuum vlasti, koji u velikoj mjeri nije bio ničim nadomješten, a što je pokrenulo građanski rat i omogućilo Al-Kaidi – skupini iz koje je ISIS nastao – da prvi put pronađe uporište u Iraku.

Slušajući i gledajući preko medija što se do-

gađa u Iraku, američke su sestre dominikanke odlučile posjetiti dominikansku obitelj u Iraku. „Jedino sestre i braća, znate, mogu preuzeti ovaj rizik, premda ne bez posljedica. Ali čini mi se da je najveća posljedica bila solidarna spoznaja da si sestra i brat sa svojom obitelji u Iraku.“ - kazala je Farnan o svom prvom posjetu Iraku.

Ono što je najviše zadivilo američku delegaciju sestara dominikanki bila je čvrsta, duboka vjera iračkih izbjeglica, bez obzira u kakvim se uvjetima nalazili.

„Mislim da oni imaju neku vrstu DNK-stанице koja jednostavno kaže: ‘Ako i sve propadne, moja vjera bit će tu.’“ Veliko mnoštvo dolazi svake nedjelje na misu u određene izbjegličke centre. Pjevaju, bez pjesmarica, jer znaju sve napamet. Čak i u svojim improviziranim kućercima hrabro izlažu vjerske slike i ikone.

„Nema načina da ih se odvoji od njihove vjere,“ rekla je, „i to je ono što im daje nade.“

s. Slavka Sente prev.

Izvor: <http://www.op.org/en/content/bearing-witness-being-church-dominican-sisters-iraq#sthash.cDjwKOj0.dpuf>

ŠIBENIK: 90. rođendan s. Samuele Dubravica

U šibenskoj zajednici proslavljen je 90. rođendan naše s. Samuele Dubravica. Rodila se na današnji dan 15. veljače 1925. u Stankovcima. Budući da s. Samuel ne može više fizički biti među sestrukama, ljubav je sestrinska našla put do njezina

bolesničkog kreveta. Nije izostala niti svečana torta koju je s. Lina s ljubavlju napravila, jer ona najbolje zna kakvu s. Samuelu voli. Na čokoladnom vrhu zabilježila je tu lijepu brojkicu, 90. No, s. Samueli 90 i nije još, Bog zna što! Ima onih, kaže, koji su još puno ‘više’ od nje. E, pa neka se natječu koja će više i dalje! Živjela i živjele!

Bilo je cvijeća u veselim, Samuelinim boja-

ma, pjesme, molitve, darova i fotografija... Radost se ne može sva iskazati; ona prava, istinska je u srcu skrivena, nju zna Onaj koji ju je cijeloga života radovao.

Hvala Bogu na s. Samueli i njenih 90 godina! Bila nam svima na radost i prigodu da se radujemo, pomažemo i iskažemo ljubav onima kojima je najpotrebnija!

Umro Pedro Meca, dominikanac koji je živio na ulici

“Bio je pratilac u noći onima koji nisu imali ništa. Bio je prosjak.” Tim je riječima u utorak 17. veljače 2015. dominikanski red objavio smrt oca Pedra Mece, čovjeka koji je posvetio svoj život za siromašne.

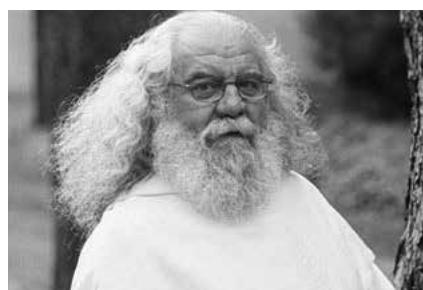
Pariški Le Monde prikazao je njegov portret u prosincu 2013. u nizu pod nazivom: Upoznajte deset “velikih anonimaca”. Moglo ga se susresti na trijemu crkve sv. Eustahija u prvoj pariškoj četvrti, gdje se topli obrok poslužuje siromašnima svake zimske večeri.

Tu je volio razgovarati sa svima. Uvijek veseo, zatim bi otisao na kavu u Châtelet, prošetao bi uz željeznički kolodvor Montparnasse i utočnu u noć ponekad do zore. “Nema maršrute, puštam da me vodi ljepota susreta”, uvjerljivo je govorio.

Više od pedeset godina otac Pedro posvetio je svoj život ljudima s ulice, otpisanima, odbačenima. Posebnu je ljubav pokazivao prema onima koji su lutali u noći. Sa svojom dugom sijedom kosom i bradom koja mu je prekrivala lice Pedro Meca je pomalo sličio ljudima o kojima je skrbio. “Uvijek sam posjećivao one koje nitko nije posjećivao”, govorio je.

“Napravio sam neke gluposti”

Teško se to može i zamisliti. Obitelj je ostavila Pedra Mecu nekoliko mjeseci nakon njegova rođenja, 1935. godine, u Pamploni, u španjolskoj Baskiji. Njegov je otac umro kad je imao godinu

dana. Njegova majka, opirući se Francovu režimu, osuđena na smrt, odlazi u egzil u Francusku.

“Odgojila me je vrlo siromašna dadilja”, povjerljivo će Pedro Meca. “Živjeli smo od prosjačenja. Nisam imao ništa,

osim ono bitno: ljubav te žene koju sam zvao majkom.” U Francovoj Španjolskoj katoličanstvo je državna religija. Duhovnici su u školama, sindikatima i vojsci. “Kao i svi”, Pedro Meca je katolik, kršten. S 12 godina ušao je u sjemenište. Sanja o dalekim avanturama i govori si kako kao dominikanac može poći u Latinsku Ameriku i upoznati Indijance amazonskih šuma.

“Nisam bio bezbrižno dijete, a to se pogoršalo nakon smrti moje dadilje. Učinio sam neke gluposti, pomogao sam nekim prijateljima pobjeći iz popravnog doma, a zatim sam izbačen iz škole. Imao sam 17 godina, a Frankov režim me je pritisao.

“Onda sam prešao Pireneje.” Došao je u Bordeaux, gdje pronalazi svoju biološku majku, ulazi u svijet noći i povezuje se s lokalnim podzemljem. Pedro Meca postaje krijumčar: “Organizirao sam sa Španjolskom trgovinu cigarettama, alkoholom, motorima za kamione...”

Otkrio je svijet republikanskih izbjeglica i posjećivao anarhističke krugove. Duboko ga je pogađala obrana Baska, koje je diktatura progonila u Španjolskoj. “Tijekom tog razdoblja napustio sam Boga, ali nije on napustio mene.

U svibnju 1956. upoznao sam jednog dominikanca i nakon nekoliko rasprava bio sam uvjeren da je moje mjesto u samostanu. U mom životu brojni su tragove postojanja Boga. Ali, svaki put primijetim ih tek nakon što sam ih doživio."

U svom životu krijumčara

Zaređen za svećenika 1962. godine, Pedro studira teologiju i dalje se bori za Baske. "Ovo je borba ljudi koji žele slobodu u fašističkom režimom", govori na francuskoj televiziji tijekom suđenja Burgos (1970.), kada je šesnaest optuženika izvedeno pred ratno vijeće zbog ubojstva španjolskog policajca.

S lažnim dokumentima Pedro Meca i dalje putuje u Španjolsku, gdje doznaće da je osuđen na sedamdeset godina zatvora - bit će pomilovan nakon Francove smrti 1975. U svom životu krijumčara, upoznaje okružje Marseillesa, uključujući Mémé Guérini koji drži grad.

"Neki tip mi reče jednoga dana da bi se htio ispovjediti i tako oslobođiti tereta. Objasnio mi je da je ubio čovjeka, a netko drugi je osuđen umjesto njega. Rekao sam mu da neće dobiti odrješenje sve dok onaj nevini čovjek ne bude oslobođen, da mora sve poduzeti, uključujući i da se mora prijaviti. Nikad ga više nisam video", sjeća se otac Pedro Meca.

"Što si učinio svome bratu?"

"Okosnica je mog života društvena povezanost sa siromašnjima, odbačenima", ističe otac Pedro. "Papa Franjo je rekao da želi Crkvu koja je na ulici. To sam nastojao živjeti... U nebu nas nitko neće pitati koliko smo izmolili molitava niti koliko smo zapalili svijeća.

Sudit će nam se gleda naših odnosa s drugima. Pitanje će biti: "Što si učinio svome bratu?" Svake večeri, počevši od 24. prosinca dominikanski svećenik okupljao bi, uz pomoć nekoliko udrug (Foyer Emmaus, Les Compagnons de la nuit, Moi sans toit, Un ballon pour l'insertion...), 300 uzvanika i 120 volontera u 12. arondismanu (*Musée des arts forains*).

"Zajedno smo tijekom cijele godine i dobro

se poznajemo", tumači otac Pedro. "Zato se ovaj događaj i zove 'Naš Božić'. Kao poticaj društvenoj raznolikosti, volonteri poslužuju jela i animiraju razgovore za stolom. Najvažnije je ugodno, prijateljsko ozračje."

Za oltarom ili na pločniku otac Pedro koristi i humor kako bi prenio svoje poruke. Krajem 2012. godine završio je božićnu misu svojim "župljanima" s ulice predstavljajući dva svećenika koji su koncelebrirali s njime: "Jedan je iz Japana i ne govori baš dobro francuski. A drugi je ostario i malo je gluh. Dakle, ako se netko od vas želi ispovjediti prije večere, iskoristite ovu priliku sada jer je više nećete imati!"

"Kršćanska vjera je revolucionarna"

Prije svibnja 68. Pedro Meca animirao je radionice na temu "Kršćanstvo i revolucija". Blizak ultraljevičarima, osuđen je da napusti francuski teritorij, ali kazna nije nikada primjenjena. "Još uvijek tvrdim da je kršćanska vjera revolucionarna.

Susretnem li Franca i Pinocheta u raju, tražit ću politički azil u paklu!", zaklinje se otac Pedro. Godine 1969. preselio se u Pariz i živi u predjelu Pantin. "Godine 1975., zahvaljujući donaciji, Abbé Pierre je kupio "Le Cloître" (Klauštar), bar u ulici St. Jacques.

Tražio je socijalne radnike za rad s ovisnicima o drogama koji posjećuju taj bar, da bude ugodnog ozračja, otvoren cijelu noć. Ravnatelj je bio dominikanac, i ja sam se zaposlio." "Le Cloître" postaje susretište otpisanih u pariškoj noći.

"Bilo je preprodavača droge, huligana, priпадnika "French Connection" (najšira mreža krijumčarenja heroina iz Francuske u SAD, op. prev.), a nakon mog dolaska bilo je tu i baskijskih izbjeglica. Došli bi na piće, ali bi često završavalo svađom", volio je reći Pedro Meca, pokazujući ožiljke na šakama.

Radnja je zatvorena 1984. iz administrativnih razloga. Pedro Meca i Abbé Pierre otvaraju "Sudrugove noći" a zatim, nekoliko godina kasnije, La Moquette, Rue Gay-Lussac, mjesto za razgovor i rasprave za noćobdije.

www.lemonde.fr

S francuskoga preveo: Anto Gavrić, OP (4)

SVEČANA INAUGURACIJA HRVATSKE PREDSJEDNICE

Kolinda Grabar Kitarović: "Vjerujem u te, zemljo moja Hrvatska!"

U nedjelju 15. veljače 2015., bila je svečana inauguracija nove Hrvatske predsjednice, Kolinde Grabar Kitarović.

Izabrana je voljom Hrvatskoga naroda koji je u njoj prepoznao najbolju osobu koja bi mogla pokrenuti domovinu iz teškog sivila u kojem se trenutno nalazi i unijeti malo optimizma i nade glede političkog i nacionalnog razmimoilaženja, teškog gospodarskog stanja, ali jednako tako i iskrivljene ljestvice vrednota na mnogim područjima društvenog života.

Izabranoj hrvatskoj predsjednici Kolindi Grabar Kitarović čestitao je, u povodu inauguracije, Zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić. On zbog svojih kardinalskih obveza u Rimu, nije mogao prisustvovati inauguraciji, pa ga je zastupao mons. Ivan Šaško, pomoćni biskup zagrebački.

U čestitki kardinal Bozanić između ostalog piše:

„Poštovana gospođo predsjednica, preuzimate visoku državnu službu u vremenu znakovitih promjena i izazova u hrvatskom narodu. U tom smislu izbor predsjednice Republike Hrvatske predstavlja novi početak za hrvatsku naciju. Potrebno je kolektivno odgovoriti na odlučujuće

pitanje: kako nastaviti živjeti kao nacija. (...) Crkva cijeni službu onih koji se, prihvatajući teret odgovornosti, posvećuju dobru države i služenju ljudima”, ističe Bozanić te dodaje: ‘Svjesni smo da Vaša služba traži nesebičnost i odvažnost u prilikama koje zahtijevaju obnovu političkog i društvenog poretku u našoj Domovini. Stoga kao vjernici molitvom pratimo Vašu odgovornu službu’.“

Papa Franjo čestitao Kolindi Grabar Kitarović: “Molit ću za hrvatski narod!”

Kolinda Grabar Kitarović primila je posebno izaslanstvo Svetе Stolice koje je naznačilo inauguraciji.

Sveti Otac je za tu prigodu imenovao izvanrednički izaslanika, mons. Juliusza Janusza, apostolskog nuncija u Sloveniji, a u njegovoj su pravnji bili mons. Alessandro D'Errico, apostolski nuncij u RH, i o. Ivica Hadaš, DI.

Nadbiskup Janusz prenio je predsjednici Grabar Kitarović dobre želje i čestitke Svetog Oca na njezinu izboru, jamčeći da će Vrhovni Svećenik moliti za hrvatski narod.

Predsjednica je srdačno zahvalila na dobrim željama i čestitkama i zamolila ga da proprieti papi Franji da će posebnu pažnju iskazivati

prema vjerskim zajednicama u Hrvatskoj. Zatim se osvrnula na dobre odnose između Sve-te Stolice i Hrvatske, te između Crkve i države. Osim toga rekla je da se nada kako će u skoroj budućnosti moći i osobno izraziti te svoje osjećaje Svetom Ocu.

Istaknuti političar S.L. ovako je komentirao ovaj događaj: „Ako vas zanima kako je bilo na inauguraciji predsjednice Republike gospođe Kolinde Grabar-Kitarović, sa zadovoljstvom mogu kazati da je bilo SUNČANO u svakom pogledu: lijepo vrijeme, veseli ljudi, izvrstan program, sadržajan i dobro koncipiran predsjednički govor. Sve u svemu, bila je to pomalo retro-inauguracija, kreativni “povratak u deve-

desete”, koje su bile u znaku slave demokracije i hrvatske državnosti, ali i nacionalnog jedinstva stvorenoga u ozračju prijetećeg rata i okupacije. Današnja inauguracija bila je ugodno iznenadjenje za cijelu Hrvatsku. Pozitivna energija je prštala na sve strane,...!“

Kolinda Grabar Kitarović prisegnula je na dužnost sa suzama u očima. U svom inauguralnom govoru građanima je poručila da je jedna od njih, a obraćanje je završila rečenicom ‘Vjerujem u te, zemljo moja Hrvatska.’

I jedna zanimljivost vezana za djecu nove predsjednice: Moj susjed Luka, umirovljenik s 42 godine radnog staža na Hrvatskoj željeznici, inače nesklon HDZ-u, ovako je objasnio zašto je na ovim izborima glasao za Kolindu: “Vidjela je svijeta, živjela je Americi, moderna je, djeca su joj rođena vani, a zovu se Luka i Katarina, a ne Klos i Klod. Zato ću glasati za nju.”

M. Radev

Novoj predsjednici želimo obilje Božjeg blagoslova, poniznost i jednostavnost srca, osjetljivost na potrebe siromaha, ali osobito otvorenost poticajima Duha Svetoga.

s. Slavka Sente

Hrvatska predsjednica iz katedrale na Pantovčak

Prvog dana Korizme, na dan primopredaje predsjedničkoga ureda, novoizabrana predsjednica Republike Hrvatske, Kolinda Grabar-Kitarović, započela je dan na prijepodnevnom misnom slavlju u zagrebačkoj prvostolnici. Među vjernicima koji su se na Čistu srijedu 18. veljače okupili na molitvu i obred pepeljenja bila je zapažena i spomenuta prisutnost novoizabrane predsjednice, koju je na ulazu u prvostolnicu dočekao rektor katedrale mr. Josip Kuhić.

Predsjednica Grabar-Kitarović, uz diskretno osiguranje, stigla je na misu na zagrebački Kaptol bez prethodne najave, ali svejedno je privukla pozornost okupljenih vjernika i predvoditelja misnoga slavlja kanonika Lovre Cindorija. Predsjednica je uz vjernike pristupila obredu pepeljenja.

U prigodnoj propovijedi, govoreći o vremenu posta, molitve i pokore u koje Crkva danas ulazi mons. Cindori pozvao je vjernike da "ovo sveto vrijeme učine vremenom skrušenosti, molitve i poniznosti pred Bogom kako bi naši zajednički novi početci bili snažni i jaki, skromni i ponizni, umjesto oholi i uznositi". "Ovo je sveto mjesto koje i nama daje životnu snagu da izdržimo svu borbu života koja je pred nama", rekao je mons. Cindori.

Nakon mise i pričesti izabrana hrvatska predsjednica Grabar Kitarović uputila se na

pripomredaju dužnosti na Pantovčak. No, nije mogla izbjegći pozdrave i čestitke okupljenih vjernika i redovnica u prvostolnici.

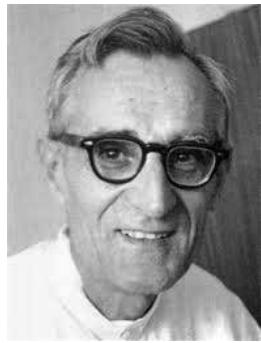
Da joj ta podrška mnogo znači, Predsjednica je potvrdila u kratkoj izjavi za naš tjednik (GK): »To je ono za što sam se kandidirala: potpora za ljude, raditi za ljude. Došla sam danas ovamo osobno, privatno, na Čistu srijedu, Pepelnicu, kad počinje korizma. Baš ovo vrijeme korizme jest vrijeme kad trebamo razmišljati najviše o ljudima oko sebe, onima koji su najpotrebitiji, oni kojima je potrebna pomoć, kojima treba pružiti ruku suradnje.«

Tri dana nakon svečane inauguracije na Trgu sv. Marka u Zagrebu i dan uoči početka mandata predsjednica Kolinda Grabar-Kitarović ocijenila je suradnju i odnose s Katoličkom Crkvom »iznimno dobrim«, rekavši da očekuje skri susret s kardinalom Josipom Bozanićem, koji nije mogao naznačiti svečanosti inauguracije zbog sudjelovanja na konzistoriju u Vatikanu. »Svi smo ovih godina kardinal Bozanić i ja razgovarali. Uvijek mi je zadovoljstvo razgovarati s njime, ne samo kao s crkvenim velikodostojnikom, nego i kao s vrhunskim intelektualcem, i razmjenjivati s njime mišljenje kakvo je stanje u Hrvatskoj i što možemo zajedno učiniti dalje«, kazala je nova hrvatska predsjednica za Glas Koncila. (it)

SLUGA BOŽJI o. ANTE GABRIĆ

Isusovac, misionar

Pokrenut postupak beatifikacije misionara o. Ante Gabrića, na njegov 100. rođendan

U subotu 28. veljače 2015. na 100. rođendan isusovca p. Ante Gabrića (Metković, 28. 2. 1915.), dugo-godišnjeg hrvatskog misionara u Indiji, otvoren je postupak za njegovo proglašenje blaženim. Od sada se smije zvati sluga

Božji. Skup postupka održan je u prostorijama Nadbiskupskog duhovnog stola, na zagrebačkom Kaptolu. Skup je Na početku skupa nazočnima se obratio zagrebački nadbiskup, kardinal Josip Bozanić. On je podsjetio na riječi bl. Majke Terezije, koje je 1978. godine izrekla u Metkoviću, rodnome gradu o. Gabrića. Tada je kazala kako su ljudi u Bengaliji u o. Gabriću dobili Isusa. Preko njega i od njega doznali su da ih dragi Bog ljubi. Oni su doznali da su naša braća i sestre.

Grob p. Ante Gabrića, koji se nalazi uz župnu crkvu u Maria Poliju, u Indiji, postao je mjesto molitve i hodočašća. „Postoje i pisana svjedočanstva o njegovu svetom životu i plodnom apostolskom djelovanju, kako za njegova života, tako i poslije smrti“, zaključio je kardinal Bozanić, dodavši da je glas o svetosti o. Gabrića raširen u objema njegovim domovinama – Hrvatskoj i Indiji.

Nakon Kardinalove prigodne riječi, vice-postulator u biskupijskom postupku za proglašenje blaženim sluge Božjeg o. Ante Gabrića, p. Antun Volenik, predstavio je životopis o. Ante Gabrića. Ovo su kratki izvaci iz života o. Gabrića.

P. Ante Gabrić (Metković, 28. veljače 1915. – Kalkuta, Indija, 20. listopada 1988.) rodio se u kršćanskoj obitelji kao osmo dijete. Primljen je u Isusovačko sjemenište u Travniku 1926.,

gdje je maturirao 1933. Iste godine primljen je u isusovački novicijat. Položio je isusovačke redovničke zavjete i studirao filozofiju u Italiji. Krajem 1938. otišao je kao misionar u Indiju. Godinu dana učio je engleski i bengalski jezik. U misiji Boshonti, zaređen je za svećenika 1943. Posvećuje se misionarskom radu među hindusima, muslimanima i malobrojnim katolicima. Pomaže ljudima u bijedi. Organizira rizičnu banku te na taj način oslobađao siromahe od lihvara. Osnivaо je male seoske škole, kapelice, zanatske škole i bolnice. Za udovice hindusa, koje su prognane iz društva, osnovao je dom, a djecu smješta u sirotišta. Pomaže u gradnji koliba, nasipa i putova.

Organiziraо je prehranu školske djece. Talentiranu djecu, slao je na dodatno školovanje. Osnovaо je misijsku postaju „Maria Polli“ u Boshontiju s vjerskim, zdravstvenim i humanitarnim ustanovama. Osnovna škola u Kumrokhaliju danas nosi ime „Father Ante Gabrić“. U svome misijskome i pastoralnom radu surađivao je s Majkom Terezom. Iscrpljen svojim pastoralnim misijskim radom, o. Ante Gabrić je umro 20. listopada 1988. i sahranjen, po vlastitoj želji, pod palmama nadomak bengalske džungle u „Maria Polli“, uz kapelu koju je gradio. Ispunili su mu i

posljednju želju i u grob mu stavili grudu zemlje iz rodnoga kraja i bočicu vode iz Jadranskoga mora.

U jednom razgovoru, na pitanje što znači biti misionar, o. Ante je odgovorio: „Znači: dati Isusa drugima, dati život za druge. Isus je najveći misionar. Draga je Gospa također misionar-

ka, jer je nama dala Isusa.“

U tom njegovu kratkom odgovoru, sažeto je čitavo njegovo životno, misionarsko poslanje. Donosio je Isusa svima. To je bilo sve što je htio, za to je živio.

s. Slavka Sente

Svjedočanstvo s. Magde Čulin o sluzi Božjemu p. Anti Gabriću

Puno sam čula i čitala o p. Anti Gabriću. Sve je to u meni pobuđivalo divljenje, a i samlost prema sirotinji za koju je živio i zalagao se. No, najviše sam se divila hrabrosti i predanosti ovog čovjeka. Ne, nije to bio običan čovjek, običan misionar, to je bio nadasve Božji čovjek, Božji poslanik. Jedino tako se može razumjeti kako je mogao gaziti ono blato do koljena, boriti se s nemirnom rijekom Ganges, izmaći tolikim zmajama otrovnicama i drugim nepogodama, samo da bi donio Isusa dušama koje su ga čekale. Eto, svi ti osjećaji i zaključci preplavili su moju dušu pri susretu s tim Božnjim čovjekom. Imala sam milost vidjeti ga, razgovarati s njim i preporučiti mu se u molitve. To je nezaboravno. Poput žitelja Samarije, koji su, nakon susreta s Isusom uskliknuli: *Sada smo se sami uvjerili da je on prorok*, i ja svima kažem: p. Ante Gabrić svetac.

Moj prvi susret s p. Gabrićem bio je u Zagrebu, u Miramarskoj, oko 1968., kad je obilazio mnoge župe, među njima i župu sv. Male Terezije. Pričao je o svom misijskom djelovanju živo i zanimljivo i sve je to potkrepljivao foto-

grafijama. Tako smo, između ostaloga, mogli vidjeti kako njegovi siromasi peku svoje pogackice na suhoj galebi (kravljem izmetu), a čaj ci jede kroz krpu koja inače služi za čišćenje, brišanje prašine i za sve u kući. Ništa to ne smeta gladnoj dječici koja žele utaziti glad. Gledajući bijedu ljudi za koje o. Ante radi i živi, nisam mogla suzdržati suze. Dirljivo mi je bilo njegovo obilaženje sirotinjskih četvrti, kroz džunglu, močvaru, unatoč mnogim pogibeljima od raznih zvijeri, ali i od ljudi koji su ga često htjeli čak i otrovati, ali Bog ga je od svega zla sačuvao. Sve je to podnosio hrabro i s ljubavlju, govoreći: „Sve za Isusa i duše“. Kad je završio svoje prikazivanje, rekla sam mu: „Hvala vam oče, za vaše žrtve, molite se za mene,“ što je i obećao. Od tada sam postala njegov neznatni suradnik. Počela sam sakupljati materijalna sredstva za njegovu sirotinju i slati mu.

Sigurna sam da je p. Ante svet. Voljela bih da Crkva to što prije službeno potvrди. Traži se čudo, ali za mene je već pravo čudo njegov način života, njegova izdržljivost i beskrajna lju-

bav prema sirotinji, prema dušama. Ali, budući da su ipak, radi nas običnih smrtnika, potrebna vidljiva i opipljiva čudesna, Bog je i to predvidio po mnogim čudesnim zahvatima, čime nam je pokazao kako mu je omilio njegov vjerni sluga Ante. I ja, s. Magda Čulin, svjedok sam jednog čudesnog zahvata po zagovoru o. Ante Gabrića. Evo o čemu se radi.

MOJE ČUDESNO OZDRAVLJENJE

Godine 1988., naglo mi se pojavio neki čvor na vratu, koji je postajao sve veći, veličine mandarine. Išla sam na pregled svom liječniku, u Korčuli, dr. Jordanu Mirčevskom, da vidimo što je to. Konzultirao se s dr. Joškom Vučkovićem, hematologom, koji mi je taj čvor punktirao. Odmah se vidjelo da se radi o tumoru, kojeg treba što prije odstraniti. Uputili su me u Zagreb, u Vinogradsku bolnicu, gdje je radio dr. Pansini, otorinolog, kao i dr. Kuzma Petrić, pa dr. Katičić. Nakon pregleda, i oni su punktirali taj moj čvor i dali istu dijagnozu: **tumor**. Svi su se složili da to treba što prije odstraniti. Već su zakazali datum operacije.

U to vrijeme Radio Vatikan je javio da je p. Ante Gabrić umro. Ta me vijest jako rastužila, ali malo zatim i obradovala što je svetac napokon otišao u svoje nebo. U toj svojoj muci obratila sam se njemu običnim riječima, kao da govorim ocu, prijatelju, svecu: „Oče moj, ma, što me ovo snađe, molim te, pomozi mi.“ I počela sam mu se moliti, kroz devet dana, iz dubine srca. Već za tri dana, moj se ‘čvor’ počeo smanjivati, došao je već na pola. Kad sam došla kod liječnika na zakazani datum za operaciju, liječnik me još jednom pregledao i ustanovio da se tumor počeo vidno povlačiti. Veoma se začudio i rekao neka idem kući i pričekam kako će se dalje poнаšati. Neka dođem za par dana. Kad sam došla ponovno na kontrolu, a bio je to deveti dan moje devetnice p. Anti Gabriću, liječnik je ustanovio da je tumor na mom vratu posve nestao. Pitao me koje lijekove sam uzimala? Rekla sam: „Ni-

šta!“ „Pa kako, - želio je znati – „nešto si morala činiti?“ Onda sam mu otkrila da sam se molila p. Anti Gabriću. On je rekao: „Bravo!“ Isti je liječnik inače vjernik. Rekao je da je video njegovu krasnu sliku u Glasu Koncila. Dakle, i on je priznao da se ovo moglo dogoditi samo čudom. Zamolila sam ga da to javno objavimo, a on je rekao da u ovo vrijeme (teškog komunizma) to neće proći. Nije se, iz razumljivih razloga, htio izlagati. Bilo je to onda preopasno. Složila sam

se i ja da ćemo čekati bolja vremena. Sačuvala sam svu medicinsku dokumentaciju o tom slučaju i sve sam to sada predala vicepostulaturi, koju je vodio p. Zdravko Knežević. Mislim da su došla ta bolja vremena, jer meni se nikada više nije tumor vratio, i da će ovaj čudesan Antin zahvat pridonijeti njegovu skorom proglašenju blaženim.

Imam još dokaza o čudesnom posredovanju sluge Božjega Ante Gabrića:

Moj brat Ivan Čulin, dobio je progresivnu sklerozu moždanih stanicu. Toliko je oslabio da smo ubrzo čekali kraj njegova života. Ja sam mu savjetovala da zajedno sa mnom moli p. Gabrića za pomoć. On nije vjerovao da bi p. Gabrić njemu pomogao. Nagovarala sam ga neka ipak pokuša. Uvjeravala sam ga da je i meni pomogao. Rekao je da sam ja nešto drugo. Ne znam što je pod tim mislimo, no, ja znam da Bog gleda sasvim drugačije nego mi ljudi. Zato se nisam dala pokolebiti. Stavila sam sličicu p. Gabrića u džep njegova sakoa i počela moliti. Nakon nekog vremena dogodilo se zaista ozdravljenje. Evo sada moga brata zdrava i vesela. Radi kao najzdraviji čovjek. Ja to zaista pripisujem p. Gabriću.

Djevojka, Marijana, kćerka liječnika Ante Brekala, teško se razboljela. Imala je opasno oboljenje jetre. Kad mi je njezin otac to rekao, preporučila sam da se zajedno molimo p. Ga-

briću za pomoć. Pristao je. Nakon izvjesnog vremena djevojka je ozdravila. Pitala sam tada oca da li mogu to objaviti da se ozdravljenje dogodilo po zagovoru p. Ante Gabrića, složio se. On to isto drži čudom.

Jedna trudnica jednom je došla do mene. Očajna je jer je treći put zatrudnjela. Ima dvije curice i nije htjela imati više djece. Ali dogodilo se da je ipak zatrudnjela. Ma, ne mogu opisati kako je bila zbog toga nesretna. Odlučila se za pobačaj. Pošto-poto želi prekid. Ali vidim da se borí. Nastojala sam je smiriti, ali uzalud. Inače, sam uvijek na svom radnom mjestu imala sličice o. Gabrića. Sjetila sam se tih sličica i kažem joj: „Uzmi ovu sličicu i ponesi je sa sobom, ako je ne budeš htjeli zadržati, nemoj je poderati nego mi je vrati“. Za nekoliko dana vraća se ta trudnica, vesela, razdragana. Nisam je u prvi mah prepoznala. Pokazuje mi sličicu p. Gabrića i time me podsjeća zašto je nedavno bila kod mene. Toliko se od onoga vremena izmijenila da je stvarno nisam prepoznala. No, to sada nije važno. Ono što je važno jest da je odustala od pobačaja. I zaista, uskoro je rodila predivnog dječačića. Otac je Zadranin, pa što bi drugo očekivali nego da će sinu dati ime Šime. Sretan otac, sretna majka, sretna i ja, a sasvim sam sigurna da je najsretniji p. Ante sam Gabrić, koji je svojim zagovorom pokazao da je Bog htio ovo dijete.

Ima i drugih slučajeva gdje su, po zagovoru p. Ante Gabrića, riješeni mnogi financijski, obiteljski i drugi problemi onima koji su mu se utekli za pomoć. Za svaki bi taj slučaj mogla pred bilo kim posvjedočiti. Uvjerena sam da je svojim životom, misionarskim žarom i bezbrojnim žrtvama omilio Bogu, zato se isplati zazvati ga u našim potrebama, duše i tijela.

s. Magda Čulin, dominikanka

VELIKANI DOMINIKANSKOG REDA U 20. STOLJEĆU

BARTOL LONGO (1841. – 1926.)

Bio je vođa sotonističke sekte, pa dominikanski trećoredac, a danas je katolički BLAŽENIK na putu proglašenja svetim!

»Moja je jedina želja da vidim Mariju, koja me je spasila i koja će me spasiti iz pande sotoninih!« (posljednje riječi Bartola Longa)

Rođenje: 10. veljače 1841. u Latianu (Brindisi)

Krštenje: 13. veljače 1841.

Smrt: 5. listopada 1926.

Blaženim ga je proglašio Papa Ivan Pavao II. 26. listopada 1980.

Spomendan: 5. listopada

Štovan u Katoličkoj crkvi

Prve godine života i razdoblje studija

Bartol Longo rođen je 10. veljače 1841. u Latianu (Brindisi), u Italiji, od oca Bartola i majke Antonije rođ. Luparelli. Otac je po zanimanju bio liječnik, ali je više pažnje posvećivao svom velikom imanju, dok se majka brinula za djecu i za sve ostalo po kući. Bila je to poznata, kršćanska obitelj, koja je živjela svoju vjeru. Imali su dva sina, Bartola i Alcestea i kćer Rozu. Sinove su poslali na studij, a kćer je, prema tadašnjem običaju, trebala ostati u kući i bit će im važno kome će je dati za udaju.

Bili su dobro stoeći, imali su čak i sluge koje su za njih radile. Zato su i mogli školovati svoje sinove u čuvenim koleđima.

Bartol je naslijedio od svoga djeda (s očeve strane) energičan i hirovit karakter, jaku i iskrenu volju; od oca je naslijedio izrazitu oš-

troumnost (otac mu je umro kad je Bartolu bilo tek deset godina), a od majke je naslijedio pouzdanu dobrotu i nježnost prema Gospi, što će se kasnije odraziti u njegovu životu i djelovanju.

Bartol je kršten tri dana nakon rođenja, 13. veljače iste, 1841. godine. Taj mu je datum ostao zauvijek u sjećanju i oko broja trinaest će se odvijati mnogi važni događaji u njegovu životu. Sam je odabrao upravo 13. veljače 1876., kad je donio pred narod restauriranu sliku Gospe od Ružarija, pred kojom su se počela događati brojna čudesa.

Ono što mu je nedostajalo u njegovoj sitnoj tjelesnoj građi, nadoknađivao je svojom sjajnom inteligencijom. Kao dječak bio je, poput drugih vršnjaka, smješten u čuveni koledž koji su držali redovnici Scolopi.¹ Vrijeme studija je

proteklo uglavnom dobro. Tu je imao prigodu razviti svoje intelektualne sposobnost, ali nadasve učvrstiti svoju pobožnost prema Blaženoj Djevici Mariji. Njoj je u čast znao često moliti krunicu. Pišući kasnije o tom razdoblju, Longo je o sebi rekao: "Bio sam živahan i drzak kao mali đavao, pomalo zločest." Nakon što je 1858. stekao učiteljsku stručnu spremu (osnove gramatike), napustio je ovu ustanovu.

Kao sin relativno bogate obitelji, mladi se Bartol mogao posvetiti daljnjem studiju slobodnog umijeća: plesa, glazbe, glume. No, ipak se odlučio na privatni, viši studij, i tu je diplomirao.

Međutim, kad je Sicilija pripojena kraljevini Italiji, ta je Bartolova kvalifikacija postala upitna. U novoj mu državi, naime, nije priznat postignut stupanj profesora. Zato je upisao studij prava na Kraljevskom sveučilištu u Napulju, kako bi dobio visoku stručnu spremu.

Iako su mu roditelji bili predani vjernici, nakon smrti majke Bartolo se počinje udaljavati od Boga. To se osobito vidjelo dok je bio

Bartolo Longo, 22 godine

na studiju prava u Napulju. Tu se pridružuje neopaganističkoj sekci. Napulj je tada bio poznat po svojoj liberalnoj ideologiji koja je dala prostor brojnim zastranjima, osobito s vjerskog stana višta. Dominirao je pozitivizam.²

U tim je godinama, u Napulju, a posebno u akademskim krugovima, postojala jaka struja anti-klerikalizma, točnije, protocrkvena. Brojni su se profesori otvoreno izjašnjavali protiv kršćanstva, dok su njegovim vršnjacima bile važne samo zabave i provodi. Bartol se našao negdje

između jednih i drugih. U svakom slučaju, želio je biti slobodan poput njih. Opasno se približio stanju u kojem mu je vjera potpuno utrnula. Uživao je slušati protocrkvene i protukatoličke profesore, iz humanističkih znanosti, kao što je bio Augusto Vera, Bertrand Panika i Luigi Settembrini. Oni su, vođeni teorijom pozitivizma, u potpunosti nijekali nadnaravni milosni život. Presudna je za Bartola bila knjiga Život Kristov (*Le Vie de Jesus*) koju je napisao Ernest Renan, francuski racionalist, koji nije priznavao Isusovo Božanstvo. Kao potvrdu tih iskrivljenih Ernestovih tvrdnji o Isusu, Bartol je našao kod spiritista, odnosno, sotonista, s kojima se tada povezao. Oni su u to vrijeme bili veoma rašireni u Napulju. Bila je to teška sotonska zamka u koju je upao i koja ga je vukla sve dublje u ponor zla. Za nepune dvije godine, toliko je bio opsjednut njihovim zlom, da je pristao biti sotonski „svećenik“. Noć prije nego ga je sotonski „biskup“ trebao zarediti, zidovi „lože“ tresli su se od strahovite grmljavine, a bogohulni, bestjelesni vrisak parao je zrak poput noža. Bartol se onesvijestio od straha i neko je vrijeme nakon toga bio fizički bolestan. No, unatoč toj depresiji i nervozni, on je prihvatio sotonsko svećeništvo. Zadatak mu je bio obavljati razne sotonske obrede, s kojima se javno, na najbestidniji način izruguje katoličanstvo i sve što je s njim povezano. Gdje god je mogao blatio je

Crkvu i udaljavao ljude od nje.

Međutim, njegovo su sotonsko djelovanje neprestano pratilo strahovite psihičke krize koje su ga dovodile do ludila.

Novi život

U takvo su ga stanje, vjerojatno, doveli sotonski obredi, koji su se sastojali od dugih razdoblja gladovanja, i drugih vrsta mučenja, što mu je poremetilo probavni sustav i uopće psihičko i fizičko zdravlje; sva je sreća da ga ta teška depresija nije dovela do samoubojstva, što se, nažalost, dogodilo njegovu bliskom prijatelju.

I dok je proživljavao te strahovite muke, u sebi je čuo glas svog preminulog oca koji mu je, moleći, rekao: "Vrati se Bogu". Potpuno shran van odlazi svom starom, obiteljskom prijatelju, prof. Vincenzu Pepeu, koji je živio blizu Napulja. Bio je to veoma religiozan čovjek. Šokiran Bartolovim izgledom, Pepe je uzviknuo: "Želiš li umrijeti u umobilnici i biti proklet zauvijek?" Kad mu je Bartol priznao svoje muke, Pepe mu je htio na svaki način pomoći. Nije to išlo nimalo lako. Vodio je ovog nesretnog mladića mnogim svetim ljudima. Među njima je bio veoma obrazovan i svet svećenik, dominikanac, fr. Albert Radente. On je Bartola počeo poučavati u osnove Katoličke vjere, prema nauku sv. Tome Akvinskoga.

Nakon dugog studija, molitve i velike isповijedi, Bartolo je ponovno primljen u sakramentalni život Katoličke Crkve. U idućem razdoblju Longo se još uvijek bori s posljedicama grijeha koje je napravio kao sotonist. Osjeća sve više potrebu za duhovnim životom. O. Albert mu je ponudio jedno učinkovito sredstvo koje će mu u tome pomoći. U dominikanskom se, naime, redu velika pozornost daje molitvi svezte krunice, toj drevnoj pobožnosti koja seže od samog osnutka Reda, iz 12. stoljeća. Stoga mu je o. Albert, među ostalim, citirao riječi koje je Gospa, u jednom viđenju, rekla sv. Dominiku:

Bartolo Longo, 35 godina

"Ako netko traži spasenje sebi i drugima, neka širi molitvu krunice i sigurno neće propasti".

Longo je u tom trenutku osjetio da će to biti njegovo poslanje. Na blagdan Blagovijesti, 25. ožujka 1871. Bartol Longo je primljen u Treći red svetog Dominika i uzeo ime brat Ružario, jer je krunica odsada ponovno postala njegova omiljena dnevna molitva.

Da bi se, na neki način otukpio i pomogao drugima, novi je obraćenik, u svojoj gorljivosti, uzeo u ruke Gospinu krunicu, otisao među svoje bivše drugove i počeo im govoriti o besmislenosti i štetnosti njihove sekete. Otvoreno je izjavio kako se on odrekao spiritizma, tog labirinta prijevara i laži. Ulazio je i u studentske zabave, i u kafiće i svima svjedočio i naviještalo istinski nauk koji isповijeda Katolička crkva. Ovo je njegovo svjedočanstvo bila uistinu hrabra, ali i riskantna avantura, budući da je u to vrijeme Katolička crkva bila dosta potisnuta od raznih heretičkih zavodnika. Međutim, uza svu njegovu gorljivost rječitost, nije imao uspjeha među svojim donedavnim 'priateljima', koji su ga ismijali i zamalo ubili. Zašto? Jer se Sotonu ne može otjerati samo riječima, kako god one bile lijepi i blage, oštре i ubojite. Treba ga definitivno odbaciti i odreći se svakog i najbezazlenijeg susreta s njim. Kad je to Bartol shvatio, povukao se na molitvu, započeo intenzivan duhovni život sjedinjenja s Bogom. Po preporuci o. Emanuela Ribera, redemptorista, učinio je pred Bogom i Gospom bezuvjetni zavjet čistoće. Isti o. Emanuel mu je čak proročki navijestio da će u Crkvi trebati izvršiti važnu misiju. Bartol se uistinu želio potpuno predati u Božje ruke. Molio je: Moj Bože, stavljam se u tvoje ruke; predajem se sinovskim pouzdanjem tvom očinskom zagrljaju; traži, zabrani, odredi sve što želiš da činim ili da ne učinim. Poput Marije ti se predajem: „Evo, službenik sam tvoj, Gospodine, neka mi bude po Riječi twojoi.“

Supružnici Longo nakon braka

Poput sv. Dominika, i Bartol je primjenjivao razne načine molitve. Najčešće su ga zatekli kako raširenim rukama vapije k nebu za pomoć. Pogled mu je često bio upravljen prema Djevici Mariji, i u tom tihu razgovoru nije ga mogla smesti ni buka ni pogledi znatiželjnika. Na upit je li video Blaženu Djesticu, Bartol bi odgovorio: „Da, ali ne kakva je u nebu“.

Napustio je svoju odvjetničku karijeru i sav se predao karitativnom djelovanju. Od svojih je roditelja naslijedio veliko materijalno bogatstvo koje mu je jamčilo potpunu, doživotnu sigurnost. No, on je sve to iskoristio za pomoć bolesnima i potrebnima.

Grofica De Fusco

Vrativši se u Napulj, upoznao je budućeg blaženika, Ludovika da Casora i buduću sveticu Katarinu Volpicelli. Katarina je tu otvorila karitativni centar u kojem se pružala pomoć siromašnima i naruštenima. Bartol se odmah uključio u taj karitativni rad, gdje god je trebalo. U istoj je karitativnoj kući radila i grofica Marianna Farnararo De Fusco.³ Nakon što je, 1864. postala udovica grofa Albenzia De Fusco, sva se predala u pomaganju potrebnima. Bilo joj je tek 27 godina, a imala je petero malodobne djece. Njezin se imetak prostirao uzduž Pompeja, i bio joj je potreban netko tko bi vodio to golemo imanje De Fusco, a osobito tko bi joj pomogao u odgoju djece. Sagledavši sve te okolnosti u kojima se našla mlada udovica, Bartol je prihvatio da se nastani u rezidenciji De Fusco i pomogne joj koliko bude mogao. Ovo je poznanstvo bilo prekretnica Longova života, i on je postao gor-

ljivi promicatelj dobrotvrnih akcija. Međutim, njegovo prijateljstvo s groficom ubrzo je postalo predmetom raznih govorkanja i tračeva od strane nedobronamjernih ljudi, pa je, nakon razgovora s Papom Lavom XIII., odlučio sklopliti brak s groficom Mariannom, ali pod uvjetom da i dalje žive u čistoći, u bratskoj ljubavi, kao što su to činili i do tada. Brak je sklopljen 1885., bez velikih ceremonija, samo po crkvenom, a ne po civilnom propisu, što će mu kasnije zadati ne male probleme.

Prvi susret s Pompejima⁴

Prvi kontakt Bartola Longa s Pompejima bio je 1872. kada je otisao u Val di Pompeja u ime grofice De Fusco, urediti gospodarske odnose s iznajmljivačima njezinih posjeda. Tom je prilikom video u kakvu se teškom stanju nalazi oko 1.000 stanovnika na tom području. Zapazio je i ruševno stanje župne crkve Svetog Spasitelja. Bila je to jednostavna, drevna crkva, čiji su korijeni sezali od 1093., i oko koje su se skupljali prvi stanovnici Agro Pompeja.

Kad je jednoga dana obilazio polja, blizu Arpaia, Bartol je čuo tajanstveni glas koji mu je u dubini duše ponovio istu rečenicu što ju je jednom čuo od fr. Alberta : **“Budeš li promicao krunicu, bit ćeš spašen!”** Odmah nakon toga oglasio se zvuk zvona, koje je kao označavalo podnevno anđeosko pozdravljenje. Bila mu je to jasna potvrda da mu je samo nebo progovorilo. Bartol je kleknuo na golu zemlju i pomolio se. Osjetio je u svojoj nutrini duboki mir, kao još nikada prije. U tom mu je trenutku postalo jasno njegovo poslanje koje treba izvršiti. Ubroz je počeo sastavljati pravila za Bratovštinu svete krunice, koju je nakanio osnovati, kako bi preko nje, u ovoj narušenoj dolini, počeo osztvarivati Gospinu želju.

Gospina slika

Tijekom tri godine dolazio je u Pompej i neučinkovito širio pobožnost svete krunice. Da bi u tome što bolje uspio, želio je imati sliku Gospe od Ružarija pred kojom bi se Marijini štovatelji okupljali.⁵ Krenuo je u potragu za njom. Ljudi-

Slika Gospe Pompejske

ma je obećao da će navečer već moliti krunicu pred Gospodinom slikom. Ali, gdje je nabaviti? Providnost ga je usmjerila u Napulj. Tu je slučajno susreo svoga prijatelja, o. Alberta Radentea, dominikanca. Čim mu je izložio svoju želju, on ga je odmah poslao kod s. Marije Concette De Litala, kojoj je prije deset godina darovao na čuvanje sliku Gospe od Ružarija. Međutim, kad ju je Bartol video, nije mu se svidjela jer je bila oštećena, izgrizena od moljaca i jednostavno ju je htio odbiti. Međutim, na veliko inzistiranje sestre, ipak ju je uzeo. No, slika je bila prevelika za prijevoz vlakom, morao je unajmiti zaprežna kola.

Još istoga dana, u kasnim popodnevnim satima, 13. studenoga 1875., Gospina je slika već stigla u Pompej. Bila je to velika radost kako za Bartola Longa, tako i za narod. Ali, čim su je vidjeli u kakvu je stanju, reagirali su jednakako kao i sam Bartol. Zato su se svi složili da sliku treba odmah dati na restauraciju. Prve tri godine slika je bila izložena u župnoj crkvi Svetog Spasitelja.

Početak gradnje nove crkve

Zanimanje za pobožnost svete krunice sve je više raslo, i biskup Nole, u čijoj se biskupiji nalazi Dolina Pompeja, predložio je Bartolu Longu da se sagradi nova crkva u čast Gospi od Ružarija. Bartol je to jedva dočekao, i, zajedno sa svojom suprugom, groficom Marijannom, dao

se na posao. Trebalо je osigurati novčana i sva druga sredstva za taj veliki, ali važan pothvat.

Nakon jednogodišnje mukotrpne obnove slike Kraljice svete krunice, narod je napokon **13. veljače 1876.** godine, molio pred toslikom Pompejske Gospe,. U tom se trenutku, po Marijinu zagovoru, dogodilo prvo čudo. Jedna je dvanaestogodišnja djevojčica, Clorinda, ozdravila od padavice, koju su liječnici već otpisali. Čudo je potvrđio poznati profesor Antonio Cardarelli. Kao zahvalu za ovo ozdravljenje, njezina teta, Ana, koja je djevojčicu preporučila Gospu, darovala je za gradnju crkve veliku srotu novaca. Ovo ozdravljenje djevojčice bilo je prvo od brojnih čудesa što su se događala tijekom povijesti Pompejskog svetišta pred slikom Kraljice svete krunice.

Počele su iz raznih strana, stizati donacije za gradnju crkve. Kamen temeljac je položen 8. svibnja 1876. Gradnja je trajala petnaest godina. Za vrijeme gradnje slika je Gospina bila privremeno smještena u kapelici, posvećenoj sv. Katarini.

Molbenica i Devetnica Kraljici svete krunice

U međuvremenu su brojni hodočasnici počeli dolaziti u Pompej, pomoliti se pred tom čudotvornom slikom Gospe od Ružarija. 14. listopada 1883. okupilo se već dvadeset tisuća hodočasnika, i tada su prvi put zajednički molili **Molbenicu** Gospu od Ružarija, koju je također sastavio sam Bartol Longo, kao odgovor na encikliku Supremi Apostolatus Officio (1883), u kojoj papa Lav XIII., kao lijek bolesnom društvu, preporuča moljenje krunice. Molbenica će se kasnije redovito zajednički moliti 8. svibnja i prve nedjelje listopada, i to, po mogućnosti, točno u podne, kako bi na taj način Marijini štovatelji, po cijelome svijetu, bili ujedinjeni u žarkom vapaju Kraljici svete krunice i od nje isprosili željene milosti.

Bartol je svim marom nastojao promicati pobožnost prema Blaženoj Djевici Mariji. U toj je svojoj gorljivosti uvijek nalazio nova nadahnucā. Tako je godine 1877. sastavio i proširio pobožnost **“Petnaest subota”**, pa onda **Devet-**

nicu Gospo od Ružarija. Dvije godine kasnije teško se razbolio i moleći ovu devetnicu, čudesno je ozdravio. Devetnica je potom doživjela devetsto izdanja i prevedena je na dvadesetak jezika.

Bazilika Pompejske Gospe

Izgradnja Pompejskog svetišta Gospe od Ružarija trajala je od 1876. do 1891. Najprije je, nai-me, bila podignuta manja crkva, u obliku latinskog križa, s jednom lađom. Zapremala je 420 kvadratnih metara. Besplatno ju je projektirao prof. Antonio Cua, arhitekt s napuljskog sveučilišta. Ubrzo se pokazala pre-malena za toliki broj hodočasnika koji su dolazili iz svih krajeva svijeta. Zato je, od 1934. do 1939. svetište prošireno s jedne na tri lađe, zadržavši strukturu latinskoga križa. Projekt je osmislio svećenik, arhitekt mons. Sprito Maria Chiapetta, koji je vodio i radove na proširenju. Dvije manje lađe, sa svake strane, koje maju po tri oltara, prostiru se do stražnje apside u jedan hodnik u kojem su četiri polukružne kapelice. Unutrašnjost bazilike zaprema 2.000 kvadratnih metara, i može primiti oko 6.000 osoba.

Baziliku (tada još samo s jednom lađom) posvetio je, 6. svibnja 1891. kardinal Raffaele Monaco La Valletta. Godine 1898. Bartolo Longo je dao obnoviti župnu crkvu Svetog Spasitelja, - koja i danas postoji -, kako bi župa mogla nesmetano djelovati pored svetišta, koje je 1894. postalo Papinska bazilika.

Supružnici Longo, sada starije osobe, na fotografiji 1920.

Vidjevši napredovanje gradi-nje bazilike, Bartol Longo je obe-ćao stanovnicima Pompeja da će jednog dana baziliku posjetiti sam Papa. To se zaista i obisti-nilo, već tri puta: 21. listopada 1979. i 7. listopada 2003. godi-ne, svetište je posjetio papa Ivan Pavao II., a 19. listopada 2008. papa Benedikt XVI.

Svako veliko Božje djelo ne može proći bez teškoća. Neprija-telj duša nije mogao podnijeti da da se u Pompejima, po zagovoru Kraljice svete krunice, događaju

milosna obraćenja. Zato se na Bartola okomio raznim ogovaranjima i klevetama od strane onih koji su stvari gledali samo s materijalnog stanovišta. Te su optužbe došle i do samoga Pape Pia X. Međutim, Bartol se nije dao pokole-bati. Kad je zdanje bilo gotovo, Bartol i njegova supruga, grofica Marianna, odlučili su 12. rujna 1906. ovo djelo u Pompejima predati pod ju-risdikciju Pape. Kad je Sveti Otac saznao pravu istinu o Longovu poštenu poslovanju, ne samo da je pohvalio i iskazao priznanje utemeljitelju novog Pompeja, Bortolu Longu, nego je udovo-ljio njegovo molbi i odobrio pobožnu Udrugu (Bratovštinu) svete krunice, sa svim oprostima i milostima što ih je Crkva tada dijelila. Bratov-ština će se ubrzo proširiti po cijelome svijetu.

Marijansko svetište u Pompejima jedno je od najposjećenijih hodočasničkih odredišta u Italiji.

Moderni Pompeji

Moderni grad Pompeji je osnovan u pompejskoj dolini (*Valle di Pompeii*) 1875. godine s malim naseljem od 300 stanovnika, koja danas broji oko 25.000 stanovnika. Odyjetnik i veliki promicatelj štovanja Blažene Djevice Marije, blaženi Bartolo Longo, je od 1872. godine upravljao izgradnjom Pompeja u kojima je po-digao veličanstvenu crkvu Blažene Djevice Ma-rije, zvane Gospa od Ružarija. Zatim, sirotište za djevojke (1887.) i djecu osuđenika (1892.),

te školu (1922.). Zvonik crkve je izgrađen 1925. god., a njegov brončani križ na vrhu služi kao orijentir za cijelu dolinu rijeke Sarno. Crkva Pompejske Gospe je postala hodočasničkim mjestom, što je dovelo do osamostaljenja Pompeja kao grada 1927. godine. Za to se osobito zauzimao fra Adriano Marija, iz družbe Braća kršćanskih škola. Gradsko gospodarstvo se temelji na turizmu s velikim brojem hotela, restaurana i otmjениh prodavnica.⁶

Brojni Longovi projekti

U tom je razdoblju sazrijevala nova zamisao Bartola Longa. Bio je, naime, uvjeren ne samo da može privremeno zbrinuti djecu osuđenika (zatvorenika), nego da ih može školovati i odgojiti kako bi jednoga dana oni sami mogli spasiti svoje roditelje od siromaštva i očaja. Bio je to vrlo težak zadatak, budući da se morao boriti protiv struje tadašnje pozitivističke kulture, koja nije dopuštale niti priznavala odgoj djece nekog kriminalca ili općenito osuđenika. Djelo Bartola Longa pokazalo je suprotno. Okupljaо je, smještaо i omogućio svestrani odgoj napuštenoj i siromašnoj djeci, koja nisu imala mogućnosti normalnog sazrijevanja u svojim obiteljima. Godine 1892. već je postavljen kamjen temeljac za sklonište za djecu zatvorenika, a već 1907. povjerava ovo sirotište redovnicima, Braći kršćanskih škola sv. Ivana Krstitelja de La Salle. Nakon samo šest godina sirotište je već imalo više od stotinu dječaka. Kasnije je prihvatio i djevojčice, kćeri zatvorenika, koje je povjedio sestrama dominikankama, Kćerima svetoga Ružarija, koje je on sam osnovao u Pompejima, 1897. Prvotni cilj te Kongregacije bio je skrb, odgoj i obrazovanje djece u sirotištima, škola-ma i drugim institucijama.

Veliki je Longov pothvat bio i gradnja privremenih kuća za radnike koji su dolazili iz udaljenih mesta i nisu mogli svaki dan putovati na gradilište. Bio je to prvi primjer privremenog stanovanja.

Bartolovim je zalaganjem podignuta tiskara i knjigovežnica, osnovane su umjetničke radio-nice, škola za umjetnost i obrt, večernje škole za

odrasle. Ponudio je čak zemljiste za željezničku postaju u Pompejima. Bartol Longo je u svojoj domišljatosti vidio da je za razvoj grada potrebno stvoriti i turističke ponude. Posjetiteljima će biti zanimljiva arheološka iskapanja drevnog Pompeja. Budući da je Pompejsko svetište Gospe od Ružarija ubrzo postalo poznato po cijelom svijetu, a su hodočasnici počeli stizati u sve većim skupinama, Bortolo se pobrinuo i za izgradnju potrebnih smještaja za hodočasnike, posebna mjesta za osvježenje i hranu, poštanski ured, dao je sagraditi nove ceste, kako bi pristup svetištu bio što lakši, kao i sve ono što će grad učiniti ljepšim i privlačnijim. Uspio je od jednog opustošenog, siromašnog kraja, na rubu preživljavanja, učiniti jedan suvremenograd, obogaćen snažnim vjerskim i turističkim blagodatima. A sve je to počelo od 1872., kad je prvi put došao u Pompeje i video u kakvu se stanju nalazi.

Godine 1884. Bartol Longo je pokrenuo časopis "Il Rosario e la Nuova Pompei" (krunica i novi Pompeji), koji još uvijek izlazi, i proširen je po cijelome svijetu.

Poticao je ljudе da nauče katekizam; požurivao je teologe da rade na proglašenju dogme o Marijinu uznesenju.

Ustanovio je pokret Assumptionista za promicanje i čuvanje dogme o Marijinu uznesenju.

Posljednje godine

Težak udarac bio je za Bartola smrt njegove supruge, grofice De Fusco, koja je preminula je 9. veljače 1924. Kako bi izbjegao moguće odmaz-

de nasljednika plemkinje, preselio se u Napulj, kod jednog unuka, inženjera, a nakon mjesec dana otišao je u Latimer. Budući da Longo nije sklopio s groficom civilni, već samo crkveni brak, nije više, po zakonu, imao nikakva prava na njezinu imovinu. Njezini daljnji rođaci su to brzo iskoristili i poslali službenike salernskog Suda u Bartolovu i grofičinu kuću da sastave popis namještaja i sve imovine. I sve su to zapečatili. To je, dakako, značilo da to više nitko ne smije koristiti. Bartol je, dakle, bio lišen svega, pa i onih stvari koje su bile njegove, koje je sam tijekom života stekao.

Ali, stanovnici Pompeja nisu mogli zamisliti život bez Bartola Longa i tražili su da se vrati u „svoj“ grad, Pompeje. Odazvao se na njihove mnoge molbe 23. travnja 1925., nakon petnaest mjeseci odsutnosti. No, sada više nije imao ni gdje bi glavu naslonio. Bio je pravi beskućnik. Grad mu je ipak pripremio svečani doček. Bartol se otada nije više upuštao u vođenje poslova. Sve je svoje projekte prepustio drugima, ali je uvijek bio spremjan pomoći ako bilo što ustreba, a u gradu, koji je doslovno sam podigao, ostao je raditi kao ponizni radnik.

U Svetištu je ostao do svoje 85. godine života, promičući krunicu i vodeći intenzivan život molitve. Ispovijedao se čak dva puta tjedno.

30. svibnja 1925. odlikovan je naslovom Viteza Svetoga Groba.⁷

Prijateljstvo s dr. Giuseppeom Moscatiem

Pri koncu života, Bartol Longo je upoznao i sprijateljio se s budućim svecem, dr. Giuseppeom (Josipom) Moscatiem,⁸ koji mu je pružao liječničku pomoć. Posljednji njihov susret bio je ujutro 5. listopada 1926. godine, kada ga je dr. Moscati, prije putovanja, došao posjetiti i pregledati ga. Vrativši se u Napulj, dr. Moscati, ne znajući ništa što se dogodilo, rekao je svojoj obitelji: "Don Bartolo je otišao na nebo." Uistinu, Bartolova je smrt nastupila toga istoga poslijepodneva, dok je dr. Moscati bio još na putu.

Oko Bartolove smrtnе postelje okupila se siročad koju je posebno volio, i do zadnjeg trenutka života molio je s njima krunicu. Po-

sljednje su mu riječi bile: „Moja je jedina želja vidjeti Mariju koja me spasila i koja će me spasiti od pande sotoni-nih.“ Duša mu je tada poletjela u Majčin zagrljaj. Bilo je 5. listopada 1926.

Smrtni ostaci Bartolovi preneseni su i sahranjeni, zajedno s njegovom suprugom groficom Marianom De Fusco, zauzimanjem o. Alberta Radentea OP i s. Marije Concette de Litala, u kripti, ispod bazilike Pompejske Gospe, Kraljice Svetе Krunice.

Rimski prvosvećenici kod Pompejske Gospe
U jednom svom viđenju, kako je sam rekao, Bartol Longo je video čovjeka u bijelom, koji je došao u Pompej i blagoslovio okupljeni narod!“

Ova se njegova vizija zaista obistinila 53 godine nakon toga. Papa Ivan Pavao II. došao je u ovo svetište kako bi Gospo od Ružarija povjerio svoj Pontifikat. Godine 2002., isti je Papa, pred originalnom slikom Pompejske Gospe, na Trgu svetoga Petra u Vatikanu, proglašio Godinu svete krunice. 7. listopada 2003. Ivan Pavao II. sam već obilježen bolešću, želio je doći po drugi put u svetište Gospe Pompejske, zahvaliti joj što ga je štitila i branila tijekom njegova 25 godišnjeg pontifikata. Tu je također zaključio Godinu krunice.

Veliku povezanost Rimskih prvosvećenika s pompejskim marijanskim svetištem očitovalo je i Papa Benedikt XVI., 19. listopada 2008., kad je posjetio Pompej, zadržao se u molitvi pred posmrtnim ostacima blaženog Bartola Longa (preneseni iz kapele njemu posvećene). Papa je tom prigodom darovao Svetištu i Gospo od ružarija *Zlatnu ružu*, kao najveći znak poštovanja moćnoj Kraljici svete Krunice.

Benedikt XVI. je u Pompejima cijeli svijet stavio pod Marijinu zaštitu. U svojoj homiliji na misi, kojoj je naznačilo preko 50.000 ljudi, Papa je našega Blaženika usporedio sa sv. Pavlom

koji je također jedan dio svog života bio neprijatelj Crkve.

“Kada Bog dođe u ljudsku pustinju, uvijek procvjetaju cvjetovi. Blaženi Bartolo Longo i njegova priča o obraćenju svjedočanstvom su duhovne snage koja mijenja čovjeka i čini ga sposobnim raditi velike stvari u skladu s Božjim planom”, rekao je tada Benedikt XVI.

Longov život i djelo dobili su najveće priznanje kad ga je papa Ivan Pavao II. 26. listopada 1980. proglašio blaženim, nazvavši ga „apostolom krunice“.

„Krunica je Mariji najdraža molitva. Najobljubljenija je među svećima, najčešća među narodom, najpotvrđenija od Boga divnim čudesima, obogaćena od Marije najvećim obećanjima“ (Bartol Longo)

s. Slavka Sente

Poticaji Bartola Longa o molitvi krunice

Blaženi Bartol Longo kaže: kao što dva prijatelja, koji se češće posjećuju, postaju sve sličniji u svojim navikama, tako možemo i mi, koji s Isusom i Marijom razgovaramo u krunici, postati slični njima.

Možemo od njih naučiti biti ponizni, siromašni, skroviti, strpljivi i savršeni. A to znači: Što češće i postojanje molimo krunicu, to sličniji postajemo Isusu i Mariji. Što ih više upoznamo, više ćemo ih ljubiti. Približit ćemo im se s ljubavlju i snagom Duha Svetoga. Najdublja tajna vjernog moljenja krunice sastoji se u tome, da nam Majka Božja pri tome izmoli darove Duha Svetoga, kako bismo istinski i snažno mogli vjerovati u Isusa, Sina Božjeg koji je postao čovjekom. Ona nam donosi toga Isusa i time snagu vjere. Ona moli za nas, jer smo njezina djeca.

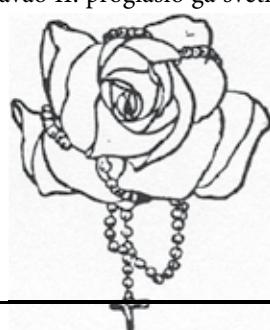
Nitko ne može reći: Isus je Gospodin, osim u Duhu Svetom (1Kor 12.3). Kao što Majka Crkve, na dan Pedesetnice, molila za dolazak Duha Svetoga, tako ona moli da i na nas siđe taj Duh Sveti. Jer bez Duha Svetoga ne možemo niti vjerovati, niti ljubiti, niti biti jedno s Isusom.

Glavno zbivanje molitve krunice sastoji se u tome da se na molitelja izlije sila Duha Svetoga. Mi se predajemo Bogu. Tada nam Bog daje svoju vlastitu ljubav, svoga Duha, Sebe samoga.

Događa se ono, što nam je Isus obećao.

Bilješke:

1. Scolopi su siromašni redovnici **della Madre di Dio delle scuole pie** (lat. *Ordo Clericorum Regularium Pauperum Matris Dei Scholarum Piarum*), papinskoga prava. Obično ih se naziva scolopi ili piaristi. Osnovao ih je Giuseppe Calasanzio u Rimu 1597. Glavna im je svrha poučavanje i cjeleviti kršćanski odgoj mladih i djece u školama, župama i misijama.
2. **Pozitivizam** lat. – učenje koje sve zasniva na činjenicama, a negira svaku metafiziku, te izbjegava objašnjenje i stvaranje hipoteza.
Začetnik pozitivističke teorije u sociologiji je Francuz, Auguste Comte, (1798.-1857.) koji je smatrao da se društveni fenomeni mogu proučavati koristeći metode poznate iz prirodnih znanosti. Stoga je skovao naziv pozitivna fizika, a njegov je pristup kasnije postao poznat kao pozitivizam.
Pozitivizam je bio dominantno mišljenje u devetnaestom i početkom dvadesetog stoljeća. Pozitivizam se izražavao ne samo u filozofiji nego i u književnosti i teoriji umjetnosti.
3. Rođena u Monopoli, 13. prosinca 1836 – preminula u Pompejima, 9. veljače 1924.
4. Pompeji (latinski: *Pompeii*, talijanski: *Pompei*) je grad smješten na obali mora u blizini rijeke Sarno, kraj Napulja u talijanskoj pokrajini Kampaniji, te na sjecištu putova prema morskoj luci. Podignut je na vulkanskoj stijeni koja se uzdiže 30 metara iznad mora.
5. Ružarij, (lat. *rosarium*) nastao je u srednjem vijeku asocijacijom na vjenac ruža nanizan na konac što su ga mlada gospoda stavljala oko glave. Simbol svetog Ružarija redovito prikazuje vjenac od pedeset bijelih ruža u koje su interpolirane veće, crvene, njih pet. Taj se izraz, kod nas, upotrebljava u južnim dalmatinskim krajevima.
6. Izvor: Pompeji, Wikipedija, Moderni Pompeji.
7. Rimokatolički crkveni Red, osnovan 1099. godine nakon ulaska kršćana u Jeruzalem.
8. Papa Ivan Pavao II. proglašio ga svetim 25. listopada 1987.

DA SE BOLJE UPOZNAMO

s. Alfonza Ostrogonac

S. Alfonza Ostrogonac došla je u samostansku zajednicu Bl. Ozane, na Trnje 2012. Rado je pristala ispričati svoju životnu priču za naše glasilo AM. Isplati se poslušati i pročitati.

AM (Ave Maria): Recite nešto o svom djetinjstvu, kada i gdje ste rođeni, tko su vam bili roditelji?

s. Alfonza (dalje s. A.): Zovem se s. Alfonza Ostrogonac. Rođena sam 28. veljače 1937. u Tavankutu, blizu Subotice, od oca Marka i majke Lorka, rođ. Ivković. Kao što znate, ravna je Bačka poznata je po plodnim poljima i bunjevačkim salašima. U takvom jednom salašu sam i ja rođena. Krštena sam već treći dan nakon rođenja, u našoj župnoj crkvi, Srca Isusova. Roditelji su mi dali ime Matilda. Bila sam prvo od sedmoro djece. Nakon mene su se još rodila dva brata i četiri sestre. Roditelji su se uglavnom bavili poljoprivredom, kao i svi drugi mještani. Odgajali su nas u kršćanskem duhu. Otac je bio

blage i mirne naravi, svi su ga poznavali kao dobrog susjeda i komšiju, ali u odgoju djece je bio prilično strog. Bilo nas je puno, pa je trebalo držati neki red. Svatko se od nas brzo uključivao poslove koji su na jednom seoskom manju, bilo na njivi ili oko domaćih životinja.

Majka je bila dobre i plemenite čudi. Znala nas je često puta štititi od strogog oca, da ne bi bili previše kažnjeni ili prekorenici. Radije je sama preuzela krivnju. To joj ne mogu nikada zaboraviti. Baš je bila divna mama.

Djed, s očeve strane, živio je u našoj neposrednoj blizini. Bio je jako pobožan, svaki dan je išao u crkvu. I umro je baš na blagdan Srca Isusova. Baka, njegova supruga, je umrla dosta rano, kad je ocu bilo tek četiri godine. Djed je morao sam preuzeti brigu za brojnu djecu, šest sinova i tri kćeri. Moj je otac bio najmlađi. Bogu hvala, svi su dobro odrastali, samo je jedna tetka, najstarija, rano umrla, kao djevojka, i to je za djeda bila velika tuga.

A što se tiče bake i djeda s majčine strane, tu je djed umro ranije, a baka je ostala udovica do 1968., Umrla je iste godine kad i moj otac, ali

Roditelji, Marko i Lorka.

ona u 86. godini života, a moj otac u 56. Sjećam se i djeda i bake, bili su nam jako dobri. Voljeli su nas, rado smo k njima svračali.

AM: Kako je proteklo vaše djetinjstvo? Što ste radili? Od čega ste živjeli?

s. A: Živjeli smo od svog imanja, koliko smo ulagali u zemlju toliko smo od nje dobili. Isto tako i od domaćih životinja. Otac nije nigdje drugdje radio. Ljudi se bore za život, to je prirodno, i to nitko ne smatra ni velikim ni preteškim. Mogu čak reći da se tu osjeća neka posebna radost kad slijedimo taj ritam prirode i života. Živi se sa zemljom, s njom se diše, treba je njegovati kao svoju djecu. Samo što je ona često puta puno zahvalnija nego djeca. To vam je nešto prekrasno. To mogu razumjeti samo oni koji su živjeli na zemlji, odnosno od zemlje. Kao dijete, jedva sam čekala kad će poći u školu. Roditelji su me upisali kad mi je bilo tek šest godina. Bila sam veoma radosna, ali imala sam jedan veliki problem. Jako sam se bojala psa, a u blizini sela, kuda sam trebala prolaziti bio je jedan veliki pas. Toliko me bilo strah da su me roditelji morali ispisati iz škole. Nastavila sam kasnije, kad mi je bilo osam godina. Tada sam bila malo hrabrija, ali ipak nisam htjela ići u istu školu, da ne moram opet susretati pse, nego u drugo selo, gdje su me roditelji vozili kad su odlazili u Suboticu.

Kad sam išla u drugi razred primila sam prvu svetu pričest. Onda nismo imali svi bijele haljine kao sada. Sjećam se da sam ja imala jednu lijepu, novu haljinu, sa crvenim cvjetićima. Bila m je draga, ali kad sam kasnije vidjela da druge djevojčice imaju duge bijele haljine, bilo mi je žao što i ja to nisam imala. Župnik sigurno nije na tome inzistirao, a roditeljima je bilo važno da bude uredno i lijepo, što je u mom slučaju svakako bilo. U crkvu sam išla svake nedjelje, ali na pričest se onda išlo samo ako smo se prije toga ispovjedili, ne svaki put kad dođemo na misu. Tako se onda držalo.

Čim sam završila školu, sva sam se predala poslovima koje traži jedno seosko imanje.

Budući da sam bila najstarija od svoje braće i sestara, već po samoj prirodi stvari bila sam

Matilda (u krugu), mama i sestra Eržika.

desna ruka svojim roditeljima. Brinula sam se za svoju mlađu braću i sestre. Za dječje igre nije mi ostalo puno ili gotovo ništa vremena. Ali nisam to smatrala tragedijom. Bila sam, zapravo, ponosna što su mi roditelji povjeravali tako važne poslove u kući na polju.

Inače, imala sam uvijek želju za šivanjem. To mi je bila najveća želja kao djevojčice i djevojke. Ali, nažalost, zbog mnogih drugih poslova, ostalo mi je vrlo malo vremena za šivanje. Jedino sam za tim žalila. Onda nisam imala mašinu, pa sam znala nekad otići kod svoje rodice, Lozike, koja ju je imala. To mi je bilo posebno zadovoljstvo šivati na mašinu. Onda nije bila na elektriku, nego na noge. I danas mi je čak takva draža. Znala sam vrlo dobro plesti džempere, čarape, štrikati, ručne radove. Sve mi je to bio užitak. Kod nas je normalno da to svaka žena znade. Moja je najmlađa sestra, Ana, bila vrsna švelja, osobito je znala krasno šlingovati. Divota je gledati njezine majstorije.

AM: Je li se u vašoj kući molilo?

s. A: U kući se redovito molilo zajednički, kad god smo bili na okupu. Bili smo vjernici kao svi ostali, ništa posebno, ali nije se više niti tražilo. Važno je bilo da smo Božji, da smo vjernici. Onda je to bilo drugačije. Vjernički život se

pokazivao u svakodnevnom životu, ne na riječima, nego na djelima.

AM: Jeste li bili angažirani u crkvi?

s. A: Ništa posebno, ali kad je trebalo u procesijama nositi barjake, bila sam počašćena kad sam i ja mogla nositi. Bilo je težih i lakših barjaka. Ako sam mogla, izabrala sam onog lakšeg.

AM: Kada ste počeli osjećati redovnički poziv? Tko je bio za to zaslužan?

s. A: Kao dijete, vidjela sam u Subotici neke časne sestre, križarice. Sve su mi izgledale nekako stare, nisam bila previše oduševljena za njih. Tek kad su sestre dominikanke došle u Tavankut, 1958., ja sam ih odmah zavoljela. Među njima je bilo i starijih i mlađih, ali sve sam ih jednako voljela. Osobito mi je bila draga s. Margita. Ona se znala približiti nama, bila je jako društvena bila i iz tih naših krajeva, iz Subotice. Sviđala mi se njezina jednostavnost, prijaznost, otvorenost. To me zanijelo. Najviše me kod dominikanki privlačilo bijelo odijelo. Gledajući te redovnice i dolazeći s njima u kontakt, i u meni se pobudila želja da i ja budem jedna od njih, tim više što im se i moja mlađa sestra već bila pridružila. Kad sam to rekla svojim roditeljima, majka nije bila protiv, ali mi je rekla neka radije idem kod onih sestara u Đakovo, a ne tako daleko, u Korčulu, gdje su dominikanke. U Korčuli su već bile i dvije rođene sestre Vidaković, također iz ovih krajeva, s. Mala Terezija i s. Marija Josipa, pa sam već znala nešto o dominikankama.

S. Mala Terezija je bila jako duhovita, draga. Jednom, kad sam ja već bila u Korčuli, poslali su mi od kuće paket raznih stvari. Ona piše da „ima tu i 107 jaja, valjda će i Matilda dobiti jedno.“

Još rije nego sam se odlučila za samostan, došla je u posjet sestrama u Tavankut majka Ma-

Matilda kao djevojka (18 g.)

nes Karninčić. Htjela sam je i ja vidjeti. S. Mala Terezija joj je odmah rekla da ja volim šivati. A majka Manes je odgovorila: „Takve nam baš i trebaju!“

Kad je ona otišla, s. Mala Terezija mi je rekla iskreno da se može dogoditi da možda neću nikada niti sjesti za mašinu, da neću nikada šivati. Jer u samostanu se ne bira posao, nego gdje nas poglavari pošalju. Ja se nisam dala obeshrabići, odgovorila sam da sam spremna na svaki posao. Tako je i bilo, no, pak ću kasnije u samostanu najviše provesti za šivanjem, sve do sada.

AM: Opišite malo svoje osjećaje kad ste putovali u Korčulu, je li to bilo prvo putovanje iz vašega kraja na tako dalek put?

s. A: Bilo je to moje prvo putovanje. Nije to išlo lako. Najprije sam trebala sama stvoriti čvrstu odluku da želim biti dominikanka, a to je značilo da moram napustiti svoju ravnu, dragu Bačku i krenuti u južne krajeve koji su mi bili potpuno nepoznati. Znala sam o tom kamenitom tlu samo iz pričanja drugih. Ali neodoljiv Božji poziv nije mi dozvolio previše nostalgije za rodnim krajem. Jednostavno se čovjek odvoji od svega, poput djeteta iz majčine utrobe, i kreće u nepoznato. Bila sam već zrela djevojka, sa 23 godine. Znala sam što hoću. Rekla sam svoju konačnu odluku roditeljima i krenula sam u novu avanturu. U Korčulu sam stigla uoči blagdana Anđela Čuvara, 30. rujna 1960.

Na ovom dugom putu iz Bačke do Korčule imala sam prigodu susresti ljude s različitim nalogascima i narječjima, jedva sam neke razumjeila. Priroda, kuće, planine, sve mi je bilo novo i zanimljivo. Osobito mi je jako zanimljivo vidjeti nepregledno more, pa brodove, barke. Sve su to ipak bile samo prolazne stvari, a srce mi je pomalo treperilo od uzbuđenja zbog novog života u koji ulazim. Jedva sam čekala da konač-

no stupim na sigurno tlo, nakon duge plovidbe brodom od Splita do Korčule.

AM: Kakvi su bili vaši prvi dojmovi kad ste došli u Korčulu? Što vam se najviše svidjelo?

Stigla sam kao što sam rekla, 30. rujna 1960., samo dva dana prije glavne fešte u Korčuli, Anđela Čuvara. Tada je i moja sestra, Elizabeta (Eržika), ulazila u novicijat, pa mi je bilo drago da sam mogla prisustvovati tom obredu.

Mogu reći da sama se brzo uklopila s drugim kandidaticama. Bile su sa mnom Slavka (s. Jelka) Barišić i Manda (s. Amata) Prčić. Bogu hvala, sve smo ustrajale, jedino nam je s. Amata 2011. otišla na drugi svijet.

Što se tiče hrane, mogla sam uglavnom sve jesti, premda je u ono vrijeme hrana bila dosta oskudna. Bila sam sretna kad je bio grah, jer sam se tada barem pošteno najela. Bila su teška vremena. Za doručak je bila samo bijela kava i komad kruha. Ja sam, inače, uvijek žeđala vode. I da bi pojeli tu kavu i komad kruha, ja sam iza toga popila barem još čašu vode. Mislili su da imam šećernu bolest, a nisam bila bolesna, Bogu hvala. Posao je bio sasvim drugačiji nego kod kuće. Išle smo brati meginje i od toga pravili pekmez. To mi je bilo strašno. A one su u Dalmaciji to voljele, možda su navikle na to. Isto tako mi je bilo teško kad smo, svaki tjedan, išle u šumu po granje za ložiti vatru u kotlu u kojoj se kuhala roba za pranje.

Prvi zavjeti (1962.) s ocem i bratom Antunom.

Bilo je još takvih stvari, ali čovjek se navikne na sve. Jednostavno te život i volja za samostanskim životom nosi. I sama se danas čudim kako sam se mogla na sve i svakoga privinuti.

Dva dana nakon što sam došla, na blagdan Andjela Čuvara 2. listopada, zaštitnika naše Kongregacije, bilo je veliko slavlje. Osam kandidatica je ulazilo u novicijat. Bile su to: s. Regina Vučić, s. Janja Njegovec, s. Dijana Baćak, s. Pompeja Petreš, s. Gracija Radošević, s. Terezina Doždor, s. Gema Prčić i s. Jozefina Ostrogonac, moja sestra.

AM: Jeste li uspjeli u Korčuli pokazati i dokazati svoje umijeće šivanja?

s. A: Čim je završila fešta Andjela Čuvara, č. majka Manes Karninčić me odmah stavila šivati. Bilo je tada puno mlađih sestara i trebalo je za njih šivati robu. Znači, već od 3. 10. 1960. još kao kandidatica od četiri dana. Osim habita, šivale su se košulje, pregače, polše. Upućivala me s. Damjana Siketić, a šivala je i s. Jerolima Balić. Pomagala je i po koja kandidatica, osobito Blagica Primorac (s. Marcela). Kad je umrla s. Jerolima, 1964., onda sam imala puno više posla. Kasnije su me poslali na jedan tečaj šivanja, kako bi što bolje naučila šivati redovnička odjela. Dobila sam čak i diplomu iz šivanja.

AM: Tko vam je bio magistra?

s. A: s. Marija Kulonja. Ona je bila jako dobra, kao majka. Mogu reći sve najljepše o njoj. Nisam imala problema niti sa drugim sestrama, ali jako mi je bilo važno njezino razumijevanje. Novicijat sam započela sa svojom grupom sljedeće godine, na Andjelu Čuvare, 2. listopada 1961. Bile smo tri u grupi: s. Amata Prčić, s. Jelka Barišić i ja, s. Alfonza Ostrogonac. Prve zavjete smo imale 3. 10. 1962. Bogu hvala, sve tri smo ustrajale, samo što nam je s. Amata 2011. preminula.

AM: Jeste li u Korčuli imali još koja zaduženja i kako ste dugo dolje ostali?

s. A: Godine 1970., kad je preminula s. Markolina Gugić, ja sam umjesto nje, postala sakristanka u katedrali sv. Marka, i to od 1970.

Preč. Žlebečić na slavlju 50. obljetnice redovništva, 2012.

do 1974. U devetom mjesecu 1974. dobila sam prvi premještaj u Zagreb, kod dominikanaca, u Kontakovu, kod robe i šivanja. Bila sam tu dvije godine. Nakon toga sam, 1976., bila premještena u Virje.

Tamo sam bila sa s. Leonijem Bralić. Imali smo svoju kućicu, onda još staru. Radile smo sve što treba na župi: vjerouak, briga za uređenje crkve i crkveno rublje. Župnik je bio vlč. Ivan Vragović. Kad je saznao da znam šivati, preporučio me jednoj gospodi, Marici Pikivač, kojoj sam pomagala šivati haljine. Ona je imala jako puno narudžbi. Meni je to dobro došlo, jer sam na taj način i ja nešto zaradila, pa smo mogle nekako izlaziti na kraj, jer od jedne skromne nagrade što je s. Leonija dobivala jedva smo preživljavale. Kad sam tek došla u Virje bilo mi je dosta teško jer nisam razumjela njihovo narječe. Jedva smo se nekako sporazumjeli. Ali sam i to brzo naučila.

U siječnju 1979. opet sam bila premještena u Korčulu, u radionu. Osim što sam šivala, pravila sam jorgane, pa vijence, o gdje god je što trebalo. Tu sam bila do 18. 12. 1981. Tada sam se opet vratila kod naše braće dominikanaca, u Kontakovu, u Zagreb. Tu sam ostala sve do 2012., kad sam se teško razboljela. Voljela sam raditi kod braće, pratila sam ih molitvom i radom. Ali godine i bolest bezobzirno nas odvajaju od svega što smo voljeli, što nam je bilo drago. Gospodin nam i preko tih trenutaka patnje priprema uvijek nova iznenađenja i radosti. Tako sam 27. rujna 2012. došla u svoj, sestarski samostan bl. Ozane, da tu sa sestrama i među sestrama provodim dane

svoje nemoći. No, ne dam se ja baš tako lako u bolesne i stare. Čim sam se malo oporavila, eto mene opet za mojom dragom mašinom, gdje me čeka još puno, puno posla. U početku mi je bilo puno lakše kad mi je s. Tereza lijepo krojila, a ja sam samo šivala. Ali, ni taj složan rad nije dugo trajao, jer je s. Tereza doživjela moždani udar i malo nakon toga umrla, 14. travnja 2013. Sada mi jako fali, ali ne mogu si pomoći. Moram se snalaziti sama. Dode mi pomoći s. Kalista, kad može. Eto, Bog se pobrine.

AM: Kome ste osobito pobožni?

s. A: Prije svega mi je Isus u Svetohraništu. Najdraže mi je kad mogu gledati u svetohranište, na oltar. Za vrijeme mise mi je žao ako netko visoki stane ispred mene, onda ne vidim oltar. Volim pratiti sve što se događa na oltaru. Sada više ne mogu ići na pričest u povorci, pred oltar, jer nisam stabilna na noge, pa mi svećenik donese u klupu. To mi je puno drago i zahvalna sam svećenicima na toj usluzi. Volim Srce Isusovo. To mi je ostalo od djetinjstva, jer mi je župa posvećena Srcu Isusovu. Gospa i sv. Josip stalni su moji pratioci. Gajim pobožnost i prema sv. Antunu. Ma, znate, sada mi se često dogodi da uvijek nešto izgubim, pa mi sv. Ante pomogne da to brzo nađem. A molim se i sv. Ani, osobito kod šivanja. Nju često zovem u pomoć kod mog otežanog oblačenja. Molim se i anđelima čuvarama da me čuvaju da ne padnem, jer se toga jako bojam, osobito kad mi dode vrtoglavica. Sveci su

Blagoslov Svetog Oca Benedikta XVI.

nam uzori i pomoć, ne mogu izdvojiti nikoga. Drago mi je kad se u blagovaoni čitaju životi svetaca. Uvijek možemo nešto od njih naučiti.

AM: Vidim da volite jako čitati, koje vam je najdraže štivo?

s. A. Jako volim čitati Glas Koncila, pratim putovanja Svetoga Oca i sve što on govori. Volim rubriku koju vodi glavni urednik Miklenić, pa onu Tome Vukovića i sve. Volim čitati i našu Ave Mariju, od korice do korice. Drag mi je i časopis Zvonik jer u njemu vidim sve što se događa u mom rodnom kraju. Inače, volim pratiti sva vjerska događanja. A Radio Marija mi je cjelodnevni pratilac. Slušam sve emisije, osobito one večernje.

AM: Kako sada provodite svoje dane?

s. A: Kako? Pa radeći. Ne mogu zamisliti život bez rada. Sretna sam dok mogu. Ima dana kad mi zdravlje ne dopušta redovito ustajanje, onda uzmem lijekove, pričekam malo, razgibam se i kad osjećam da sam koliko-toliko stabilna, krećem u svoju šivaonu. Ljudi ne mogu shvatiti kad kažem da ja uživam raditi. Samo, daj mi Bože zdravlja.

Gospa je moja velika pratileica. Volim biti, kad god mogu, na svim zajedničkim vježbama u zajednici. Ali kad ne mogu zbog bolesti, onda molim s Radio Marijom. Oni mole časoslov i ujutro u uvečer i sve krunice. Ja sam jako zahvalna i Bogu i Gospu, kao i onima koji vode Radio Mariju. To je velika utjeha i blagoslov za sve, a osobito za starije i bolesne osobe. Draga Gospa nikoga ne zaboravlja, samo da mi ne bi zaboravili nju.

AM: Vi ste 2012. proslavili 50. obljetnicu reda zavjeta, čega ste se tada osobito sjećali?

s. A: Prije svega, čini mi se da su te godine prohujale jako brzo. Gotovo ne mogu vjerovati da je već prošlo pedeset godina. Kad sam, kao mlađa sestra, prisustvovala takvim jubilejima drugih sestara, imala sam dojam da su te sestre već jako stare. A sada, bome, ne mislim tako (ha, ha)! Eto, fizičke su mi snage oslabile, ali u duši

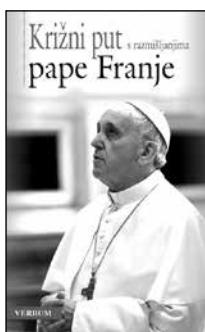
se osjećam kao da ču još barem toliko doživjeti. U svakom slučaju, zahvalna sam Bogu za svaki milosni dar. Samo se njegovom milošću može ustrajati u redovničkom životu. Ne bih mogla izdvojiti neke posebne osjećaje. I onda kao i sada, zahvaljujem Bogu što me poslao u najljepši Red, koji ima najljepše odijelo. Ma, sve mi se sviđa u dominikanskom redu i duh, i sestre i zajednice i pravila. Sve je to postalo dio mene, kao da sam rođena u toj dominikanskoj obitelji. Voljela bih tu svoju sreću prenijeti i na mlađe naraštaje koji se još bore kuda upraviti svoj život. Ne trebaju puno razmišljati, neka uđu u dominikanski Red, kod sestara dominikanki! Često molim: Bože, pozovi mlade koji će nastaviti dominikansko poslanje, pozovi one koje će radosno i gorljivo služiti Bogu, Redu, i Narodu. Bilo mi je drago što sam, zajedno s č. Beninjom Mekjavić, koja je tada slavila 70. obljetnicu redovništva, primila Blagoslov Svetoga Oca. On je namjesnik Kristov na zemlji i to je potvrda da su Bogu znani svi naši napor, svi naši dani, sve naše molitve. To je divan osjećaj. To me drži i to mi daje snagu da idem dalje, oslanjajući se potpuno na njegovu volju. (Ovaj Blagoslov nam je uručio preč. Alojzije Žlebečić, koji je bio s nama na slavlju).

AM: Što biste rekli za kraj, što biste poručili sestrama?

s. A: Svim sestrama preporučam, osobito mlađima, neka se ne boje. Sada je njima puno lakše nego što je nama bilo. Neka ne gledaju što rade druge, nego neka nastoje svakim danom nekoga usrećiti i oduševiti za Boga. Ako svakoga dana nastojimo biti svete, brzo će se posvetiti i oni koji s nama žive i rade. To pak ne možemo bez molitve. Samo Bog daje snagu i volju za život žrtve na koji nas je pozvao. Želim još reći svi ma, neka ne zaborave Gospu. Ona je zaštitnica našega Reda, ona nas uvijek brani i razumje, osobito kad nam se čini da nas ljudi ne razumiju. Upravo kao što kaže i ona lijepa pjesma: *O Bezgrešna Djeko, bud' moćan nam štit, jer tvoja smo djeca i vijek ćemo bit'*.

intervju vodila s. Slavka Sente, u četvrtak 27. veljače 2015.

ŠTO IMA NOVA U KATOLIČKIM KNJIŽARAMA?

KRIŽNI PUT S RAZMIŠLJAJIMA PAPE FRANJE Papa Franjo - Jorge Mario Bergoglio

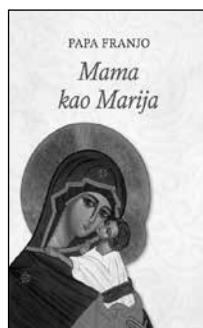
U upravo objavljenoj knjizi "Križni put s razmišljanjima pape Franje" sadržana je cijelovita pobožnost križnog puta s poticajnim meditacijama posebno odabranima iz više Papinih djela.

Vrijeme korizme vrijeme je ozbiljnije duhovne priprave, a u tome će zasigurno pomoći i nova knjiga u izdanju nakladne kuće Verbum – "Križni put s razmišljanjima pape Franje" u kojoj su sabrane izabrane Papine misli. Izrečene jednostavnim jezikom doprijet će do svakoga tko knjigu uzme u ruke, a silinom poruke svojevrsna su duhovna obnova u malome.

Uskrsnuće se ne može shvatiti bez križa. Na križu se nalazi povijest svijeta: milost i grijeh, milosrđe i pokajanje, dobro i зло, vrijeme i vječnost. Međutim, logika križa nije u prvom redu logika boli i smrti, nego ljubavi i sebedarja koje donosi život. Ove riječi pape Franje u molitvi ovoga križnog puta odjekuju na poseban način. Jasnim i dubokim mislima Papa povezuje bolne postaje križnoga puta iz kojih se zrcali logika ljubavi s križevima svakoga čovjeka, uranjajući nas u otajstvo našega otkupljenja. Bliskost je uistinu ono na što nas upućuju njegove riječi, ali i ono što iz njegovih riječi izvire – bliskost križevima naše braće, ali prvenstveno bliskost s Kristom u posljednjim trenutcima njegova života koji je dao za naše spasenje. Ovaj prekrasan križni put uvodi nas u bezvremeno otajstvo Kristove muke i ljubavi

čineći da te velike trenutke povijesti spasenja proživimo na dubok i autentičan način.

Toliko muškaraca i žena, staraca i mladih, toliko nas po svojim patnjama, napuštenosti i teškim problemima dijeli ovaj put. On nas je pretekao. Jer On je prošao put križa, jer On je umro – i svatko od nas može reći: 'za mene je umro' – a upravo zato što je uskrsnuo i pobijedio smrt, mi imamo nadu. Nadu koja nas tjera da radimo, da unaprjeđujemo svijet, da gledamo oko sebe i pružimo ruku svima onima kojima je danas potrebna pomoć da iznesu svoj križ. (papa Franjo)

MAMA KAO MARIJA Papa Franjo - Jorge Mario Bergoglio

Mala knjižica u kojoj je riječ je o vrlo poticajnim mislima i uputama, o ohrabrenjima i o hrabrosti vjere na koju nas poziva papa Franjo.

Christopher O'Donnell: O MARIJI

Knjiga irskog profesora duhovnosti Christophera O'Donnella, oca karmelićina, kratak je uvod u učenje Crkve o Djevici Mariji.

Autor upoznaje čitatele s temeljnim činjenicama marijanskog štovanja, uključujući njegovu povijesnu pozadinu. Spominje marijanske dogme, osnovne događaje marijanske molitve i odnos protestantskih i istočnih Crkava prema Mariji.

Jeniffer Fulwiler: KAKO SAM STRASTVE- NO TRAŽILA SREĆU

Jennifer Fulwiler sebi je govorila da je sretna. Zašto ne bi bila? Zarađivala je dosta novca kao programer u informatičkoj tvrtki, upravo se udala za dobro školovanoga

muža i živjela je u otmjenoj četvrti u stanu na dvadeset i prvom katu u kojem je mogla pijucati fino vino dok promatra zalazak sunca iza brda u Austinu.

Odrastajući u sretnu ateističkome ozračju kod kuće, Jennifer je imala slobodu da samostalno razmišlja i igra po vlastitim pravilima. Ipak, pratila ju je duboka tjeskoba: prolaznost ljudskoga života ju je užasavala, a njezin ateistički pogled na čovjeka kao beznačajan i slučajan ishod fizikalnih sila bacao ju je u očaj. S tim se osjećajem odlučila nositi onako kako je najbolje znala: bježanjem. Ni na trenutak se ne prepustajući iskrenu razmišljanju, svoje je vrijeme ispunila poslom i užitcima: zabavama, opijanjem i, opet, zabavama. No te su je misli na koncu ipak sustigle jedne presudne noći, dovevši je do ruba očaja te se konačno morala suočiti s pitanjem: koji je smisao života?

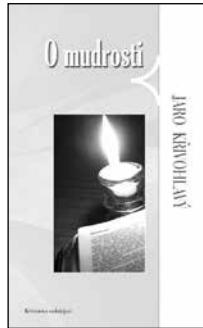
Kako sam strastveno tražila sreću. Priča o pronalasku Boga i životnoga smisla dirljiva je, iskrena i ujedno humoristična isповijest žene koja je odlučila pronaći smisao života i otkrila da ponekad, ako želimo uistinu biti sretni, moramo sve izgubiti.

Knjiga koja se čita u jednome dahu! Provokativni, iskreni, zabavni i nadasve intelektualno izazovni memoari; čitateljima će na vrlo životan način opisati putovanje jedne žene u potrazi za odgovorom o prolaznosti života.

Jaro Krivočlavý: O MUDROSTI

Što je mudrost i zašto je držimo jednom od najjačih ljudskih osobina kad o mnogim stvarima često imamo suprotna stajališta?

Sastavni dio mudrosti jesu znatiželja, otvorena misao, ljubav za učenje, stvaralaštvo i per-

spektivno razmišljanje. Tu se ubraja još i sposobnost prekoračivanja naših uskih i djelomičnih mjerila prema kojima promatramo sebe, druge te svijet oko sebe.

Jaro Krivočlavý razmišlja o sadržaju, iskazivanju i ciljevima istinske mudrosti, o tome gdje je možemo tražiti i kako u njoj možemo rasti. Nije slučajno što većina ljuti tu vrijednost stavljaju na prvo mjesto svoje vrijednosne ljestvice i vrlo je cijeni i kod drugih ljudi.

KULTURA RADA U HRVATSKOJ

5. hrvatski socijalni tjedan 21.-23. listopada 2011.

Peti hrvatski socijalni tjedan održao se od 21. do 23. listopada 2011. godine u prostorijama HBK u Zagrebu i to nakon pauze od čak sedamdeset i jedne godine. Naime, Katolička Crkva u Hrvatskoj tridesetih se godina prošlog stoljeća bila uključila u tradiciju socijalnih tjedana koji su najprije pokrenuti u Francuskoj te je od 1932. do 1940. održala četiri Tjedna.

Nastavak održavanja socijalnih tjedana ponovno je pokrenula HBK na svome zasjedanju u Lovranu 2010. godine, a ovaj 5. socijalni tjedan posvećen je kulturi rada u Hrvatskoj.

Anton Tamarut: NASMIJANA SVJETLOST SVIJETA

Ovo je treća knjiga pjesama teologa i književnika Antona Tamaruta koji svojim svećeništvu ne oduzima ništa time što pjeva već ga pročišćuje i usmjeruje, a teologiji, čija znanja katkad ostaju u laboratoriju struke ne uspijevajući se preliti u drukčijost jezika, slike i slutnji, daje drukčijost izričaja i novost slutnje. Tamarut je upravo ovom

svojom knjigom pokazao kako teologija kao sveta znanost nužno treba i traži pomoć u datori koja je najbliža svetom – umjetnosti (...) Knjiga je izšla u suizdanju Kršćanskoga kulturnog centra i Kršćanske sadašnjosti.

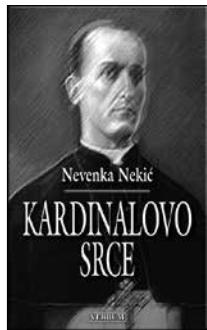
Maria Calasanz Ziesche: KONAČNA SLOBODA

Zdravo, Kraljice, Majko milosrđa, živote, slasti, ufanje naše... Nema katolika koji ne poznaje i nije molio ili pjevao čudesnu molitvu Salve Regina – Zdravo, Kraljice.

No malo tko zna nešto o njezinu tvorcu, bl. Hermenu iz Reichenaua čija je neobična životna priča majstorski opisana u romanu *Konačna sloboda*.

Konačna sloboda roman je o dirljivoj životnoj priči dječaka koji je sanjao velike stvari, život pun života i sreće, a morao se suočiti s bolešću, uzetošću, odbačenošću i patnjom. No, htio je biti slobodan pod svaku cijenu. Rođen u uglednoj plemićkoj obitelji von Altshausen u prvoj polovini 11. stoljeća, Herman je živio kao skromni benediktinski redovnik u samostanu u Reichenauu, na Bodenskom jezeru. Tu je otkrio riznicu talenata koje mu je Bog dao i koje je, umjesto očajavanja nad vlastitom sudbinom, odlučio umnožiti i pokušati biti sretan.

Imao je dva nadimka koja opisuju svu dramu i krajnost njegova života. Zbog uzetosti tijela zvali su ga *Contractus* – "Hromi", a zbog genijalnosti njegova duha smatrali su ga *Čudom svoga stoljeća*. Usvojio je sve znanje svojega vremena, bio je velik teolog, astronom, matematičar, prirodoslovac, pjesnik, glazbenik i povjesničar, služio se mnogim jezicima uključujući arapski, grčki i latinski. Hermanova životna priča zapravo je čudo Božje ljubavi i darežljivosti prema čovjeku do te mjere da je njegov život postao uzor i utjeha ljudima koji su ga okruživali. Njegova se patnja preobrazila u divnu priču o otkrivanju vlastitih talenata i nadarenosti, o ljudskom prijateljstvu te o ostvarenju najdubljih čežnja usprkos patnji i životnim ograničenjima.

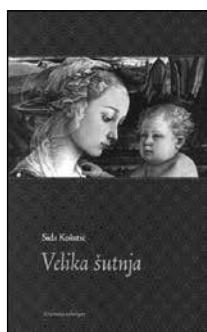
Nevenka Nekić:

KARDINALOVO SRCE

Roman Kardinalovo srce hrvatske književnice Nevenke Nekić usporedno progovara o životnom usudu kardinala Stepinca, simbola mučeništva hrvatskog naroda, te o stradanju jednog običnog čovjeka iz puka, Ive Brizića, prikazujući na realističan način tegobno i represivno poslijeratno vrijeme komunističkog režima.

Ove dvije usporedne radnje i dva lika znakovito se susreću u nekoliko navrata, a ovim ispreplitanjem autorica je željela naglasiti da su imajući pred očima Stepinčevo mučeništvo i njegovo svetačko trpljenje za ideale pravednosti, čovjekoljublja i domoljublja lakše nosili svoj križ i toliki drugi hrvatski patnici tijekom nesmiljenih povijesnih okolnosti.

Utemeljen na povijesnim činjenicama i životima stvarnih osoba, ovaj je roman potresna priповijest o teškim vremenima jednoga naroda, čiji glavni likovi nisu samo Alojzije i Ive, nego i svi oni koji su trpjeli zbog vjere u Boga i ljubavi prema domovini.

Sida Košutić

VELIKA ŠUTNJA

U *Velikoj šutnji* Sida Košutić (1902-1965), u doba socijalističke Jugoslavije, a dijelom i danas, zanemarena hrvatska književnica kršćanske provenijencije, svojim nas neimenovanim Znancem vodi u svijet moćnih i utjecajnih – i onih koji to žele postati – s jedne strane, te u svijet malenih, s druge strane. Razotkriva nam i zaprepašćujući i bolnu te skrovitu i ohrabrujući povezanost među različitim životima. Njezinim očima promatramo ljude koji su za svoj uspjeh – ili makar njegov privid – spremni plačati tuđim životima, nimalo se zbog toga ne uz nemirujući. Promatramo i ljude koji pristaju na neuglednost da bi našli prostora za očitovanje svoje ljudskosti i

pomogli zanemarenima i gurnutima u stranu da žive svoje dostojanstvo (...) Znanac, glavni lik u romanu, svojom ljudskošću i jasnoćom neprevarljivo ukazuje na prave vrijednosti, no svojom jasnoćom katkada zbunguje i najbliže, sve dok ne proniknu u prave razloge njegovih pristupa i postupaka. Osobe bliske Sidi Košutić u liku Znanca prepoznavale su jedan od najsvjetlijih likova hrvatske zbilje (i ne samo) onog vremena.

Michael D. O'Brien:

OČEVA PRIČOVIJEST

Poznati književnik Michael O'Brien, čiji su romani "Posljednja vremena", "Otok svijeta", "Pomrčina sunca" i drugi oduševili tisuće čitatelja, u ovom svojem novom romanu nudi suvremeno prepričane prisopodobe o dobrom pastiru i izgubljenom sinu spojene u izvanredno djelo.

Vlasnik male knjižare Alex Graham sredoječni je udovac čiji se život potpuno preokrene kada njegov sin student nestane bez objašnjenja ili bilo kakve naznake kamo je otisao. S minimalnim sredstvima otac započinje dugo putovanje koje će ga prvi put odvesti daleko od njegova sigurna i uredna svijeta. Slijedeći i najmanji trag na koji naiđe, započinje odiseju koja će ga korak po korak voditi na iznenadujuća mjesta i dovesti katkada do zastrašujućih ljudi i opasnosti.

Kroz neizvjesnost i tjeskobu, gubitak i čežnju, Alex Graham uvučen je u međunarodne sukobe, kao i vječni sukob između dobra i zla. Doveden gotovo do ruba izdržljivosti neizrecivim trpljenjima kojima svjedoči ili ih doživljava, otkriva neočekivane izvore snage dok ustrajava u nadi ponovna pronalaska sina – i sama sebe.

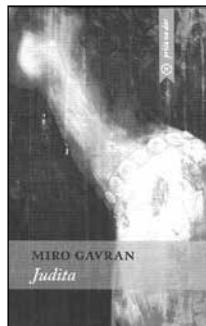
Najbolji roman Michaela O'Briena. Stvara likove poput Dickensa, istražuje ljudske odnose poput Jane Austin, posjeduje epski domet poput Tolstoja i Dostojevskoga. Vjerujem da ovaj roman zasluguje biti uvršten u listu najvećih svjetskih romana.

p. Joseph Fessio, SJ

Ivan Aralica

KARDINAL I DRUGE PRIPOVIJETKE

I ova je zbirka duljih pripovijesti (Kardinal, Slike...) stilski uređena u autorovo brižno nje-govoj maniri: lijepim jezikom, izbrušenim i gnomskim izrazom, upravo na način mudroga narodnog pripovjedača koji iz riznice i bunara prošlosti, ali i sadašnjosti, vadi one radnje, likove i događaje o kojima najčešće pripovijeda a koje se manje događaju pred našim očima. Temama, povijesnima i suvremenima, ovom se zbirkom autor uklapa u svoj provjereni pripovjedački model, nudeći nam dio svojega umijeća već isprobano i osvjeđeno, i u tematskom i u stilskom smislu. I ovom knjigom Aralica nastavlja svoju osnovnu nakanu: da bude tumačem hrvatskoga nacionalnog bića u prošlosti i sadašnjosti, posebice njegovih tradičijskih, kršćanskih i moralnih vrijednosti, a sve je to ostvareno izbrušenim stilom i čistim jezikom. U tome i jest Araličina veličina.

Miro Gavran:

JUDITA

Iako u svojem romanu Judita Miro Gavran pripovijeda priču poznatu iz Biblije i istoimenog epa Marka Marulića o udovici koja spašava svoj narod iz zatočeništva, ovaj je put to dirljiva ljubavna priča koja se odvija u vremenu punom surovosti i bespoštne borbe za vlast. Judita u Gavranovu romanu postaje punokrvni književni lik, žena puna emocija i potrebe za ljubavlju što ovu priču izdiže na razinu vrsnoga ljubavnog romana.

Od svojega pojavljivanja 2001. godine roman Judita ne prestaje izazivati čitateljski interes i pojavljuje se, evo, već u šestom izdanju. Roman je u međuvremenu preveden na jedanaest jezika i postao jednim od najprevođenijih djela nekog suvremenog hrvatskog autora u svijetu. Miro Gavran autor je knjige priča Mali neobični ljudi i sedam romana: Zaboravljeni sin, Kako smo lomili noge, Klara, Margita, Judita, Krstitelj te Poncije Pilat.

ŠTO KAŽU NAŠE NAJMLAĐE?

U nevolji se priatelj poznaje

Golubovi su ptice koje vjerojatno većina nas susreće svakodnevno putujući na posao, u školu, obavljajući poslove po gradu, itd. Prolazimo pokraj njih, i oni pokraj nas već godinama zanemarujući se obostrano. Toliko smo navikli na njihovu prisutnost pa nam svakako nisu strani, a vjerujemo kako ni mi njima nismo strana pojava. No što se događa onda kada im je potrebna naša pomoć?

Upravo takav jedan događaj urezao se i u naše živote! Jedne večeri sestre su se vraćale s klanjanja iz sv. Nikole, kad evo pred samim ulaznim vratima našeg samostana leži tužan, mali golub slomljena krila! Mučilo nas je pitanje: "Što sada s njime učiniti?" Pa ne možemo ga ostaviti takvog! Međutim, časna Miroslava hitro se prisjeti tko bi mogao riješiti golubovu veliku nemoć. Za takve probleme i dileme, najbolja je naša časna Damjana. Odlučno ona preuzeće brigu o malom golubu! Sve kao da je bilo predviđeno za tu situaciju: terasa na kojoj je bilo moguće staviti mu vodu i мало hrane, napraviti mu nastambu i skloniti ga od grabežljivaca poput okolnih mačaka! Časna Damjana mu je nastojala napraviti što bolju kartonsku nastambu, i golubu se to ubrzo jako svidjelo. Krilo ga je boljelo duže vrijeme, no časna Damjana je svojom maj-

činskom brigom nastojala da krilo što prije zacijeli kako bi golub mogao nastaviti letjeti kao prije. Da je to sve ustrajno radila, bilo je moguće samo uz potporu i suradnju naših sestara. Ubrzo je tajanstveni golub stekao prave priateljice i sestre koje su ga najviše branile od njegovih neprijatelja, točnije od mačaka!

Sati i dani su prolazili, pa i tjedni te je tajanstveni golub postao Gogo. Oporavak se bližio kraju, i Gogo je počeo stjecati svu potrebnu snagu koju je izgubio u tamnoj nezgodi koja ga je zadesila te kobne večeri. Svi smo mislili kako će on uskoro otići, no njegova zahvalnost i vjernost prešle su sve granice! Umjesto da nastavi svoj golubovski život izvan zidina i granica našeg samostana, on je napravio nešto sasvim suprotno. Časna Dajmana možda nije niti slutila koliku zahvalnost gaji prema njoj golub Gogo, no ubrzo je shvatila. Naravno, on je, ozdravljenia krila, nastavio letjeti Korčulom i družiti se s ostalom svojom ekipom, no svaki dan on ostavlja svoju družinu i vraća se na mjesto gdje se uvijek osjećao sigurnim i zaštićenim: kod časne Damjane!

I tako, ubrzo nam je svima Gogo od udarne vijesti postao svakodnevnička znajući da će u određeni sat doći časnoj Damjani i družiti se s njom. Često se u prolazu znamo naći i mi pa ga pozdravimo, a on, on nam uvijek odvrati uzdignute glave i uspravnog stava. Gogo ili Gogi i Koki kako ga još od milja znamo nazvati, postao je pravi priatelj naše zajednice i to sve zahvaljujući našoj časnoj Damjani koja se brinula za njega kada mu je bilo najteže te je pokazala koliko ljubavi nosi u sebi ne samo za ljude, već i za sve kojima je to potrebno. Svaka čast časna Damjana!

Vaš Novicijat

Povratak u Caleruegu

Samo je jedan put
Dovoljan da slijedim Krista,
da zadobijem Raj i
vidim boje šarenog nebeskog kista
što slika nacrt tog
lijepog španjolskog evanđelista.

Samo je jedan put dovoljan –
Slijedim stope oca mog,
vode me sve do rodnog kraja njegovog.

Caleruega – Kolijevko moja!
Nauči me oca da slijedim,
da poput njega, u bijelom i crnom,
Bogu život posvetim.

Caleruega – Mati moja!
Dala si mi oca
sveca moga Dominika.

s. Manes Puškarić OP

Kaktus

Bez ljepote, bez šarma,
Uvijek iste boje, ne
Baš ugodna mirisa.

Na dodir bolan,
Za oko ne baš privlačan.
Pun bodlji i tako još
Mnogo toga što nama
Ljudima nije po volji.

Ipak, on nosi jednu
Malu tajnu, rijetkim
Ljudima odanu.

Na bodljama i
Neugodnu mirisu
Izniknut će predivan cvijet,
Kao nagrada za trud
odabranih mu ljubitelja!

s. Manes Puškarić OP

SESTRE DOMINIKANKE U SKOPJU (1946. – 1954.)

Kada sam prije nekoliko godina u zagrebačkome samostanu upoznao s. Ladislavu Rakuljić, pričala mi je o godinama provedenim u Kanadi, iz koje se tada upravo vratila u Hrvatsku, ali i o ranijim godinama svoga redovničkog života koje je provela u Skopju. O toj filijali sam inače znao samo nešto malo iz knjige dr. Jure Krište o povijesti Kongregacije, gdje joj je posvećeno svega desetak redaka.¹ Kasnije sam, istražujući neke teme iz povijesti Kongregacije i životopise nekih sestara, naišao na nekoliko izvornih dokumenata koji se tiču skopske filijale, te – gotovo slučajno i usputno – na još pokoji detalj vezan uz neku od sestara koje su ondje djelovale. Premda oskudni arhivski izvori i još oskudnija literatura ne omogućavaju detaljniju rekonstrukciju povijesti skopske filijale, ipak je moguće barem donekle prikazati početke te filijale, život i rad sestara u Skopju, probleme s kojima su se suočavale i razloge zbog kojih su napustile Skopje. Pri tom mi se činilo važnim donijeti imena svih sestara koje su ondje boravile s naznačenim vremenom dolaska u Skopje i odlaska od tamo, te popis starješica skopske filijale.

Povijest skopske filijale

U dječjem domu na Savskoj cesti u Zagrebu, gdje su djelovale sestre dominikanke, radila je i dr. Ljuba Ciliga rođena Volčeva. Kao Makedonka, ona je 1945. otišla u Skopje, a na odlasku je pitala s. Felicitas Vukmanić bi li došla raditi u Skopje. Načelni odgovor s. Felicitas bio je pozitivan, pa je dr. Volčeva u ljeto 1946. pisala s. Felicitas u Korčulu da dođe u Skopje zajedno sa s. Arhanđelom Mateljan. No časna majka Česlava Andreis nipošto nije željela poslati tamo njih dvije same, pa je s. Felicitas pitala dr. Volčevu o mogućnosti da u Skopje dođu bar tri sestre.²

Ubrzo je stigao potvrđan odgovor, pa se časna majka Česlava Andreis 28. rujna 1946. obratila skopsko-prizrenskome biskupu Smiljanu Čekadi obavijestivši ga da je dr. Volčeva zamolila da tri dominikanke dođu u Skopje i preuzmu тамо Dom za njegu dojenčadi i mlijecnu kuhinju te dodala: "Sve tri bi bile državni činovnici, a produčavale bi nekoliko drugarica njegu dojenčadi i kuhanje mlijeka za istu. Obećaje sestrama slobodu u vršenju njihovih vjerskih dužnosti." Na koncu pisma objasnila je biskupu kako joj nisu poznate prilike u Skopju pa ga moli neka se on raspita o prilikama i javi joj bi li "uopće bilo zgodno da tamo daleko u nepoznato, baš u ovom času, dođu tri sestre."³

Biskup Čekada ubrzo je časnoj majci odgovorio da se raspitao o svemu, posebno o uvjetima u kojima bi sestre radile, te joj je preporučio da pošalje sestre u Skopje.⁴ Stvari su se očito ubrzano razvijale pa je Vrhovno vijeće 15. listopada 1946. donijelo odluku o slanju triju sestara u Skopje.⁵ Sukladno tome, časna majka Česlava Andreis i s. Dominika Berković već 28. listopada otpratile su prve tri dominikanke u Skopje. Bile su to sestre Felicitas Vukmanić, Leonarda Ivković i Arhanđela Mateljan, kojoj je povjerenja služba prve starješice. S radom su započele 1. studenoga, a ubrzo nakon toga pridružila im se i s. Anselma Vodanović.⁶ Ona je poslana u Skopje za kuharicu, kako se sestre ne bi morale više hraniti u bolničkoj menzi.⁷ Stanovale su u dječjoj klinici, gdje su na raspolaganju imale jednu sobu s četiri kreveta, a peti se morao rasklapati zbog nedostatka prostora. Osobne stvari držale su pod krevetima, a soba im je ujedno služila kao kuhinja i kao prostor za zajedničku molitvu. Dakle, sav njihov život, osim posla, odvijao se u toj sobi. S. Arhanđela i s. Le-

onarda radile su s djecom u dobi od rođenja do šesnaeste godine i vodile Mliječnu kuhinju, a s. Felicitas vodila je administraciju Zdravne službe u Odsjeku za zaštitu majke i djeteta, koji je od 1947. djelovao u sklopu novoutemeljenoga Medicinskoga fakulteta, te je također predavala vjerouauk u katedralnoj crkvi, koja je ujedno bila župna crkva i jedina katolička crkva u gradu. Makedonci su ispočetka bili sumnjičavi prema dominikankama, te su ih u neznanju zvali "ruskim sestrama". Ubrzo su ih zavoljeli te su s poštovanjem i zahvalnošću gledali na njihov rad. No bolničko osoblje imalo je ispočetka drugačiji stav, posebno prema s. Felicitas, jer im je bila nadređena. Komunistički kadar teško se mirio s činjenicom da im je nadređena jedna časna sestra.⁸

Prisjećajući se službe u skopskoj bolnici, s. Felicitas priopovijedala je kako je doživjela razne provokacije, ali i pozive na razgovore, pri čemu su je komunisti ispitivali o svećenicima i o biskupu Smiljanu Čekadi. Od takvih se razgovora uvijek ogradijalna te se nipošto nije htjela upuštati u komentiranje biskupovih riječi. Unatoč provokacijama, uvijek je nastojala reagirati mirno i dostoјanstveno, ali ipak nije dopuštala da se vrijeda njezine vjerske osjećaje. Dokazuje to jedna zgoda koju je sama opisala: "Voditeljica odjela je bila neka 'drugarica' Milena. Ona je bila i moj šef. Jednog dana sam trebala doći k njoj da mi nešto potpiše. Poslala je svoju sekretaricu s porukom da mogu doći k njoj, ali samo pod uvjetom da prije skinem križ. (Mi smo onda još nosile križ oko vrata.) Odgovorila sam da je ona znala da ja nosim križ i prije nego sam došla ovdje raditi. Ako njoj križ smeta, ja ne moram doći k njoj. Ali križ neću skidati. Poslala sam papire po sekretarici. Ova mi ih domalo vraća, potpisane, i kaže sasvim zbumjena: 'Znate li da Vas to može koštati?' – Da, – rekla sam, – najviše što me može koštati jest da me otpuste. Ja nisam došla sama nego su me zvali da dođem. – Nakon dva – tri dana došla je 'drugarica' u moj ured i rekla mi: 'Ja sam tražila da skinete križ, ali da ste to učinili ja bih Vas prezrela. Značilo bi da Vama vaš križ ništa ne znači.'"⁹

Biskup Smiljan Čekada

Unatoč poteškoćama, u sestarskoj zajednici vladalo je dobro raspoloženje, te su sestre bile sretne, kako svjedoči jedna od njih, s. Ladislava Rakuljić, koja je u Skopje stigla 1950. Ona je ostavila i sažet opis sestarske svakodnevice: "Svako jutro se ustaju u 4 sata, svrše zajedničke molitve, polaze u crkvu na sv. misu udaljenu oko jedan sat: polazak i povratak. Rad sestara počinje u 7.30 ujutro do 3.30 sati, u jednoj smjeni, a popodne od 3.30 do 7.00 uvečer i dalje prema potrebi. Dežurstvo se izmjenjivalo svaki treći dan u razmaku od 24 sata, ali je sve bilo planirano sa civilnim osobljem, kako se to radiло по болничама."¹⁰

Kako je o skopskoj filijali sačuvano jako malo izvora, nije moguće opširnije rekonstruirati njezinu povijest. Stoga su rijetki sačuvani izvori osobito vrijedni. Među njima je jedini sačuvani starješinski izvještaj iz skopske filijale, kojega je krajem srpnja 1947. Vrhovnome zboru Kongregacije uputila s. Arhandžela Mateljan. Ona kaže da je skopska filijala "već po svojem radu usmjerena na tjelesna djela milosrđa kod njege bolesnika i prehrane siročadi", te dodaje da se sestre uzdržavaju mjesecnim plaćama, od kojih si priskrbljuju sve što im je potrebno, a što im preostane šalju Vrhovnoj upravi Kongrega-

cije.¹¹ Ipak, iz uredno vođenih bilješki o prihodima i rashodima skopske filijale, vidi se da su plaće sestrama nerijetko kasnile, a osim toga su im vlasti znale uskratiti dio ili cijelu plaću u korist državnoga fonda. Prilikom preuzimanja službe dogovoren je da će plaća s. Felicitas Vukmanić iznositi 2600 dinara, a plaće sestara Arhanđele Mateljan i Leonarde Ivković po 2500 dinara. No potonje dvije sestre već za studeni 1946. nisu primile svoje plaće, a s. Felicitas je "dobila kao nadničarka 2300 din." Idućega je mjeseca s. Felicitas primila samo pola plaće, a sestre Leonarda i Arhanđela zajedno su primile nešto manje od 2000 dinara.¹² Unatoč činjenici da su im često uskraćivali plaće ili su ih isplaćivali umanjene, časna majka Česlava Andreis 27. kolovoza 1953. izvještava Vrhovni zbor Kongregacije da pet sestara iz skopske filijale godišnje šalju 10 do 12 tisuća dinara obola.¹³

Jedan od rijetkih izvora o skopskoj filijali jest izvještaj biskupa Smiljana Čekade o kanonskom pohodu što ga je obavio 17. studenoga 1952. U svom izvještaju časnoj majci Česlavi Andreis biskup kaže: "Prilikom ispitivanja (pojedinih sestara, op. aut.) mogao sam ustanoviti, da se u redovničku zajednicu nisu uvukli nika-

kvi krupniji nedostaci. Sestre redovito obavljaju svoje pobožne vježbe: svaki dan meditiraju i svaki dan prisustvuju sv. Misi, redovito se isповijedaju i često pristupaju k sv. pričesti, vrše duhovno čitanje i t.d."¹⁴ U nastavku biskup kaže kako "u zajednici vlada međusobna sloga i ljubav", ali primjećuje da su sve sestre mlađe zbog čega nedostaje sestara "koje bi po svojoj dobi i svojim redovničkim vrlinama uživale neprijeproran auktoritet kod drugih." Biskup je smatrao da to "ne pogoduje redovničkoj disciplini", te je u zaključku kazao: "Dojam, što sam ga ja dobio prilikom vizitacije i drugih susreta s Vašim sestrama u Skoplju, dao bi se ovako sažeti: Vanjska je disciplina na visini; sestre savjesno vrše svoju dužnost i uživaju lijep ugled u zdravstvenim institucijama, u kojima su zaposlene; njihovu vladanju u javnosti nema se što privoriti. Unutarnja disciplina je nešto slabija. Pobožnost je sestara iskrena i može se reći, da zadovoljava. Kontakt sa sestrama drugih redovničkih zajednica korektan: sestre dominikanke vole i poštuju i sve ostale redovničke zajednice, koje rade u Skoplju, te se s njima lijepo slažu. Ako se stanbeno pitanje povoljno riješi, bilo bi dobro, kada bi se broj Vaših sestara još uvećao i kada bi se među mladim sestrama našla i jedna starija. Eto, časna Majko, moga izvještaja. Sve u svemu: možete biti zadovoljni. Nedostaci, koji se susreću i u Vašoj redovničkoj zajednici, pripadaju ljudskom elementu u Crkvi te mogu korisno poslužiti kao sredstvo, da uvijek ostanemo ponizni i sve, što je dobro u nama, pripisujemo Bogu."¹⁵

Razlozi za napuštanje Skopja

Premda je biskup Čekada, kako smo vidjeli, početkom 1953. spominjao rješavanje stambenoga pitanja za sestre i mogućnost da se njihov broj u Skoplju nakon toga poveća, sestrinska djelatnost u tom gradu ipak nije još dugo trajala. Naime, nakon nepunih osam godina, 8. ožujka 1954. sestre su napustile Skopje, jer nisu htjele pristati na "preuniformiranje", kako je to zgodno rekla s. Marija Josipa Vidaković.¹⁶ Naime, bolnička uprava zahtijevala je da sestre

SKOPJE 1949.: S. Arhanđela Mateljan s djevojčicom u bolnici

Sestre s civilnim osobljem u Skopju

na posao dolaze u civilnome odijelu, a ne u redovničkome habitu,¹⁷ sa čime se nije slagala Vrhovna uprava Kongregacije, a ni same sestre koje su se tada nalazile u Skopju nisu bile voljne pristati na to, pa su dale otkaz.¹⁸ Uprava je odmah prihvatile otkaze sestara Dinkе Franičević i Ladislave Rakuljić, koje su 5. siječnja 1954. napustile Skopje,¹⁹ dok su sestre Leonarda Ivković, Mirjana Domančić i Arhandela Mateljan "zbog potreba službe zadržane do dalnjeg". Potonje tri sestre ponovno su dale otkaz na službi, koji je prvo prihvaćen s. Mirjani Domančić, ali je ona, kako se čini, ostala i nakon toga u Skopju kao starješica i vjerojatno čekala da se prihvati otkaz preostalih dviju sestara. To se dogodilo početkom ožujka 1954., pa su sve tri zajedno već 8. ožujka napustile Skopje.²⁰

Dominikanke su teška srca ostavile Skopje, dok su za njima žalile kolegice i kolege iz bolnice i građani Skopja, među kojima je većina bila pravoslavne i muslimanske vjeroispovijesti, a tek manjimu sačinjavali su katolici. No sestre za svog boravka u Skopju nisu gledale na vjeru ni na narodnost nego su pomagale svima, i to ne samo u okvirima službe u bolnici, nego i izvan nje kao dobročiniteljice siromaha. Obilazile su bolesnike i siromahe u njihovim kućama, koje su često bile ispod granice dostoјna života, posebno u romskim naseljima. Ne čudi stoga da je skopski puk volio dominikanke i žalio zbog njihova odlaska.²¹

Završavajući svoje uspomene na službu u Skopju, s. Ladislava Rakuljić sa zahvalnošću spominje duhovnu podršku klera Skopsko-prizrenske biskupije, posebno biskupa Smiljana Čekade, te svećenika Alojza Turka i Branka Dorčića.²²

Sestre koje su bile na službi u Skopju

Kako je već spomenuto, prve tri sestre koje su 28. listopada 1946. oputovale u Skopje bile su Arhandela Mateljan, Felicitas Vukmanić i Leonarda Ivković. Njima se početkom 1947. kao kuvarica pridružila s. Anselma Vodanović, koja je ostala u Skopju do 1948.²³ Među bilješkama o prihodima i rashodima nalazi se podatak o plaćanju putnih troškova s. Mariji Celini Bačić za put do Zagreba krajem svibnja 1947. Iz toga se vidi da je ta sestra u prvoj polovici 1947. izvjesno vrijeme boravila u Skopju.²⁴ Tamo je vjerojatno bila poslana kao zamjena za s. Felicitas Vukmanić, koja se sredinom svibnja 1947. nalazila u Korčuli zbog polaganja doživotnih zavjeta. Od 8. siječnja 1949. u Skopju je djelovala s. Dinka Franičević,²⁵ od 1950. s. Ladislava Rakuljić, te od lipnja 1952. s. Ljiljana Klarić.²⁶

Odlučivši 1953. poslati deset sestara u Kanadu, Vrhovna uprava Kongregacije odredila je da tamo pođu s. Felicitas Vukmanić i s. Ljiljana Klarić, koje su stoga pozvane iz Skopja u Hrvatsku, gdje će se pripremiti za odlazak preko oceana. S. Felicitas sama je pri povijedala da je Skopje napustila 15. svibnja 1953.,²⁷ pa je za pretpostaviti da je tada s njom otišla i s. Ljiljana Klarić, premda neki izvori navode da je ostala u Skopju do 1. lipnja 1953.²⁸ Umjesto njih u Skopje su poslane s. Paulina Pitarević za kuvaricu i s. Mirjana Domančić za bolničarku.²⁹ Naužlost, nigdje nisam uspio pronaći podatak do kada se s. Paulina Pitarević zadržala u Skopju, no od tamo je svakako otišla prije kraja 1953., jer ju se početkom 1954. ne spominje među sestrama u Skopju.³⁰

Kako je već spomenuto, kada su se dominikanke na samom početku 1954. odlučile povući iz Skopja, tamo se nalazilo slijedećih pet sestara: Dinka Franičević, Ladislava Rakuljić, Mirjana

Sestre u Skopju 1953. (s lijeva nadesno): s. Paulina Pitarević, s. Mirjana Domančić, s. Arhanđela Mateljan i s. Leonarda Ivković

Domančić, Arhanđela Mateljan i Leonarda Ivković. Pošto im je otkaz odmah bio prihvaćen, sestre Dinka Franičević i Ladislava Rakuljić napustile su Skopje 5. siječnja 1954., a preostale tri sestre ponovno su dale otkaz i pričekale pozitivno rješenje, koje je stiglo početkom ožujka 1954. Nakon toga su 8. ožujka 1954. i posljednje tri dominikanke napustile Skopje. Bile su to sestre Mirjana Domančić, Arhanđela Mateljan i Leonarda Ivković.³¹ Zanimljivo je da su potonje dvije, s. Arhanđela i s. Leonarda, jedine od svih sestara djelovale u Skopju kroz čitavo vrijeme

S. Arhanđela Mateljan
prva starješica u Skopju

od otvaranja filijale do njezina ukidanja. Većina sestara koje su djelovale u Skopju preselila se u vječnost, a na životu su samo s. Dinka Franičević i s. Ladislava Rakuljić.

Starješice skopske filijale

Kroz nepunih osam godina njezina postojanja, na čelu sestrinske filijale izmijenile su se ukupno četiri starješice. Prva je tu službu vršila s. Arhanđela Mateljan, koja je ujedno najduže upravljala filijalom. Bila je starješica od dolaska sestara u Skopje do 5. travnja 1950., kada je novom starješicom imenovana s. Dinka Franičević.³² Nakon što se ona zahvalila na službi, novom je starješicom 20. ožujka 1952. imenovana s. Felicitas Vukmanić.³³ No nakon samo godinu dana ona se morala vratiti u Hrvatsku zbog priprema za odlazak u Kanadu, pa je novom starješicom imenovana s. Mirjana Domančić, koja je tu službu vršila do zatvaranja skopske filijale 8. ožujka 1954.³⁴ Na temelju iznesenoga u cjelosti se može utvrditi kronološki slijed starješica skopske filijale, koji izgleda ovako:

S. Arhanđela Mateljan 1946. – 1950.

S. Dinka Franičević 1950. – 1952.

S. Felicitas Vukmanić 1952. – 1953.

S. Mirjana Domančić 1953. – 1954.

Ivan Armanda

Bilješke

1 Usp. Jure KRIŠTO: *Stoljeće služenja Bogu, Redu i narodu*. Zagreb – Korčula 2005., str. 171.

2 Usp.: Arhiv Kongregacije Svetih anđela čuvara u Korčuli (dalje: AKSAČ), Spisi Vrhovne uprave (dalje: SVU), bez br./1955., *Kratki prikaz o radu sestara u Skopju*. Rukopis od jedne stranice; S. Felicitas Vukmanić. Sa s. Felicitas razgovarala s. Slavka Sente, u: *Ave Maria*, XVI (1997) 3, str. 45 – 46.

3 SVU, br. 10/1946., S. Česlava Andreis msgr. Smiljanu Čekadi, Zagreb, 28. IX. 1946.

4 Usp. SVU, br. 10/1946., Msgr. Smiljan Čekada s. Česlavi Andreis, Skopje, bez datuma 1946.

- 5 Usp. AKSAČ, *Zapisnici sjednica Vrhovnoga vijeća* (dalje: ZSVV), dne 15. X. 1946.
- 6 Usp. AKSAČ, *Kronika Kongregacije Svetih anđela čuvara: 1943. – 1965.* (dalje: KKSAČ 2), dne 28. X. 1946.
- 7 Usp.: AKSAČ, Dokinute filijale i kuće, Fascikl *Skopje*, [Knjiga prihoda i rashoda od studenoga 1946. do srpnja 1947.]; KKSAČ 2, dne 28. X. 1946.; SVU, bez br./1955., *Kratki prikaz o radu sestara u Skopju*.
- 8 Usp.: Arhiv samostana bl. Hozane Kotorke u Zagrebu, Dokumentacija o živim sestrama, Dosje *S. Ladislava Rakuljić*, Ladislava RAKULJIĆ: *Rad sestara dominikanka Sv. A. Č. u Makedoniji*. Rukopisna sjećanja na dvije stranice; *S. Felicitas Vukmanić*, str. 46.
- 9 *S. Felicitas Vukmanić*, str. 46.
- 10 L. RAKULJIĆ: *Rad sestara dominikanka Sv. A. Č. u Makedoniji*.
- 11 Usp. AKSAČ, Dokinute filijale i kuće, Fascikl *Skopje*, S. Arhandela Mateljan Vrhovnome vijeću za Vrhovni zbor Kongregacije, Skopje, 31. VII. 1947.
- 12 Usp. AKSAČ, Dokinute filijale i kuće, Fascikl *Skopje*, [Knjiga prihoda i rashoda od studenoga 1946. do srpnja 1947.].
- 143 Usp. AKSAČ, Fascikl Vrhovni zborovi Kongregacije, Vrhovni zbor iz 1953., Česlava ANDREIS: *Izvještaj Vrhovne Nastojnice S. Česlave Andreis o radu, zdravlju i napretku sestara u Kongregaciji sv. Anđela Čuvara u Jugoslaviji*. Korčula, 27. VIII. 1953.
- 14 SVU, br. 12/1953., Msgr. Smiljan Čekada s. Česlavi Andreis, Skopje, 7. III. 1953.
- 15 Isto.
- 16 Marija Josipa VIDAKOVIĆ: *Stablo Kongregacije*. Po-seban prilog uz glasilo *Ave Maria*, IX (1980) 2-3, str. XI. Autorica tu netočno navodi da su sestre napustile Skopje 1953.
- 17 AKSAČ, SVU, bez br./1955., *Kratki prikaz o radu sestara u Skopju*.
- 18 Usp.: L. RAKULJIĆ: *Rad sestara dominikanka Sv. A. Č. u Makedoniji*; *S. Felicitas Vukmanić*, str. 46.
- 19 Za s. Dinku Franičević taj je datum zajamčen u njezinu osobniku u AKSAČ (Dokumentacija o živim sestrama, Dosje *S. Dinka Franičević*, Osobnik), dok za s. Ladislavu Rakuljić u osobniku nije upisan točan datum, ali kako kroničarka Kongregacije navodi da je njima dvjema prvima zajedno prihvaćen otkaz, onda je logično pretpostaviti i da su zajedno napustile Skopje. (Usp. KKSAČ 2, dne 8. III. 1954.)
- 20 KKSAČ 2, dne 8. III. 1954.
- 21 Usp.: L. RAKULJIĆ: *Rad sestara dominikanka Sv. A. Č. u Makedoniji*; *S. Felicitas Vukmanić*, str. 46.
- 22 Usp. L. RAKULJIĆ: *Rad sestara dominikanka Sv. A. Č. u Makedoniji*.
- 23 Usp. AKSAČ, Dokumentacija o preminulim sestrama, Dosje *S. Anselma Vodanović*, Osobnik.
- 24 Usp. AKSAČ, Dokinute filijale i kuće, Fascikl *Skopje*, [Knjiga prihoda i rashoda od studenoga 1946. do srpnja 1947.]. I u njezinu osobniku u AKSAČ stoji da je bila na službi u Skopju, ali se ne precizira kada. (Usp. AKSAČ, Dokumentacija o preminulim sestrama, Dosje *S. Marija Celina Bačić*, Osobnik.)
- 25 Usp. AKSAČ, Dokumentacija o živim sestrama, Dosje *S. Dinka Franičević*, Osobnik.
- 26 Usp. Arhiv samostana bl. Hozane Kotorke u Zagrebu, Dokumentacija o preminulim sestrama, kutija 10, svezak 6, *Curriculum vitae*, Sherbrooke, 22. IV. 1997. S. Ljiljana Klarić posljednja je od dominikanki djelovala u trogirskome Zakloništu siromaha sv. Lazara, odakle je povučena 1. VI. 1952. Nedvojbeno je odmah nakon toga poslana u Skopje. (Usp. SVU, br. 19/1952., Vrhovna uprava Kongregacije Biskupske ordinarijatu u Splitu, Korčula, 13. VI. 1952.)
- 27 Usp. *S. Felicitas Vukmanić*, str. 46.
- 28 AKSAČ, [Zbirka osobnika sestara dominikanki], osobnik s. Ljiljane Klarić. Budući da se u navedenom izvoru navodi da je s. Ljiljana 1. lipnja napustila Skopje i od istoga dana boravila u Zagrebu, onda je očito da je 1. lipnja dan dolaska u Zagreb, dok je Skopje napustila ranije, tj. vjerojatno 15. svibnja kako smo i naveli.
- 29 Usp. SVU, bez br./1955., *Kratki prikaz o radu sestara u Skopju*.
- 30 Usp. KKSAČ 2, dne 8. III. 1954.
- 31 Usp. KKSAČ 2, dne 8. III. 1954.
- 32 Usp. ZSVV, 5. IV. 1950.
- 33 Usp. ZSVV, 20. III. 1952.
- 34 Usp. ZSVV, 4. III. 1953.

NAŠI POKOJNICI

NEDILJKA VUCO rođ. Delonga

22. veljače 1941. - 17. prosinca 2014.

- mama s. Jakice -

U srijedu 17. prosinca 2014. zauvijek je zaklopila svoje zemaljske oči Nediljka Vuco, rođ. Delonga, majka naše s. Jakice Vuco.

Sprovodne obrede i misu zadušnicu vodio je domaći župnik, Don Stipe Ljubas, dekan cetsinskog dekanata. Već na početku obreda, uvođeći nazočne u euharistijsko slavlje, don Stipe je istaknuo kako je cijeli Nediljkim život bio radost u služenju Gospodinu i ljudima.

„Čvrsta vjernica – Mulieris forte - jaka u vjeri i jaka u svojim dužnostima, kao žena i majka, kao sestra i baka. To je primjer, braćo i sestre, svima nama, koji živimo u ovim modernim vremenima, da učimo od ovih naših pravih vjernika i vjernica. Možemo mi pisati o vjeri doktorate, a u duši biti bezvjerci. Ovo je škola života. I zato, kad se oprštamo od ovih naših čvrstih u vjeri, onda molimo i za one koji ostaju iza njih i za nas, da i mi obnovimo svoju vjeru. Ovo je godina posvećenog života, da mi kao svećenici, redovnici i redovnice obnovimo svoj

zanos. Ovo je učilište i za nas. Slabi smo. I ona se ispovijedala, sakramente je redovito primala, vjerujući u ono što je Isus ostavio. Zato se i mi skrušimo i pokajmo za svoje grijeha i obnovimo svoju vjeru.“

Biskupova sućut

Za vrijeme svete mise pročitao je sućut šibenskog biskupa Ante Ivase, njegov tajnik don Roko Glasnović.

Poštovana s. Jakice.

Čudna je ta vijest: „s. Jakici umrla je majka“. Čudna jer je to najtužnija od svih vijesti koju čovjek na zemlji može čuti, a još teže doživjeti. Ali još čudnija zato jer ta vijest i taj doživljaj izaziva čudno pitanje: može li majka ikad umrijeti?

Kao ni jednom biću na svijetu koja umiru, ostavljaju nas, nisu više s nama, pa ih brzo prekrije zaborav, u majci imamo čudan osjećaj da nas ona ni u smrti ne ostavlja, da nas ona i

u smrti nosi sa sobom. Nikada i nigdje nisam tako snažno doživio istinitost riječi našega Gospodina: „Tko vjeruje u mene, ako i umre, živjet će“. U tom novom životu smo i dalje s majkom i ona s nama, kao što smo bili u ovom, sada još mnogo više i mnogo dublje. To je snažan i živi osjećaj koga još nosim u srcu nakon smrti moje majke. Ona me sada još više voli i za mene još više moli. Ona mi je sada još više majka.

Poštovana s. Jakice, želim s vama podijeliti vaš doživljaj majčina preminuća. Primite stoga moju sućut u vašoj tuzi i utjehu u vašoj vjeri.

Svima vama tugujućima i vjerujućima ovim šaljem izraz moga suosjećanja i moje molitve.

Počivala u miru Božjem!

Vaš biskup, Ante

Propovijed župnika, Don Stipe Ljubasa

U poruci Evanđelja koje smo upravo čuli, Isus jasno govori i potvrđuje da je u poslanju kršćanina važna ljubav, samo ljubav. Osobe koje se posvete služenju u ljubavi Bog naziva svojim prijateljima. Oni će rijetko doživjeti priznanje ovoga svijeta. Samo Gospodin zna kako će ih blagosloviti vječnom nagradom koju zasluzuju.

Braće i sestre, koliko god našim smrtnim očima izgledalo da nakon smrti osobe tek zemlju predajemo zemljji, a prah prašini, u svojim srcem osjećamo da nismo rođeni za propadljivost, ni za tamu groba. *Duše su pravednika u ruci Božjoj i njih se ne dotiče muka nikakva. Očima se bezbožničkim čini da oni umiru i njihov*

odlazak s ovoga svijeta kao nesreća, to što nas napuštaju, kao propast, ali oni su u miru. Koji se u nj ufuju spoznat će istinu i koji su vjerni, bit će u ljubavi s njim, jer izabranici njegovi stječu milost i milosrđe.

Isus je pobijedio smrt, i svojim uskrsnućem prosvijetlio naše gledanje preko ograničenih obzora tjelesnosti i ove vremenske prolaznosti. U tom prosvjetljenju i pjesnik Tin Ujević je uskliknuo: *Za let si dušo stvorena. Za zemlju nije, za pokoj nije cvijet što nema korijena.*

Tko je živio s našom dragom pokojnom Nedom, i tko god ju je poznavao, cijenio je njezinu radišnost, jednostavnost, brižnost, hrabrost i potpunu predanost radu i obitelji. S velikim povjerenjem u Boga svakodnevno se požrtvovno posvećivala svome poslu. On je bio izvor njezine snage. Poput svake naše majke, brižljivo je skrbila za svoju obitelj, poglavito za djecu, poklanjajući iz dana u dan potrebitu pažnju svakome pojedinome od njih, jednako u danima njihovih radosti i njihovih uspjeha, kao i u besanim noćima patnje i bolesti, na blagdane i u obične dane. Možemo li zamisliti koliko snage mora imati jedna majka da bi se

hrabro nosila sa svakodnevnim izazovima obitelji, muža, djece, starosti i bolesti. O ovoj velikodušnosti naših majki, koje za sebe ne traže ništa, a čitave se beskrajnom ljubavlju daruju za bližnjega, malo se misli i govori. Njihovo samozatajno služenje samo Bog vidi i nagrađuje. Tisuće malih stvari učini majka svakoga dana, kako bi drugi bili sretni, i to neprimjetno, da ih nismo niti zamolili, a često niti primijetili ili zahvalili. Ovo je trenutak u koji stupamo sve posjete neostvarene, sve razgovore propuštene i sve hvale neizgovorene. Tebi majko, nikada ne možemo dovoljno uzvratiti za darovanu ljubav. Zato ti klićemo s onom pjesmom Augusta Šenoe: *O ti dušo moje duše, ti srce srca mog, kuda došla, kamo pošla pratio te dobri Bog.*

Braćo i sestre, svi ćemo jednoga dana shvatiti koliko je važno izgrađivati život na čvrstim temeljima, na vrijednostima koje ne prolaze nego ostaju za čitav život, pa i nakon smrti. Božja riječ sve nas poučava da samo jedno živi i nakon našeg umiranja, a to je darivanje samog sebe i solidarnost s drugima, to je život u ljubavi koji nam je Krist pokazao: suošjećanje, oprštanje i žrtva da bi drugi bili sretni. Vjerujemo da svi koji život grade na vrijednostima ljubavi, da će uskrsnuti kao i Krist. Jer ovo raspadljivo treba da se obuče u neraspadljivost i ovo smrtno da se obuće u besmrtnost.

Pokojna naša sestra Neda pokazivala je dobrotu i milosrđe ne samo prema ukućanima nego i prema drugima za koje bi znala da su u nevolji. Takva svjedočanstva milosrdne ljubavi naših majki, blagoslov su svakom narodu. Maj-

ke su uzori solidarnosti i dobrotvornosti. Majke su primjeri brige za stare, siromašne i bolesne, one su naše učiteljice vjere, nade i ljubavi. Sva dobra djela, koja su mnogi osjetili kroz život i kroz poznanstvo s našom dragom Nedom, kao i u životu drugih naših majki i dobrih ljudi, mogu nam izgledati kao nešto prirodno i obično. No, djela milosrdne ljubavi nemaju samo običnu, ljudsku vrijednost. Sva su dobra djela istinski znakovi vjere koji čovjeka povezuju s Bogom i po kojima služimo njemu samome. Neka ovaj sprovod i oproštaj bude iskreni ispit naše savjesti i naše vjere, našega robovanja zemlji i našega okretanja Bogu i vječnoj domovini u nebu. Od naše drage pokojnice oprštamo se s ljubavlju u onoj vjeri koja je njoj davala snage na životnom putu i u teškoj bolesti, godine i godine - i onoj nadi s kojom je očima duše gledala na prijelaz iz ovoga svijeta k Bogu. Bez tebe Isuse rađamo se samo da bismo umrli, a s tobom, Gospodine, umiremo samo da bismo se preporodili za vječni život.

Ispraćamo je s molitvom: *Pokoj vječni daruj joj Gospodine.*

Na kraju

Kao župnik, u svoje osobno ime, kao i u ime časnih sestara koje djeluju u ovoj župskoj zajednici, i u ime svećenika šibenske biskupije, izražavamo iskrenu sućut suprugu Ivanu, kćerima: s. Jakici, Raheli Alfirević i Vjeri Odrljin s obiteljima, sinovima Anti i Petru s obitelji, braći Andriji i Luji s obiteljima, sestrama Mariji i Perici s obiteljima, te ostaloj tugujućoj rodbini i

prijateljima. Prigodom sprovoda dali ste 40 svetih misa za pokoj njezine duše i petsto kuna za potrebe crkve. Od srca zahvalujemo.

U ime obitelji zahvaljujem svima vama koji ste došli ispratiti našu pokojnu sestru Nedu, pogotovo vi koji ste vjeroučiteljice i vjeroučitelji iz šibenske biskupije i iz drugih mesta. Dakle, to je znak našeg zajedništva, naše zahvalnosti i kršćanske uljudbe. Ovdje ćemo sada obaviti obrede, a onda će tijelo naše pokojne sestre Nede biti prevezeno na Vojnić (udaljen oko 5 km), gdje će biti pokopano na mjesnome groblju.

Moja mama

Moja mama, Nediljka Vuco, a svi su je znali i zvali *Pupa*, rodila se 22. veljače 1941. godine u obitelji Bože i Jake Delonga. Rodila se kao jedanaesto od dvanaestoro djece. U veselju, gužvi i siromaštvu velike obitelji bilo je različitih događaja koji su nekada vezali, a nekada razdvajali pojedine članove obitelji. Božo je bio poznati i vrijedni postolar kojemu posao nije bio samo radost, nego i izvor materijalnih sredstava kojima je prehranjivao svoju veliku obitelj. Odrastala je Neda/Pupa u obitelji uz drugu braću i sestre, no kako su većina bili stariji, tako je svako malo proživiljavala odlaženje jednog po jednog brata i sestre. Ona je ostala uz roditelje do kraja. Majku je rano izgubila, baka Jaka je naglo umrla od srca, i ostali su sami did Bože i Neda.

Uvijek se rado sjetimo dida. Svaka naša zajednička obiteljska priča bila je pokrijepljena nekom zgodom u kojoj je dida bio glavni lik. Bio je mami veliki oslonac i učitelj. Kada je umro, mama je bila pomalo izgubljena i trebalo joj je vremena da se navikne na prazninu koja je ostala iza njega; jednakako kao i nama sada za njom!!!

Nediljka je završila osnovnu školu, a kasnije je pohađala i medicinski tečaj zajedno sa svojim prijateljicama, Jakom i Nedom koje su kasnije postale redovnice. I sama je htjela poći u samostan stopama svojih starijih sestara Ljubice (s. Geme, milosrdnice), Dome (s. Leticije, dominikanke), i prijateljica, ali rekla joj je s. Gema da ostane kod kuće...

Zaposlila se u Cetinki 1965. i u njoj je dočekala mirovinu za vrijeme Domovinskog rata kada je veći dio tvornice prestao raditi. Upoznala je Ivana Vucu za koga se udala 1968. i s kojim je proživjela puno lijepih, ali i teških trenutaka. Rodila je petero djece, uvijek je bila ponosna na svakog posebno i radosna što ju nijedno dijete nije nikada uvrijedilo ili napravilo nešto zbog čega bi patila. Svatko od nas petero imao je svoje manje i više svjetle trenutke u životu, ali mama nam je uvijek bila potpora, oslonac, mjerilo i snaga. Odgojila nas je u vjeri i ljubavi. Brinula o svakom od nas na najbolji način, molila i vapila Bogu za svakoga, osobito kada je kome bilo teško. Često je znala reći da se boji da nam se što loše ne dogodi. U vremenu kada je saznala za svoju tešku dijagnozu, i kći Vjera je već bila pod terapijama i kontrolama što joj je bilo posebno bolno i mučno, ali znala je ona kako sve posložiti i kome se obratiti tko može pomoći...

Jednom zgodom sam joj donijela sličicu bl. Ozane Kotorske i rekla da moli za ozdravljenje, na što mi je odgovorila: „O moj sinko, to treba moliti za mlađe, neka ona pomogne drugima, za to ću se moliti, meni neka Bog da snage i strpljenja!“ Dogovarala se sa ujnom Slobodankom i Marinom o tjednim molitvama i potrebama, mislila je uvijek na one koji su potrebniji i slabiji. Kada joj je jedna gospođa rekla da joj kći nema djece i da ih neće moći imati, ona je ustrajno molila na tu nakanu i djevojčica se rodila na isti datum kad i mama...

Tko bi nabrojao njene vrline, tko bi pobrojao njena dobra djela i njene molitve! Tko bi ra-

dio koliko je ona mogla, tko strpljivo trpio sve boli koje su je dopale!

Neka ti, mama, sve bude blagoslovljeno i sveto! Hvala ti za svaki trenutak koji si nam darovala i za svaku sitnicu koju nismo znali vidjeti i zahvaliti na vrijeme. Hvala ti za ljubav kojom si nas grijala i okupljala. Hvala ti za svaku suzu koju si za nas i s nama pustila. Sada je Bog obrišao sve tvoje suze, odnio sve tvoje boli i blagoslovio svaki tvoj trud i muku. Sigurno si i gore uljepšala mjesto gdje boraviš, kao što je nama bilo lijepo dok si bila s nama. Živiš u našim molitvama, sjećanjima i srcima. Raduje nas nada da ćemo se sresti u dvorima Gospodara života i smrti i slaviti vječno slavlje u zajedništvu.

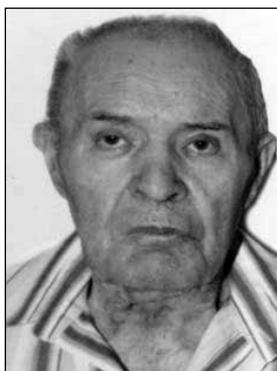
Hvala svima koji su nam bili blizu i pokazali svoju sestrinsku i bratsku ljubav. Hvala našoj rodbini na razumijevanju i pažnji. Hvala č. Majci Katarini i sestrama dominikankama, braći dominikancima, milosrdnicama i drugim redovnicima i redovnicama. Hvala djelatnicima i ravnateljici Katoličke osnovne škole i djelatnicima OŠ Jurja Šižgorića iz Šibenika, hvala djelatnicima OŠ Trilj i PŠ Koštute.

Posebna hvala don Stipi Ljubasu na toplim riječima, razumijevanju i pomoći koju je pružao mami tijekom njene duge bolesti. Hvala Šibenskom ocu biskupu, Antu Ivasu, na riječima suosjećanja i utjehe. Hvala don Mariju Kosiću, župniku u Lunu, don Krešimiru Mateši, župniku katedrale sv. Jakova, don Roku Glasnoviću, tajniku biskupa Ivasa, don Boži Škemberu, ekonomu Šibenske biskupije, don Tuni Joziću, župniku u Jezerima, don Vjenceslavu Kujundžiću, na blizini i suosjećanju, osobito hvala p. Luki Prceli koji je u kratkom sjećanju izrekao nekoliko misli i trenutaka iz vremena koje su u školskim klupama zajedno dijelili on i naša mama. Hvala svima onima koji su bili na sahrani i iskazali nam svoje suosjećanje i blizinu.

s. Jaka Vuco

FRA JURE BULJAN OP

25. 04. 1937. – 24. 01. 2015.

U subotu 24. siječnja 2015., okrijepljen sakramentima, preminuo je u bolnici u Splitu dominikanac, brat suradnik Jure Buljan, u 78. godini života i 52. godini redovništva.

Sahranjen je u utorak 27. siječnja, na splitskome groblju Lovrinac. Uz njegovu rodinu i vjernike povezane s dominikanskim samostanom u Splitu, na sprovodu su bila brojna

braća dominikanci iz Splita, Zagreba, Bola na Braču, Starog Grada na Hvaru, Gruža i Dubrovnika.

Sestre dominikanke iz Korčule, Dubrovnika, Splita, Šibenika i Zagreba predvodila je Časnica Majka s. Katarina Maglica. Fra Juru su došli ispratiti i članovi drugih redovničkih zajednica u Splitu. Sprovodne obrede vodio je o. Jozo Čirko, župnik dominikanske župe Gospe od Ružarija.

O pokojnom članu svoga samostana govorio prior splitskoga dominikanskog samostana o. Luka Prcela, istaknuvši njegove redovničke i ljudske kvalitete, njegovu predanu ljubav.

Misu zadušnicu u dominikanskoj samostanskoj crkvi u Splitu predvodio je provincijal Hrvatske dominikanske provincije o. Anto Gavrić, prikazavši ga kao predanog, samozatajnog, jednostavnog redovnika "koji o nikome nije govorio zlo i o kome nitko ne govori loše; koji je činio toliko dobra, a nije ga razglasavao na sva zvona; koji je govorio malo, ali je njegova prisutnost obogaćivala i svjedočila o čovjeku srca predanom svome pozivu; koji je toliko ljubio Krista da je svjedočio preobražavajući prisutnost Krista Gospodina u svome redovničkome životu. Bio je čovjek molitve i euharistije." Posljednjih godina, teško bolestan, i dalje je svojom molitvom pratio apostolski rad svoje braće u Provinciji, istaknuo je provincijal.

Rođen je 25. travnja 1937. u Mesihovini pokraj Tomislavgrada, od oca Bože i majke Ane rođ. Livaja. U rodnom je mjestu završio osnovnu školu.

U dominikanski red stupio je 22. srpnja 1962., obukavši dominikanski habit u samostanu u Dubrovniku. Prve zavjete u Redu propo-

vjednika položio je 25. srpnja 1963.

Bio je brat suradnik u samostanu u Dubrovniku u tri navrata, ukupno 33 godine; u Šibeniku tri godine, u Starom Gradu dvije godine, u Trogiru pola godine i u samostanu u Splitu četrnaest i pol godina, od 2000. do smrti.

Jedno vrijeme služio se redovničkim imenom brat Dinko, u čast utemeljitelju Reda. Nezaboravnim ostaje njegovo služenje i zauzimanje u kućanstvima i apostolatu tih zajednica kojemu je pridonosio. Bio je vratar, vrtlar, domar, poslužitelj bolesne braće i primatelj gostiju.

Služba sakristana koju je obavljao, činila ga je čuvarom svetišta. S osobitim se marom skrbio o svijećama. Bio je teklič katoličkoga tiska koji je donosio s pošte i ponosni nositelj na poštu paketa pomoći za potrebite. Bio je čovjek koji je puno više slušao, nego je sam govorio.

Bio je čovjek molitve; na zajedničku službu časova u samostansku kapelicu nerijetko je stizao prvi, a s nje odlazio posljednji. Neka ga Kraljica Red braće propovjednika zakrili svojim plaštem i zagovara kod svoga Sina!

(www.dominikanci.hr)

ANA MALEŠ rođ. Poljak

30. 05. 1920. - 18. 02. 2015.

- majka s. Suzane -

U srijedu, 18. veljače 2015. preminula je Ana Maleš, mama naše s. Suzane. Starica majka je doživjela lijepi broj godina, 95, ali mame nisu nikada stare. S. Suzana je čak, dan prije, s njom

razgovarala telefonski, nije davala dojam da bi kraj mogao doći brzo. A došao je. Recimo, nenadano, premda ju je mama Ana dočekala vjerničkom spremnošću. Od malena je naučila

da smo od Boga došli i da se svi opet k njemu vraćamo. Upravo ta svijest Božje stvaralačke i očinske dobrote držala ju je budnom i odanom njegovim zapovijedima. U svojim mладенаčkim godinama brižno je i redovito pohađala crkvu, rado je molila krunicu, a u svojim kasnijim godinama nije je gotovo više ispuštala iz ruke. U njoj je nalazila utjehu i pomoć kakvu samo Gospa može dati. U tom duhu vjere i ljubavi prema Bogu i Gospo odgojila je svoje četvero djece; Mara, Milan, Branko i Iva. Svi se oni danas sa zahvalnošću sjećaju i majčina skuta za koji su se rado skrivali i držali, ali isto tako i njezina oštra pogleda kad bi napravili nešto nevaljano. Bila je prava majka i odgojiteljica, vjeroučiteljica i savjetnica. Kad o njezinim vrlinama tako toplo svjedoče njezina djeca, onda je to siguran put da će uspomena na njihovu majku ostati neizbrisiva i u njihovoј djeci, kao i u budućim naraštajima. Jer mama Ana je bila samo jedna!

Sprovodne je obrede vodio mjesni župnik, fra Ivan Norac Kljajo, uz asistenciju braće dominikanaca koji su došli iz Zagreba, Bola, Korčule i Splita.

Došle su i sestre iz Korčule, Zagreba, Šibenika i Splita.

Za vrijeme mise, fra Ivan se osvrnuo na životni tijek pokojne Ane, koja je voljela i poštivala život koji joj je darovan. Željela ga je što bolje osmislići, obogatiti, i takvoga ponovno

predati Bogu koji joj ga je i darovao. S tim u svezi župnik je rekao:

Bog nam je darovao život, a mi odlučujemo hoćemo li mu uzvratiti za taj njegov dar. Bog ne želi nikoga prisiliti, On želi ponuditi. Važno je vratiti Bogu ono što smo primili.

Počela je Korizma kroz koju ćemo pratiti muku i smrt Isusa Krista. Vratit ćemo Bogu njegov dug ako budemo išli putem Isusa Krista. *Tko želi biti moj učenik neka uzme svoj križ i neka ide za mnom.* Isusov je križ bio težak. Strašno je bilo pogledati Isusa na križu. Još bi strašnije bilo da je ostao na križu. Kakvo je raspoloženje bilo u Apostola možemo samo zamiliti. Križ bi bio strašan da nije Uskrsa. Upravo je Uskrs onaj koji nam daje nadu.

Ovdje nas je okupila smrt pokojne Ane. Dugo je živjela, i vjerujem da sad sa starcem Šimunom može reći: *Sad u miru mogu poći.* Starcu se obistinilo ono što mu je Jahve obećao, i vjerujem da se i pokojnoj Ani obistinilo ono što je vjerovala. Nosila je svoj križ cijeli život, vjerovala je Isusu Kristu.

Bog nam je dao život. Bog je otkupio naš život na križu. Njegovi smo, dakle, dužnici. Lijepo je živjeti, i lijepo ostati mlad, svatko želi živjeti što dulje. Ali, kad dođe starost svi se bojimo. Dolazi smrt. Kad bismo birali, smrt ne bismo nikad izabrali. No, ako je sam Bog izabrao smrt, ni mi je ne možemo izbjegći. I zato, Krist, noseći svoj križ, poziva nas: *Podite za mnom. Ja sam Put, Istina i Život.* Jedan život imamo, život koji nam je dao Bog. Život ima smisla ako se vratimo svome početku. To je Bog. Tu dolazi ono što nam je Isus ponudio. Kad sve prođe, kad nam je možda dodijao život i kad više ne znamo što bi, Bog nam poručuje: *Svi vi koji ste umorni i opterećeni, dođite, ja ću vas odmoriti.* Odmor i mir možemo naći jedino kod svoga Boga.

Pokojna Ana je cijeli život vjerovala i moliла. Stalno se molila Bogu. A kad se netko moli Bogu, znači da ima povjerenja u njega. Bog nikada ne ostaje dužan. Bog uvijek daje ono što tražimo. Molimo ga da bude uvijek s nama

dok nosimo svoj životni križ, da nas dovede u život. A u život se ide jedino po križu. Rekao sam, strašan bi bio Veliki Petak da nije Uskrsa. I sad, dok kroz Korizmu budemo pratili Isusovu muku i smrt, sjetimo da je sve to trpio radi nas, radi čovjeka, jer je ljubio čovjeka. I nemojmo spavati u životu. Njegov dolazak trebamo budno dočekati. Ne znamo kad će doći. Ja vjerujem da je pokojna Ana budno dočekala, da je Bogu vratila svoj dug i da sada uživa svoj mir kod svoga Boga. Bogu je vjerovala i neka joj Bog bude nagrada. Neka joj je pokoj vječni, a djeci i rodbini iskrena sućut.

s. Sl. S.

Kratki osvrti na bakin i mamin život – iz prve ruke:

Unuka Ana: Živjela sam s njom zadnje tri-četiri godine. Kad sam bila mlađa dolazila bi na selo po par dana. Bila je stroga, to je jaka žena i puno toga sam od nje naučila.

Unuka Sandra: Kao što je moja rodica rekla, jedna iznimno snažna žena. Njih dvije sestre su se udale za dva brata. Braća su bila boležljiva i naravno, umrla su rano. Njih dvije su se brinule za obitelj, radile ko lavice. Radile su sve živo, doslovno. Hranile su cijelu obitelj.

Baka Ana je bila jaka žena, optimistična. Kod nje nije bilo: joj, ne mogu, strah me je. Najjača žena što ja znam. Kad sam imala godinu dana, moja mama je morala ići raditi, bez problema su njih dvije, starice i moj djeda prihvatali moj odgoj, baš tu, na Gljevu. Bilo mi je prekrasno. Od nje sam naučila da se treba boriti i da treba biti optimističan u svakom pogledu. Samo, nažalost, ja sam malo drugačiji karakter, nisam tako snažna kao ona. Ali svaki put kad mi je nešto teško sjetim se nje i onda to pokušavam nekako riješiti. Uvijek sam se imala na koga naloniti, i na dida i na baku. Dida je umro puno ranije, ali njih dvoje su mi bili najdraže osobe, nakon roditelja. Sjećam se kako me djed češljao sa češljićem, baka mi je pričala priče, bilo mi je prekrasno uz njih. Nikada ih neću zaboraviti.

Snaha Zdravka: Baka mi je bila više od svekreve, možda i zato što sam rođena ovdje, gotovo sam uz nju i rasla. Bile smo susjede. I udala sam se za njenog sina. Ona je voljela mene, ja sam voljela nju. Nije mi je bilo teško prihvatiti niti kad je pala. Mislim da to mogu posvjedočiti svi s kakvom sam je ljubavlju njegovala. Godinu i pol sam je i hranila na žlicu. Ne tražim za to nikakvo priznanje ili hvalu. Važno mi je samo da je ona bila sretna i zadovoljna i da je dragi Bog sve video. Vjerujem da je ona već kod nje-ga. Neka mi isprosi zdravlje i blagoslov za mene i za moju obitelj, to mi je dosta, a njoj neka Bog podari vječni pokoj.

Zet Mladen: Bila je dobra. 95 godina je imala, ali pamet je zadržala do kraja, kakvu si samo možeš poželjeti. Ja van kažem da joj je glava bila bistra i da je sve vidjela i znala. Sve ostalo neka van drugi o njoj kažu.

Sin Branko: Bila je najbolja mama. Uvijek smo je voljeli, a naročito ove zadnje tri godine kad je bila u krevetu. Postala je kao malo dijete. Ja sam joj tepao kao malom djetetu, a ona meni. Imala je život iznimno bogat raznim iskustvima, život pun žrtve, najviše za drugoga, a najmanje za sebe. Eto, Bog joj je dao dug život, ona ga je ispunila i zaslужila, kako na ovom, tako i

na onom svijetu. S kim se god družila, svi je se sjećaju po njenim mudrim, životnim izrekama. Zbilja je bila iznimna žena.

Sin Milan: Sjećam se najprije kao dijete mami na osmijeha. To je nešto najljepše. To je sunce. To je Bog. To je nešto veliko. A kasnije, bila je stroga, ali uza sve to, puno sam volio svoju mamu. Ona je bila stup kuće. Bili smo siromašni, ali mi smo imali najljepše zakrpane hlače. Nismo se trebali stidjeti svojih bogatijih vršnjaka. Inače, bila je bogomoljna, stvarno je vjerovala u Krista. Voljela je ovo selo, voljela je svoj Gljev, ovu prirodu, ali zadnje četiri godine, kad više nije mogla biti sama, morala je to napustiti i doći k nama u Split.

Od nje smo imali puno toga naučiti: poštovanje prema starijima, poštovanje prema obitelji. To je velika stvar. Obitelj je za nas sve. I država bi trebala biti jedna obitelj, ali, nažalost, to nije. Nadamo se da će jednom i to doći. Ja sad imam svoju obitelj, imam svoju djecu i sretan sam što sam imao takvu mamu. Nažalost, ima puno starih koji nisu doživjeli takvu ljubav od svoje djece. Bilo je obitelji i sa puno više djece, a roditelji su umrli sami.

Mama je bila velika vjernica. Čvrsto je vjerovala da postoji Bog, da postoji uskrsnuće. Od nje smo naučili moliti. Molilo se svakoga dana, s molitvom smo započinjali dan, molilo se prije jela, prije spavanja. I to mi je postalo navika, i danas kad mi je šezdeset godina. To mi je kao jedna uspomena na mamu i te se uspomene neću nikada odreći. Sve to spontano prenosim

na svoju obitelj. Kako sam primio vjeru od roditelja, tako je nastojim prenositi svojoj djeci. Mislim da je to pravi put. Zato hvala mami, hvala tati.

s. Suzana, kćer: Mama Ana rodila se 30. svibnja 1920. u Poljaka, blizu Gljeva. Djetinjstvo joj nije bilo sjajno, bila su to ratna vremena. Poslije se udala, imala petero djece. Otac je neko vrijeme radio, onda se razbolio, tako da nije imao mirovinu. Ona je kasnije primala neku malu socijalnu pomoć. Trebalо je odgojiti i podignuti djecu. Bili smo siromašni. Ali ona se nije prepustila jadikovanju. Svojim se marnim rukama prihvatala svakoga posla. Bila je vrsna u svemu. Imali smo krave, pa je ona sama izrađivala i prodavala sireve. Ljudi su rado od nje kupovali, jer osim što su joj sirevi bili prvaklasci, bila je jako uredna. Eto, može se reći da nas je ona sirevima podigla na noge. Svi spominju njenu strogost. Nije to bila neka zastrašujuća strogost, nego, znalo se tko što ima raditi, što se smije, a što se ne smije. Morali smo se držati reda. Pa, čemu bi to sličilo da svatko radi što hoće i kako hoće. Može se reći da je bila razborito strogica. Osobito su je voljeli unuci. I oni su brzo shvatili što se kod babe smije, a što se ne smije. Nije bilo kod nje mile-lale, nije bilo popuštanja dječjim hirovima. Ako netko ne bi htio nešto jesti, samo mu je pokazala prema vratima. Kasnije bi se vratio, sjeo za stol i bez riječi bi sve pojeo što je stavila pred njega. Znala je kako treba s djecom. Preveliko popuštanje nikome nije koristilo. Ali uza sve to, svi su je voljeli. To je sve što bi u ovom trenutku rekla o svojoj mami, ali, mislim da je najljepše od svega da smo je svi voljeli. Osjećala je to ona itekako. I ona je nas puno, puno voljela. Zahvaljujući njezinoj ljubavi i dobroti, mi smo danas sretna i ponosna djeca što smo imali takvu mamu.

Koristim prigodu da zahvalim, u ime cijele obitelji svima koji su došli ispratiti našu majku na vječni počinak. Puno nam je značila vaša prisutnost, vaš stisak ruke, vaše molitve. Uvjerenja sam da vam mama za njih osobito zahvaljuje. Hvala i svima koji su nam izrazili sućut putem

telefona, pismeno ili usmeno. Hvala našem župniku, Don, ... na lijepim riječima utjehe; hvala pjevačima koji su tako zanosno uzveličali misno slavlje. To su osobito primijetili oni koji su prvi put došli u našu žunu crkvu. Neka vam svima Bog, po molitvama naše mame, stostrukno naplati.

s. Suzana Maleš

Moja baka Ana Maleš

Moja baka Ana je bila iznimna i snažna žena. Zasta mislim da se takve rijetko rađaju.

U našoj užoj i široj obitelji zvali su je Nana, bila je stup obitelji, majka svima.

U selu su je također cijenili, kamo god b pošla, govorili su kako je Poljakuša velika žena.

Uspješno je vodila veliko domaćinstvo i odgojila puno djece. Iako su bila teška vremena, uvijek bi imala koji dinar. Često mi j je pričala kako su je u seoskoj zadruzi pitali odakle joj novac, a ona bi im mudro odgovorila da joj Bog uvijek pošalje kad joj treba.

Imala sam tu sreću i čast odrastati uz nju i slušati njene priče. Kad sam bila mala učila me moliti, govorila je da ujutro treba posvećivati dan Bogu, a uvečer mu zahvaljivati. Njena vjera bila je velika i željela je da je i mi spoznamo koliko i ona.

Učila nas je da budemo pošteni i marljivi, bila je stroga, ali pravedna, drugačije nije mogla održavati toliku obitelj. U tome je njena snaga bila.

Koliko bi samo puta rekla: „Nemojte dico moja, da se za vama vuku repovi, čuvajte se lošeg društva.“ Iako je tada u mojim očima to bila simpatična i smiješna uzrečica, moram priznati da me vodila u životu. Svojim savjetima me oplemenila, zaista sam pazila na to. Nadam se da je zadovoljna osobom u koju sam izrasla.

Srce je puno uspomena i sjete. Teško ih je izreći ili napisati. Slike prolaze pred očima, a duša mi je ispunjena jer sam sigurna da je u kraljevstvu nebeskom.

Hvala joj za svaki zajednički trenutak i za svaku izrečenu molitvu.

Moli za nas, draga baka, i čuvaj nas s neba..

Tvoja Ana

MOJA PUSTINJA

(Post 9, 8-15; 1 Pt 3, 18-22; Mk 1, 12-15)

Sva tri čitanja prve korizmene nedjelje (Godina B) imaju zajedničku poveznicu: Bog se brine za čovjeka, bježao on od njega, ili ga tražio. Ljubav Očeva nadilazi sve uvjete.

Noa i njegova obitelj vjeruju Bogu kad ga svi oko njih napuštaju i pokoravaju se zakonima mase. Bog ih spašava uz pomoć potopnih voda. Sigurni u svojoj lađi, izgrađenoj po Božjem naputku, dočekali su kraj potopa.

Nagrađeni su savezom i obećanjem da na zemlji više nikada neće biti općeg potopa. Duga je znak da će Bog čovjeku biti Spasitelj, ne Uništitelj. Čovjek se obvezuje da će živjeti u miru s Bogom i čovječanstvom.

Voda iz 1. čitanja znak je krsne vode o kojoj govori 1. Petrova poslanica. Voda u 1. čitanju spašava zametak novog čovječanstva, voda iz krsnog zdenca daje život novom Božjem narodu, radi kojeg je Krist rođen, mučen, bio pokopan i uskrsnuo. U 1. čitanju su akteri Bog Otac i čovjek, u drugom čitanju Krist i čovječanstvo.

U Evandjelu pratimo Isusa u pustinju i svjedoci smo njegova izlaska u Galileju, u javnost, gdje njegova misija postaje vidljiva. Evanđelist Marko u nekoliko poteza prikazuje Isusov 40-dnevni boravak u pustinji kamo ga je Duh, nakon krštenja na rijeci Jordanu, uputio. Doznajemo koliko je tamo ostao i s kim je bio. Četrdeset dana je proveo sa Sotonom, divljim životinjama i sa anđelima koji su mu služili.

Taj boravak u pustinji pripremio ga je za njegovo mesijansko poslanje. Slično je bilo s Izraelom na putu u Obećanu Zemlju. Oni su kušani pustinjom 40 godina. Prorok Ilija je u pustinji proveo 40 dana gdje je izbližega susreo Boga. Pustinja je svako područje gdje čovjek ne može živjeti, ni preživjeti bez čudesnog zahvata odozgor. Ona ne može biti dom, ali može biti škola. Čovjeku sve može biti neprijatelj: zemlja i vrijeme, divlja stvorenja i sile zla. Isus nam je pokazao da se može preživjeti i u takvim uvjetima. Oslanjajući se na svetopisamske riječi :” Ne živi čovjek samo o kruhu nego o svakoj riječi što izlazi iz Božjih usta.” (Mt 4,4) ; “ Bogu svom , se klanjam i njemu jedinom služi” (Mt 4, 10) ; “ Ne kušaj Gospodina , Boga svojega “ (Mt 4,7) , Isus je Sotonu pobijedio, s divljim životinjama je naučio živjeti, a anđeli su tu bili radi njega, oni su mu služili. Oni su mu bili opipljiv dokaz da je Otac uz njega, da nije sam i prepričan neprijateljskom okruženju.

Obratite se i vjerujte Evađelju!

Korizmu uvijek započinjemo pokorničkim činom pepeljenja: *Obrati se i vjeruj Evađelju!* Pritisnuti brigama, bolestima, strahovima, nesigurnostima, dubinskom osamljenošću i bespomoćnošću, tragamo za sigurnošću i osjećajem prihvaćenosti, za jasnoćom i čistoćom

svoga puta. Korizma je dar čovjeku koji rijetko prihvaćamo s dovoljno zahvalnosti i potrebne usredotočenosti. Svetopisamska čitanja i Isusov primjer, trebali bi biti dovoljni za siguran hod kroz poklonjeno nam vrijeme. Svi smo pozvani na promjenu života u odnosu na Boga, na ljude oko nas i na nas same.

Pozvani smo u pustinju zajedno s Isusom. Tu se čovjek može susresti sa živim Bogom, i sa svojom bijedom. Ni tu Sotona čovjeka ne pušta na miru, nije ni Isusa. Ako sami ulazimo u pustinju, ako Isusovo riječi ne vjerujemo, ako njegov primjer ne slijedimo, preplavit će nas strah i osjećaj nemoći, jer naša snaga nije nit naš karakter niti snaga volje, već sam Isus i njegova Radosna vijest.

Moja pustinja

Nijeistočno ni zapadno, na sjeveru ni na jugu, ona je u srcu moje sestre, u mojoj zajednici, u mojim dubinama. Tu sam da preživim sve neljudske situacije, sve teške odnose, sve rane i uvrede. Ne plačem za vodom, hranom i ugledom, ali vrištим za blizinom, razumijevanjem i prihvaćanjem.

Moja samoća me ubija više od svega. Isus u svojoj pustinji nije bio sam. Duh ga je tamo odveo, ostao je s njim, upravljao njegovim mislima i odlukama, podržavao ga u njegovoj samoći. Moja životna pustinja je tu da mi pokaže tko sam, kakva sam, gdje sam. To je mjesto mog samootkrivanja i susreta sa samom sobom. Treba mi malo vremena, malo tištine, komadić dana u

kojem akcija nije na prvom mjestu. To je moj put prema unutra gdje će se sigurno susresti s Bogom i sama sa sobom. Kratka razdoblja tištine i tihog razmatranja svaki dan ima snagu promjeniti moje srce. Korizma nam nudi prostor za susret s Bogom, pozivajući nas da usporimo u svim obavezama, da sebe bolje upoznamo, da izmijenimo naglaske na uhodanim vrijednostima i prihvativmo sebe kakvi jesmo. Ne znači to da ne trebamo pronalaziti područja u sebi koja vape za promjenom. Nije važno promjeniti mjesto življenja, ljude koji nas okružuju, posao koji radimo, vrijeme u kojem živimo. Najvažnije je promjeniti sebe, jer smo mi taj teret koji posvuda nosamo. Dat mjesto Duhu koji je i Isusa pratio u pustinju. I nama će pomoći u kušnjama i osamljenosti. Sredstva su nam ponuđena: post, molitva i dobra djela. Jedno bez drugoga nije potpuno, nije uvjerljivo ni nama ni onima oko nas. To je put u Božje Kraljevstvo. To nam je poziv i opipljivi putokaz. Možda će naša pustinja trajati 40 dana, možda 40 godina. Jedno je sigurno: Bez Isusa i njegove riječi, neće rodit životom! Svaki dan iznova, u djelo nam je stavljati riječi s početka Korizme: Obrati se i vjeruj Evandelju.

s. Katarina Maglica OP

ZELENI KUTIĆ

s. Maje Karmelete Stričak OP, dipl. ing. agronomije

GRAH (PHASEOLUS VULGARIS L. SSP. VULGARIS)

RED: FABALES

PORODICA: FABACEAE (MAHUNARKE ILI LEPIRNJAČE)

Ova porodica je vrlo brojna, obuhvaća 490 rođova i oko 12000 vrsta.

Biljke ove porodice su zeljaste ili drvenaste, jednogodišnje ili višegodišnje, a najčešće ih zovemo mahunarkama (zbog karakterističnog ploda – mahune) ili lepirnjačama (zbog izgleda cvijeta). Osim graha mahunara u ovu porodicu spada grašak, soja, bob, slanutak, leća, kikiriki, badem, rogač, akacija, mimoza itd.

Brojni biotipovi graha potječu od autohtone vrste *Phaseolus aborigineus* iz područja Andu južnoj Americi, odakle se proširio u Srednju Ameriku i Meksiko, gdje i sada ima najviše ekotipova ove vrste, a uzgaja se već oko 6000 godina. Nakon otkrića Amerike grah je vrlo brzo prenesen u Španjolsku, a odatle u cijelu Europu, Aziju i Afriku.

Grah je jednogodišnja zeljasta biljka, a u zemljama njegova podrijetla ima i višegodišnjih tipova. Korijen graha nije velik. Stabljika može biti kratka (30 do 60 cm), grmolikorazgranata ili duga do 3m, koja se ovija oko potpore. Plod je mahuna duga 4 do 20 cm i 10 do 30mm promjera. Sjeme je različitog oblika: okruglo, ovalno, valjkasto ili bubrežasto, te različitih boja (žuto, crveno, smeđe, bijelo, ružičasto, crno, te svih mogućih prijelaznih nijansa, ili šareno u dvije ili više boja).

Grah dobro uspijeva na različitim tipovima tala. Najprikladnija su neutralna i slabokisela tla (ph 6 do 6.5). Zaslanjena tla nisu prikladna za uzgoj graha. Grah mahunar i zrnaš ne podnosi sam sebe, a ne smije slijediti ni druge kul-

ture iz iste porodice. Do ponovne sjetve mora proći najmanje tri sezone.

U našoj prehrani najviše se koristi grah zrnaš, zatim grah mahunar. U svježem stanju zrno i manje mahune sadrže otrovni glukozid fazein, koji se na visokoj temperaturi uništava. Zbog toga se priprema kuhanjem, a mlade mahune i mlado zrno i pirjanjem.

Grah se najčešće priprema kao varivo i na salatu. Vrijedan je izvor hranjivih sastojaka, нарочито bjelančevina i ugljikohidrata. Ima mogućnost dužeg čuvanja.

U 100g jestivoga dijela ustanovljene su slijedeće količine u g:

	Suhi grah	Zeleno zrno	Mahune
voda	11.2-16.5	66.5	86.3-94.0
sirove bjelančevine	20.0-23.7	5.3	1.2-3.0
sirove masti	1.3-2.0	0.6	0.14-0.4
ugljikohidrati	47.0-61.7	20.3	2.91-7.7
vlakna	3.88-4.0	-	0.87-2.0
minerali	-3.9	-	0.68-0.80

Minerali u mg/100g:

	Suhi grah	Zeleno zrno	Mahune
Natrij	1-2	2	0.1-7.0
Kalij	1100-1350	650	186-340
Magnezij	130-134	-	15-31
Kalcij	52-163	28-52	40-91
Fosfor	400-475	136-142	23-50
Sumpor	-227	-112	-44
Željezo	5-12.5	2.4-2.8	0.5-2.77

Iz ovih podataka vidi se da su svi oblici graha kao namirnice naročito bogati kalijem i fosforom.

Vitamini u mg/100g jestivoga dijela:

	Suhi grah	Zeleno zrno	Mahune
Karoten	0.03-0.72	0.27	0.12-0.65
Vitamin B ₁	0.22-0.67	0.24-0.34	0.03-0.14
Vitamin B ₂	0.10-0.23	0.12-0.15	0.07-0.24
Vitamin B ₃	2.0-2.2	-1.4	0.2-4.3
Vitamin B ₅	0.49-1.32	-	0.2-0.21
Vitamin B ₆	0.27-0.30	-	0.06-0.18
Vitamin C	0-5	-35	10-30

Grah i mahune vrlo su vrijedne namirnice. U zrnu graha, a naročito u mahunama nalazi se gvanidin-alfa-aminovalerijanska kiselina, koja pripada u grupu glukokinina, koji djeluju slično inzulinu. Ona se kuhanjem izluži u vodu. Ma-

hune i voda u kojoj su se kuhale preporučuju se dijabetičarima, naročito u početnoj fazi bolesti. Upotreba mahuna (4 do 7 kg tjedno) može smanjiti količinu šećera u krvi i urinu za 30 do 40%. Grah se preporuča i za bolesti bubrega i mokraćnog mjehura. Pomaže pri rastapanju i izdvajaju bubrežnih kamenaca, smanjuje krvni tlak, koristan je protiv arterioskleroze. Brašno od graha sastojak je pripravaka za liječenje ekcema, lišaja i sličnih bolesti kože.

Nakon ovog i dva prethodna članka možemo zapjevati „dobitnoj kombinaciji lota iz Dubrovnika“ tj. kombinaciji luka, češnjaka i graha koja djeluje srijedom u Dubrovniku od 0-24h. Ona glasi: „ništa neka te ne brine, od ovoga svaki bacil u Korizmi gine“. Nakon Korizme dolazi Uskrs! Zato „veseli i zdravi“, pozdrav iz Dubrovnika!

RAZBIBRIGA

Novi ugovor

Ivica dolazi iz škole: – Tata, ti si nogometničar pa ćeš me sigurno razumjeti.
Otac ga upita: – O čemu ti to sine?
Ivica će spremno: – Producio sam ugovor s petim razredom na još godinu dana!

Tko koga pljačka?

Pita sudac pljačkaša: Zašto ste opljačkali banku?
Pljačkaš: Ona je prva počela!

Kod doktora

- Vidim, Luka, da ti od jutros kašleš već puno lakše...
- Nije ni čudo, cijelu noć sam vježbao!

Debeo ili visok

Doktore, koliko bih trebao biti visok za svoje kilograme?
– Hmm... Negdje oko četiri metra.
– Znao sam! Svi zapeli – debeo, debeo – a ja sam zapravo nizak!

Dar s neba

- Mama, je li moja mala i plačljiva sekasta stvarno pala s neba u našu kuću?
- Naravno, zlato, Andjeli su željeli imati malo mira, pa su je poslali na zemlju.
- Uh, a što smo im mi skrivili da su izabrali baš nas...

Šišanje

Radio neki frizer u jednom gradu u Americi. Jednog dana mu uđe cvjećar u salon i kad ga je ovaj ošišao, cvjećar pita koliko treba platiti. Frizer odgovori da on to radi iz hobija i da ne može primiti novac. Cvjećar ode sav sretan. Sutra kad je frizer došao na posao, našao je pred vratima prekrasan buket od 20 cvjetova. Drugog dana mu uđe pekar u salon i kad ga je ovaj ošišao, pekar pita koliko treba platiti. Frizer odgovori da on to radi iz hobija i da ne može primiti novac. Pekar ode sav sretan. Sutra kad je frizer došao na posao, našao je pred vratima kutiju s 20 krafni.

Trećeg dana mu uđe Mujo u salon. Kad ga je ovaj ošišao, Mujo upita koliko treba platiti. Frizer odgovori da on to radi iz hobija i da ne može primiti novac. Mujo ode sav sretan. Sutra kad je frizer došao na posao, našao je pred vratima 20 Bosanaca koji čekaju šišanje.

KRIŽALJKA

				I	GUNDATI BUNITI SE	SIROMAH PROSJAK BOGEC (MN.)	ŠIPKE ZA RAZGR- TANJE VATRE	ŽIDOVSKI MJESEC	
IME SESTRE NA SLICI									
KUKAC (NAPADA GOVEDA)									
BRDO, PLANINA									
LOVAČKI PAS (VRSTA)									
GRAD U VOJVOD- DINI								IME TRIJU SULTANA	
OBRIS, KONTURA									
RIJEKA								DRUGI VOKAL	
PODNE- VNIK								MJ. STA- NOVANJA	
A	PREZIME SESTRE NA SLICI	RIJEKA KOJA UTJEĆE U SAVU	LUDO- LFOV BROJ			SLIČNO			
	OTOČJE U ATLANTIKU								
GOVORITI GLUPOSTI									
STANJE UMA SLIČNO SNU									
MOJA OSOBNA ZAMJ.			RIMSKI JEDAN		OSOBNA ZAMJ.			CILJNIK	
			ORUĐA		LAT. OD STARINE				
ŠPANOJ- LSKA		ŽIDOVSKI MJESEC					DUŠIK		
		KAPETAN IZ MOBY DICKA					PTIČJI PROIZVODI		
DOKAZ DA NISI BIO NA MJESTU ZLOČINA (MN.)									
ANĐELIKA PRIZMIĆ									
RIMSKA PROVI- NCIJA					ANTON ŠULJIĆ				
					IMOTSKI				
STARI NAZIV ZA PADOVU									
KOJI IMA DVA ČLANA (U MATEMATICI)									